

VETERAN

Fédération Mondiale
des Anciens Combattants
World Veterans Federation

glasilo ZVEZE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO ■ april (mali traven) 2009 ■ leto XIV ■ št. 38-39

Zbor veteranov vojne za Slovenijo

REPORTAŽA

Partizanske smučine - Cerkno

REPORTAŽA

6. državno prvenstvo ZVVS Golte 2009

ZGODILO SE JE – IZ OBMOČNIH ZDRUŽENJ

INTERVJU

Janez Pajer, Miha Butara

**Postanite pomemben člen
Pridite v dobre vrste!**

Dinamično delo, aktivna vloga v dobro organiziranih skupinah in možnost osebnotnega razvoja so le nekatere od prednosti poklica vojaka Slovenske vojske. Slovenska vojska je vir praktičnih znanj, ki so uporabna tudi v zasebnem življenju. Naredite nekaj zase in postanite del organizacije, ki vam omogoča svetlo prihodnost!

www.postanivojak.si

SLOVENSKA VOJSKA

PONOSNI NASE

V S E B I N A

5

7

8

9

14

25

28

4 **Uvodnik**

IZ DEJAVNOSTI ZVVS

- 5-6 Zbor veteranov vojne za Slovenijo
7 Okrogla miza o prihodnosti CVVS Logatec
8 Obisk delegacije ZVVS na MDDSZ

PISMA - ODZIVI

- 9 Nečastni sinovi
10 Saj ni res, pa je...
10 Ali smo za takšne vrednote držali glave naprodaj

ZGODOVINA

- 11-12 Zlo ni vsemogočno - mogoče se mu je upreti
13 Da ne bo pozabljeno

NAŠE KORENINE

- 14-15 Zaščitna brigada T0 - 1. del

STROKOVNE TEME

- 16-17 Kako do statusa vojnega veterana
18-22 Priznanja, znaki in kovanci ZVVS

KLUB VETERAN

- 23 Ustanovitev KLUBA VETERAN

REPORTAŽE

- 25-27 5. prvenstvo veteranov vojne za Slovenijo v veleslalomu - Cerčno 2009
28-30 6. državno prvenstvo v ZVVS v smučanju in streljanju - Golte 2009

INTERVJU

- 31-32 Intervju s predsednikom ZVVS Janezom Pajerjem in predsednikom ŽČS Miho Butaro na Golteh

ZGODILO SE JE

- 33-50 Prispevki dopisnikov iz območnih združenj

V SPOMIN

- 51-53

RAZVEDRILLO

- 54 Nagradna križanka

Glasilo Veteran je informativno glasilo Zveze veteranov vojne za Slovenijo

Elektronski naslov: veteran@zvs.si

Spletna stran: www.zvs.si

Glasilo Veteran je prvič izšlo maja 1996.

Leto XIV, april (mali traven) 2009, št. 38-39

Izdajatelj:

Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva ulica 16, 1110 Ljubljana, tel. (01) 524 17 84, (01) 540-20-65, faks (01) 524-26-88, matična št. 1211293, davčna št. 200075715, P.R. NLB - posl. Moste, Ljubljana, št. 02012-0089693246.

Urednik:

dr. Marjan Toš

Namestnik urednika:

Bogdan Ladinik

Uredniški odbor:

Zdenko Zajc, Srečko Feliks Petric, Mihael Petrovič ml., dr. Tomaž Kladnik in Boris Knific.

Zunanji sodelavec:

Cveto Erman (križanka).

Lektorica:

Tanja Gregorič

Oblikovanje in elektronski prelom: Studio Luksuria, d.o.o.

Tisk: Schwarz, d.o.o.

Natisnjeno v aprilu 2009 v nakladi 23.500 izvodov.

Fotografije na naslovnici: arhiv ZVVS

Prispevke za naslednjo številko glasila Veteran pošljite po elektronski pošti na elektronski naslov veteran@zvs.si ali na CD-mediju ali disketi 3,5 v urejevalniku Word for Windows na naslov: Zveza veteranov vojne za Slovenijo, uredništvo glasila Veteran, Rojčeva ulica 16, p. p. 2780, 1001 Ljubljana. Nepodpisanih prispevkov ne objavljamo.

Vse pravice pridržane
- Copyright © ZVS Ljubljana

Dr. Marjan Toš

Urednikov pozdrav

Zadišalo je po sveže preorani zemlji, odcveteli so zvončki in trobentice, nabreklo je sadno drevje, ozelenele so livade, v vinogradih je polno dela z najžlahtnejšo slovensko rožo. V deželo je prišla pomlad in z njo novo življenje. Kot da bi se vse začelo znova, od turobne jeseni in neprijazne zime je le še korak do radostne in cvetoče pomladi, polne mladega življenja, hotenja in hrepenenja. Tako je pač v življenju, vsak zakaj ima svoj zato, nič ni slučajnega, nič ni od danes in vsak začetek ima tudi svoj konec. Verjeli ali ne, tako preprosta je ta življenjska modrost in tako zapletena hkrati, da kljub vrhunski znanosti marsikdaj ne razumemo preprostih, a v resnici zelo globokih in trajnih resnic našega bivanja in sobivanja na tem svetu.

In v prihajajoči pomladi prihaja na svetlo nova številca Veterana. Za nameček celo dvojna, zajetna, polna zanimivega branja in polna izzivov za vas, spoštovani bralci, da vzamete pisalo v roke in se kritično ozrete na naše delo. Poskušali smo narediti prve spremembe, za zdaj bolj v grafično oblikovalskem pogledu in z nekoliko drugačno, bolj jasno in preglednejšo podobo. Ni še dokončna, še jo bomo dopolnjevali in si prizadevali, da bi bila revija, ki izide štirikrat letno, še mikavnejša že na pogled. A prava vrednost knjige, revije in časopisa ni v zunanem blišču in lepoti. Prava vrednost je v bogastvu besed, v jedrnatosti in jasnosti, predvsem pa objektivnosti in verodostojnosti sporočila. Stavimo torej na vsebino, ki jo želimo sooblikovati skupaj z vami. Pridobili smo nekaj novih sodelavcev, lotili smo se tem, ki bi lahko dolgoročno postale nosilne vsebine Veterana. Našega glasila, iz katerega naj vedno znova veje pravi utrip organizacije, ki naj bo kritično ogledalo našega vsakdanjika in naj ne skopari na rovaš pohval in kritik. Takrat, ko so te potrebne. Slabo bi namreč bilo, če bi si zatiskali oči pred resnico in pometali pod preprogo nečednosti, ki se nam dogajajo. Hkrati pa je naše glasilo medij, s katerim bomo članstvu in vseh slovenski javnosti brez dlake na jeziku sporočali naša mnenja, stališča, predloge, poglede, dileme in pobude. Tudi do družbenih pojavov, do poskusov prevrednotenja in razvrednotenja zgodovine tistega prelomnega obdobja, v katerem smo znali stopiti skupaj, bili enotni v hotenju po državi in državnosti in z dejanji dokazali, da smo vredni nasledniki Maistrovih prostovoljcev in Šarhovich pohorskih junakov. In če smo bili enotni v vojni, bi bilo dobro, da bi ostali bolj enotni še v miru. Naj nas ta čas povezuje in združuje, ne pa razdružuje.

V zadnjem obdobju smo bili priča dinamičnemu dogajanju, ki ni zaobšlo niti veteranske organizacije. Marsikaj se je zgodilo v območnih združenjih, ki so opravila letne občne zборе in temeljito analizirala stanje na terenu. Lahko zapišemo, da združenja dobro vedo, kje jih čelvelj žuli, in temu primerno tudi ravnajo v vsakdanji praksi. Kritičnosti je bilo tudi tokrat veliko, največ zaradi drastičnega upadanja socialne varnosti in zaostrenih gospodarskih razmer, v katerih kratko potegnejo mali ljudje. Veliko naših veteranov je ostalo brez dela, brez službe in brez edinega vira za preživljanje sebe in družine. To so hudi udarci, ki povzročajo strahotne in skeleče rane. Imeti delovne roke in voljo do dela, s katerim pridemo do solidnega kosa kruha, nato pa izgubiti to velikansko pravico, je strašno. Zato tembolj razumemo solze v očeh, stisnjene pesti in ostru vprašanja: »Smo se za to borili?« Najbrž ne, a je pač tako, da ekonomska kriza udari po najšibkejših, po malih, poštenih ljudeh, ki jih ne zanimajo ne privilegiji ne stranpoti neupravičene bogatitve in še manj tajkunizacije, pač pa je njihova odlika trdo in pošteno delo. In za takšno delo naj bi dobili pravično plačilo, ne pa miloščine z bogatinove mize. Nočem dramatizirati, a rdeča nit tovrstnih sporočil, izrečenih na mnogih letnih zborih, je bila zaskrbljenost nad prihodnostjo. In hkrati kritika tistih, ki mimo vseh zakonskih in moralnih norm zahtevajo od države več, mnogo preveč. Visoki častniki JLA na primer, o čemer pišemo tudi na straneh našega in vašega Veterana. O tem je tekla beseda tudi na glavnem zboru v Sežani. To je bil velik dogodek, o katerem so krajevni kronisti zagotovo zapisali nekaj stavkov in dodali kakšno modro misel. Sežana je bila nadvse prijazna gostiteljica, Primorci ne bi bili Primorci, če ne bi odprli svoje široke duše in nas sprejeli odprtih rok. Pripravili so nam tudi lep in doživet kulturni program, in ko je zadonela primorska himna, se je orosilo marsikatero oko. Stali smo kot en pokončen mož, vsi odločni, da svojega ne damo in da je Slovenija naša skupna domovina. Mati, za katero smo dolžni skrbeti in ji hvaležno vračati za njeno varno zavetje. Glavni zbor je tudi v vsebinskem pogledu prinesel nekaj novosti, več je bilo svobodomiselnega duha, svežih pogledov in manj prazne demagogije, ponavljanja in običajnega mlatenja prazne slame. Čeprav seveda tudi brez tega ni šlo. O glavnem zboru pišemo posebej, objavljamo pa tudi nekaj odmevov in izjav o zahtevi oficirjev JLA in bralcem približujemo dogajanje še v sliki. Da ne bo pozabljeno.

Mimo nas bežijo dnevi, meseci in leta. Morda bi bilo prav, da se v Veteranu in naši organizaciji spomnimo 135. obletnice rojstva slovenskega generala in pesnika Rudolfa Maistra - Vojanova (29. 3. 1874–26. 7. 1934). Zgodovinpisje je osebnost generala Rudolfa Maistra in njegov delež pri ubranitvi severne slovenske meje nemalokrat ocenjevalo pristransko. Natančna analiza avstro-ogrskih, slovenskih in jugoslovanskih vojaških dokumentov je pojasnila njegovo vojaško kariero, zlasti povišanje v čin generala, njegove vojaške operacije po koncu prve svetovne vojne v Mariboru in proti avstrijskim četam. Prav je, da se ga ob obletnici rojstva vedno znova spomnimo kot klenega in pokončnega moža, vojaka in pesnika. Maister je bil odločna vojaška osebnost z velikim vplivom na svoje vojaštvo, ki jo je po prepričanju dr. Bruna Hartmana obogatil z izredno odprtostjo do različnih oblik umetnosti in znanosti, bodisi kot pesnik, bibliofil, ljubitelj likovne in glasbene umetnosti ali kot kulturni animator. In prav Maistrov nam danes manjka!

ZBOR VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO ZAVRNIL ZAHTEVE ČASTNIKOV JLA

Nesprejemljiva zahteva

Več kot dvesto članov Zveze veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS) iz vse države se je v soboto, 14. 3. 2009, zbralo v sežanskem Kosovelovem domu. Pregledali so lani opravljene aktivnosti in potrdili načrt za letos. Ob zavzemanju za pravno državo pa so največ razprave namenili pismu nekdanjih častnikov JLA z zahtevo po vojaških pokojninah.

Bogdan Macarol
FOTOREPORTAŽA

Delegati iz 55 območnih društev veteranov vojne za Slovenijo so največ časa namenili pismu nekdanjih častnikov JLA, sedanjih državljanov Slovenije, ki so ga konec januarja naslovili na vse veje državne oblasti zaradi, kot je navedeno v pismu, «diskriminacije in sistematičnega kratenja pravic, ki ga doživljamo v zvezi s pravicami iz PIZ že od leta 1991». Po razgibani razpravi je zbor sprejel izjavo: »Člani ZVVS na glavnem zboru v Sežani odločno zavračamo ultimativne zahteve skupine generalov, častnikov in podčastni-

kov nekdanje JLA po slovenskih vojaških pokojninah. Menimo, da je takšen ton pisanja neke nerazumljive in moralno povsem sporne zahteve za veterane nesprejemljiv, sama zahteva pa tudi formalnopravno neutemeljena. Slovenija je pravna država in bo ravnala v skladu z veljavno zakonodajo, torej tudi vse pravice iz dela posamezniku, upoštevajoč tudi jasna historična dejstva, ocene in analize.

Zveza, ki je bila ustanovljena pred 16 leti, vključuje danes 27.600 članov v 55 območnih združenjih. Organizaci-

Nagovor župana občine Sežana udeležencem zbora

Svečano veteransko dejanje sta izvedla predsednik ZVVS Janez Pajer in glavni praporščak ZVVS Dominik Grmek.

Odhod praporščakov

ji od lanskega aprila predseduje *Janez Pajer*. »Skoraj pol vseh sredstev našega proračuna, ki je lani znašal 560.000 evrov, namenimo za sofinanciranje lokalnih društev, katera imajo od 50 pa celo preko 1000 članov. Pestro je tudi dogajanje na zvezni ravni, kjer so navzoči in akterji pri mnogih javnih dogodkih, izdajamo tudi glasilo *Veteran* in se nasploh trudimo za ohranjanje domoljubja,« je Pajer povzel poročilo o delu. ZVVS skupaj z državo v Logatcu ustanavlja Center vojnih veteranov, ki vključuje tudi oskrbna stanovanja. Število članov, ki imajo do njih pravico, se je lani povečalo na 1300 novih imen.

V okviru letne skupščine je **Ivan Pivk** predstavil delovanje Koordinacije domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije, ki od lanskega septembra povezuje osem tovrstnih organizacij, zaslužnim članom pa je ZVVS podelila priznanja. Prejeli so jih: **red II. stopnje sta dobila Viktor Jeroml in Mitja Teropšič, zlate plakete ZVVS pa Jože Čibej, Darko Čop, Silvester Jeršič, Rudi**

Ivan Pivk je predstavil delovanje Koordinacije domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije.

Smodič, Tomaž Teropšič, Zvonimir Vatovc, Silvo Hrovat, Vito Berginc in Alojz Novak.

Za kulturni utrip so poskrbeli pevci Mešanega pevskega zbora Divača in Pihalni orkester Divača. ■

Častni predsednik Srečko Lisjak v pogovoru z bratoma Teropšič iz PO Posavje

Gostje na glavnem zboru v Sežani

Za kulturni utrip so poskrbeli pevci Mešanega pevskega zbora Divača in Pihalni orkester Divača.

Sprejem delegatov glavnega zbora v Kosovelovem domu

PREDSEDNIK DR. TÜRK ZADOVOLJEN Z DELOM VOJNIH VETERANOV

Okrogla miza o prihodnosti centra vojnih veteranov v Logatcu

V nekdanjih vojašnicah v Blekovi vasi v Logatcu, ki so jih veterani vojne za Slovenijo v minulih letih z izdatno denarno pomočjo države preuredili v slovenski center vojnih veteranov, je v sredo, 11. marca, potekala okrogla miza o prihodnosti centra vojnih veteranov in o skrbi države za njih. Okrogle mize so se poleg predstavnikov vseh slovenskih veteranskih združenj udeležili tudi predsednik države dr. Danilo Türk, ministrica za obrambo Ljubica Jelušič in minister za delo, družino in socialne zadeve Ivan Svetlik.

MP

Ljubica Jelušič, še konkretnjeji pa je bil Svetlik, ki je podprl zamisel vodje centra Janka Rutarja o gradnji desetih varovanih stanovanj za vojne veterane. »Ta stanovanja bi bila namenjena predvsem vojnim veteranom in ljudem z ministrstva za obrambo, predvsem pa je treba poskrbeti, da bodo stanovanja povezana s storitvami in infrastrukturo, ki je že v tem okolju,« je pojasnil Svetlik. Omeniti velja še to, da je bilo v pre-

Udeleženci okrogle mize so razpravljali o prihodnosti CVVS Logatec.

Upravnik CVVS Logatec Janko Rutar je udeležencem okrogle mize predstavil center.

Predsednik dr. Türk je po srečanju povedal, da je zadovoljen z delom, ki so ga veterani opravili v Blekovi vasi, in dodal, da je zdaj treba poskrbeti tudi za primerne programe v centru. »Sam vidim veliko možnosti za sodelovanje veteranskih organizacij z drugimi organizacijami, tudi s prostovoljnimi, športnimi in kulturnimi.« V zadnjih letih so

namreč veterani prenovili več objektov, uredili športna igrišča, restavracijo z večnamenskim prostorom, dva velika apartmaja, vse naštetu pa je že zdaj na voljo tudi drugim organizacijam ali posameznikom. S tem, da je treba poiskati dodatne vsebine, s katerimi bi še bolje izkoristili veteranski center, se je strinjala tudi ministrica za obrambo

teklosti veliko slišati o načrtih, da bi v Blekovi vasi zgradili sodoben biatlon-ski center ali pa svoje storitve za športne priprave ponudili športnim društvom in klubom. Predvsem zadnje je zelo realna možnost, saj bo v centru ob že obnovljenih zunanjih športnih igriščih kmalu na voljo tudi telovadnica. ■

Udeleženci okrogle mize so si z zanimanjem ogledali CVVS Logatec.

Predsednik dr. Türk je zadovoljen z delom veteranov v Blekovi vasi.

Obisk delegacije ZVVS na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve

Mitja Jankovič

Z izvolitvijo nove vlade in ministra za delo, družino in socialne zadeve dr. Ivana Svetlika smo v Zvezi veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS) izrazili željo po srečanju in predstavitvi veteranske tematike. Minister s svojo delegacijo nas je sprejel 25. februarja letos. Zvezo veteranov so na tem srečanju predstavljali člani sekretariata ZVVS: predsednik Janez Pajer, Janko S. Stušek, Rina Klinar in Mitja Jankovič. Na sestanku smo izpostavili veliko odprtih vprašanj in nanizali nekaj pobud, ki so se nanašale na ureditev socialnih in statusnih potreb naših članov.

ZVVS je podala pobudo o spremembah in dopolnitvah Zakona o vojnih veteranih. Ugotavljamo, da sedanji zakon ni najboljši, saj v njem niso zajete določene kategorije udeležencev vojne za Slovenijo, kar povzroča neenakopraven odnos do ostalih udeležencev vojne 1991. Tudi na ministrstvu se strinjajo, da bi bile potrebne določene korekture omenjenega zakona, saj so tudi sami zaznali nekatere nepravilnosti in nelogičnosti.

Sklenjeno je bilo, da bomo veterani predstavili svoje predloge sprememb in v kasnejšem postopku skušali uskladiti naše želje v tolikšni meri, da bodo omogočale začetek postopka za dopolnitev in spremembe Zakona o vojnih veteranih. Izpostavili smo tudi željo po spremembi zakona o dohodnini, ki v osnovo za veteranski dodatek šteje vse družinske prejemke. Želeli bi, da iz zakona izvzamemo prejemke, ki jih družinski člani dobijo iz naslova štipendij in katastrskega dohodka. S tem bi lahko povečali število upravičencev

do veteranskega dodatka in jim zagotovili nekoliko večjo socialno varnost.

Na socialno področje se je nanašala tudi pobuda za gradnjo varovanih stanovanj. Slovenska vojska (SV) pripravlja načrt za gradnjo stanovanj za upokojene pripadnike SV. Zveza veteranov je pozvala MDDSZ, naj se pridruži temu projektu in iz svojih sredstev zagotovi določene zmožljivosti, ki bi bile namenjene prehodni oskrbi veteranov, dokler

Dr. Ivan Svetlik

ne bi bile zagotovljene stalne namestitvene zmožljivosti v domovih za ostarele oziroma drugih objektih, s katerimi razpolaga ministrstvo. Minister dr. Ivan Svetlik je našo pobudo ocenil kot sprejemljivo in v prihodnosti lahko pričakujemo, da bodo na ministrstvu tej temi posvetili večjo pozornost.

Omenili smo tudi zaposlovanje veteranov in predstavili pobudo, da se v sezname iskalcev zaposlitve vključi rubrika »status vojnega veterana«. Želimo namreč, da ima

ob enakem izpolnjevanju pogojev za delo kandidat z veteranskim statusom določeno prednost. Pobuda se nanaša zlasti na delovna mesta v javnem sektorju, saj v zasebnem takšnih zahtev ne moremo postavljati. Brez pogovora o zagotavljanju denarja za delovanje zveze veteranov tudi ni šlo. Ministra smo opozorili, da smo se znašli v nezavidljivem položaju glede financiranja za leto 2009, saj še nismo dobili sredstev za delovanje. Za nastali položaj je krivo premeščanje financiranja veteranske organizacije z enega ministrstva (MDDSZ) na drugo (MORS) in ponovno vračanje.

Minister nas je obvestil, da do sprejetja rebalansa državnega proračuna pač ne more storiti ničesar, da pa bo po potrditvi pospešil vse postopke za začetek financiranja naše organizacije. Seveda o povečanju sredstev za delovanje v tem letu ni bilo smiselno govoriti, saj se zavedamo trenutnih gospodarskih in finančnih razmer, je pa bila jasno izražena želja po povečanju v boljših gospodarskih in proračunsko ugodnejših časih, ki so nedvomno pred nami.

Ministrstvo smo opozorili, da se približuje 20. obletnica priprav na slovensko osamosvojitvev in osamosvojitveno vojno in da bi bilo dobro razmisliti o povečanju sredstev ministrstva za postavitev spomenikov in obeležij. Izpostavili smo zlasti, da je predvsem naloga države, da je določeno zgodovinsko obdobje primerno zaznamovano.

V pogovorih sta obe strani izrazili zadovoljstvo in željo, da se srečujeta tudi v prihodnje in neposredno izmenjujeta stališča, mnenja in poglede na veteransko problematiko.

Izjava Zveze veteranov vojne za Slovenijo

Člani Zveze veteranov vojne za Slovenijo na glavnem zboru v Sežani odločno odklanjamo ultimativne zahteve skupine generalov, častnikov in podčastnikov nekdanje JLA po slovenskih vojaških pokojninah. Menimo, da je takšen ton pisanja neke nerazumljive in moralno povsem sporne zahteve za veterane nesprejemljiv, sama zahteva pa tudi pravno formalno neutemeljena. Slovenija je pravna država in bo ravnala v skladu z veljavno zakonodajo, upoštevajoč tudi vse pravice iz dela posamezniku ter historična dejstva, ocene in analize. V celoti podpiramo zelo jasno stališče predsednika Republike dr. Danila Türka, da je še posebej moteč ultimativni značaj zahtev generalov. Zato tudi mi ne vidimo razloga, da bi Republika Slovenija vzpostavljala poseben preferenčni, ugodnejši pravni režim ali sklepala posebne poravnave za določitev pokojnin osebam, ki

so bili častniki Jugoslovanske ljudske armade in s svojim delovanjem v oboroženih silah Republike Slovenije v letu 1991 niso prispevali k samostojnosti in neodvisnosti naše države.

Veterani vojne za Slovenijo 1991 ob tem opozarjamo tudi na moralno plat omenjene zahteve, ki ni zanemarljiva. Zlasti ne zaradi dejstva, da so mnogi v usodnem času na svojo domovino Slovenijo pozabili in se do nje vedli skrajno nespoštljivo, ko se je trasirala njena samostojna in neodvisna pot v družbo demokratičnih evropskih držav. Klic domovine Slovenije so enostavno pozabili in zato zdaj nimajo nikakršne pravice, da bi od nje celo ultimativno zahtevali pravice, ki jim ne gredo.

V Sežani, 14. marca 2009

Nečastni sinovi

Tone Krkovič
načelnik MSNZ v RS 1990
poveljnik brigade MORiS 1991

Nesramno, brezvestno pismo dvajseterice JNA-jevcev Sloveniji, z ultimativno zahtevo po visokih vojaških pokojninah in odškodninah, s spravno noto o možnosti poravnave, nima, tako kot ni imelo ultimativno pismo vojne napovedi JNA Sloveniji, POV 10/43-574 z dne 27. 6. 1991, nikakršne možnosti za uspeh. Obe pismi imata v osnovi kar nekaj skupnih imenovalcev, med drugim

tudi skupnega podpisnika, ki se še vedno naslavlja z generalom in krasi svoje (nečastno) ime z akademskim nazivom magistra. Mimogrede, me prav zanima, s kakšnimi znanji, dosežki in zaslugami si je pridobil čin generalpolkovnika in na zagovoru katerih znanosti akademski naziv magistra. Predsednik države Danilo Türk je v diplomatsko intoniranem tonu izjavil, da ti fantje bojda niso kaj koristnega naredili za Slovenijo ... S to ugotovitvijo se popolnoma strinjam, sam pa dodajam, da so naredili vse, da bi za vekomaj pokopali sanje Slovencev o svoji samostojni državi, in v tem je bistvo paradoksa in višek nesramnosti v njihovih zahtevah. Pismo, poleg ultimativne note, izpostavlja predvsem formalnopravni vidik utemeljitve (nore) zahteve, ki mene osebno in verjetno mnoge Slovence v tem kontekstu pravzaprav nič ne zanimajo. Pravna država bo odločala po svoje, kar je tudi prav. Če so za to pravne podlage, naj jim da tudi odškodnine (če je tako neumna). Zame je bistveno pomembnejše moralno vprašanje teh zahtev. Ali po domače rečeno, kako si ti »sprijenci« dovolijo na tako ciničen način vedno znova podcenjevati in za norca imeti lasten narod!? Kako zmore slovenski del

podpisnikov tako nespoštljivo ravnati s svojo domovino, ki so jo pred skoraj 20 leti z vso vnemo, komaj rojeno, napadli z mogočno vojaško mašinerijo JNA, danes pa jim kljub vsemu velikodušno nudi dostojno in varno življenje? Tako brezpogojno lahko ljubi le mati. In domovina Slovenija je za njih (pre)dobra mati ... Pa vendar ima vse nekeje svoje meje. In ta skrajna meja je bila že davno prestopljena. Kako ne morejo končno dojeti, da se tako brezupen položaj, v katerega so se sami pripeljali, ko jih čas že odlaga na smetišče zgodovine, ne rešuje z akcijo, ampak je morda le še delno rešljiv z globokim spoznanjem in zavedanjem svojih usodnih življenjskih zmot ter z iskrenim kesanjem in opravičilom materi domovini. Če ne zmorejo vzpostaviti spoštljivega odnosa do domovine, smo primorani in dolžni za zaščito matere domovine poskrbeti mi, bratje in sestre. In to predvsem zato, da bomo lahko ponosni nase in nas nekoč ne bo sram, ker smo nekaterim visokim (ne)častnikom, sicer v Sloveniji formalno priznani izobrazbo in čini, z odličnim znanjem tujega jezika (srbohrvaščine), dovolili blatenje lastne matere – domovine Slovenije. Žal si bratov in sester ne izbiramo sami ...

Saj ni res, pa je ...

Franc PULKO
veteran vojne za RS, upokojeni častnik SV

Kako razumeti pismo nekaterih častnikov in podčastnikov bivše J(L)A, v katerem od institucij RS zahtevajo vojaške pokojnine. Se vam ne zdi, da je vse skupaj abotno, nenormalno, skregano z vsemi moralnimi načeli delovanja ljudskega razuma, skratka vse skupaj je podobno, milo rečeno, »kozlanju«, polnem arogance. V pismu se obračajo ravno na te demokratične sile, institucije RS, katerih narod so do nedavnega imeli za izdajalce in razbijalce »Juge«. V njem se sklicujejo na humanost in demokratičnost, proti katerima so bili z vso silo pred osamosvojitveno vojno RS, med njo in po njej. V vojni v RS in kasneje po

celotnem ozemlju bivše skupne države, v kateri je s silo orožja umrlo, bilo razseljeno na stotine ljudi. Na svetu verjetno ni države, mislim, da tudi v Afriki ne, ki bi razumela njihovo nerazumno, nehigienično pisanje. Predsednik RS, gospod Danilo Türk, je s svojo izjavo, kaj si misli o njih, zadel bistvo. Prav jim je povedal.

Morda pa so gospodje mislili, da je narod pozabil in da je prišel njihov čas. Da je prišel čas iz igranega jugoslovanskega filma Vrnitev odpisanih in so razumeli »izbrisanih«. Nikoli se ne ve, v glave gospodom ne vidiš. Morda pa so gospodje razumeli namig, beri nateg, »od nekod«, da so v Vladi RS njihovi ljudje. Morda, pravim, kaj pa jaz vem, človek ni nikoli dovolj pameten, da bi ves ta cirkus razumel. Sprašujem se, kje pa smo bili potem mi: predstavniki TO, Ljudske

milice, Manevrške strukture in ne nazadnje ves slovenski narod, z majhnim številom drugače mislečih, kar je tudi človeško, se razume. Tu ne mislim omenjenih tovarišev - gospodov. Kaj nismo bili na pravi strani, a se nismo borili za nekaj, kar je naše, kar je slovensko, demokratično, kar je evropsko?

Ne v imenu mrtvih, padlih za demokratična načela, za svobodno Slovenijo, njim vsa čast. Pieteta do mrtvih ne dovoljuje, da se omenjajo v kontekstu z omenjeno gospodo. V imenu nas živih, ki se prebijamo skozi vsakodnevne težave in smo priča takšnim poskusom, kot je pismo – zahteva tovarišev – gospodov oficirjev in podoficirjev. Vas gospodje, ki oblačite in vedrite nebo nad našimi glavami, prosimo, opozarjamo, da se resno zamislite, kaj pomeni takšno dejanje, poskus ...

Ali smo za takšne vrednote držali glave naprodaj?

Franjo Šegel
Slovenske Konjice

Ob rednih občnih zborih raznih organizacij je čas, da delamo obračune za nazaj in programe za naprej. Ne morem razumeti, da je med včeraj in danes lahko prepad, razlika brez primerne, devalvacija moralnih in še kakšnih vrednot pa še kaj.

Le kdo od veteranov vojne za Slovenijo si je lahko mislil, da je zastavil največ, kar ima – življenje, za to, da bo

ostal brez službe, da mu bodo krojili usodo in plačo tisti, za katere smo tretjali, ko so tuji tanki rezali slovensko zemljo, ko smo v neprespanih nočeh v umazanih uniformah stali na braniku domovine in bili pripravljeni na najhujše? Kakšna bo pot za moje otroke? Kdo od nas, veterani vojne za Slovenijo, je takrat razmišljal o tem, da bo zaslužil v svetli prihodnosti razvite Slovenije minimalnih 400 evrov, medtem ko bo drugi za nič dela pospravil milijone? Pa še se mu bo zdelo, da ga niso dovolj plačali. Koliko nas je takrat razmišljalo o Ložnici in drugih sorodnih krajih, ko smo videli, koliko orožja je lahko na enem kupu, da lahko tako veliko orožja izpuhti neznan kam v trenutku? Naše družine so skupaj z nami nestrpnost pričakovale konec in našo zmago. Ali smo takrat malčkom mi starši lagali, ko smo jim govorili, kaj vse bo boljše v novi državi? Koliko od nas veteranov je poznalo besede prevzem podjetja, tajkun in podobne?

Poraja se še veliko vprašanj, ko primerjamo tisti čas, ko smo bili pripravljeni za našo prelepo Slovenijo tudi žrtvovati svojo kri, z današnjim. Veliko naših vodilnih politikov smo demokratično izvolili na prvih demokratičnih volitvah, veliko od teh jih je še danes v vladi ali pa so z njo neposredno povezani. Le kaj se je zgodilo s tem cvetom izbranih, da je šel razvoj drugam, kot smo si želeli mi takrat in najbrž z nami še veliko drugih?

HELEDI'S
KERSNIKOVA 17, 3000 CELJE

pokali
medalje
značke
plakete

Predelava barvnih in plemenitih kovin, plastike.
Izdelava vseh vrst embalaže, oprema lokalov.
Obdelava različnih materialov - graviranje, galvana emajliranje ...

Telefon: 386/ 03 428 26 30, 386/ 03 428 26 12, 386/ 03 428 26 13, 386/ 03 428 26 28
Fax: 386/ 03 428 26 20, 386/ 03 428 26 21

<http://www.heledis.si>
E - mail: heledis@siol.net

OB 27. JANUARJU, MEDNARODNEM DNEVU SPOMINA
NA ŽRTVE HOLOKAVSTA

Zlo ni vseмогоčno – mogoče se mu je upreti

Soočenje z zločini Auschwitza je vedno tako silovito, da bi ga človek najraje takoj pozabil, zato mnogi taborišča nočejo nikoli več videti – A pozabiti se preprosto ne sme

Dr. Marjan Toš

V soboto, 27. januarja 1945, so vojaki Rdeče armade osvobodili mesto Auschwitz na jugu Poljske. Okoli treh popoldne so vojaki prišli do vrat zloglasnega koncentracijskega taborišča na južnem obrobju mesta in hkrati do kakšne tri kilometre oddaljenega uničevalnega taborišča Birkenau. Dopoldne so osvobodili taborišče Monowitz, ki je preskrbovalo kemijski obrat koncerna IG – Farbenindustrie. Za 8000 jetnikov v vseh treh taboriščih je bil to začetek konca grozot, ki so jih preživljali. Dobili so priložnost, da jih tudi preživijo, a žal ne vsi. Smrt je iz Auschwitza odšla pozneje kakor nacistični pazniki, za najmanj milijon in sto tisoč jetnikov je osvoboditev prišla prepozno.

Od osvoboditve Auschwitza letos mineva 64 let. Šele ali že, odvisno, kako gledamo na to temno obdobje zgodovine 20. stoletja. Zloglasno nacistično koncentracijsko taborišče, za katero se je zamisel porodila kmalu po izbruhu druge svetovne vojne, 1939. leta, je postalo sinonim za tragedijo holokavsta, ki je prizadela več kot 5,5 milijona Judov. In še mnoge druge, ki so postali žrtve nesmiselne rasistične politike in ideologije. Taborišče so začeli graditi spomladi 1940, ukaz za gradnjo pa je podpisal esesovski vodja **Henrich Himmler** 27. aprila 1940. Bil je pobudnik in glavni organizator gestapovskega nasilja, koncentracijskih taborišč in množičnega uničevanja Judov, Romov in Slovanov. Že junija 1940 je v taborišče Auschwitz pripeljal prvi transport iz Poljske. Ko je bil sprejet nacistični načrt o »končni rešitvi judovskega vprašanja«, je dobil prav Auschwitz nalogo uničiti Jude.

To nalogo je prevzelo predvsem veliko večje taborišče Auschwitz – Birkenau, katerega gradnjo je marca 1941 ukazal Himmler. Sestavljalo ga je več taborišč, ki so nemoteno delovala kot dobro premišljene tovarne smrti vse do osvoboditve januarja 1945. Po osvoboditvi so februarja in marca 1945 natančno pregledali taborišče in njegove ostanke. Podobe so bile grozljive, posebna komisija pa je našla več kot milijon oblačil, 44.000 parov čevljev in 14.000 preprog. V tovarni usnja so odkrili sedem ton človeških las, zapakiranih v vrečke. Sedem ton las predstavlja najmanj 140.000 ljudi. Poskušali so dobiti oceno števila žrtev taborišča, a naloga je bila zelo težavna, saj je bila glavnina taboriščnih dokumentov uničena. Vse pa še zdaleč ni bilo zapisano na papir. A vsi sledovi le niso bili izbrisani in niso

izginili, zato je mozaik žrtev tega taborišča postopoma prehajal v bolj znano celovito podobo nesrečnega dogajanja, ki mu ni para. Številke so se ugotavljale počasi, a dokaj zanesljivo, pri čemer ne smemo zanemariti dejstva, da je bilo kasnejše žrtve treba vendarle pripeljati v taborišče. In do tega trenutka je nekaj sledi le ostalo. Auschwitz je bil končna postaja zlasti za evropske Jude. V taborišče so jih vozili iz getov in internacijskih taborišč z vlaki po železnici. **Franciszek Piper**, zgodovinar iz spominskega muzeja Auschwitz – Birkenau, navaja dokaj zanesljive podatke o številu taboriščnikov in žrtev. V mnogih državah so se namreč statistični podatki ohranili in tako omenja 438.000 Judov iz Madžarske (med njimi je bila tudi velika večina prekmurskih Judov, ki so bili v glavnem odpeljani konec aprila 1944 in maja istega leta pokončani), 69.000 iz Francije, 60.000 iz Nizozemske, 55.000 iz Grčije, 23.000 iz Nemčije in Avstrije, 25.000 iz Belgije, 10.000 iz Jugoslavije, nekaj manj iz Italije in Norveške ter – 300.000 iz Poljske. A ta številka naj bi temeljila le na ocenah (dva milijona poljskih Judov je bilo umorjenih ali jih je umrlo v drugih uničevalnih taboriščih, predvsem v Treblinku, Sobiborju, Chelmu in drugod: 500.000 jih je umrlo v getih ali so jih tam usmrtili, 200.000 jih je padlo med raznimi ekzekucijami). Strašne številke, ki se danes zdijo neverjetne. A jih je treba spoštovati, saj so naravnost grozljiv

NADALJEVANJE NA NASLEDNJI STRANI

Taborišče Auschwitz

Tovarna smrti - krematorij v Auschwitzu

pokazatelj posledic še vedno nerazumljivega genocida med drugo svetovno vojno. Samo taborišče Auschwitz je terjalo 1,1 milijona mrtvih. Mar ni to prevelik davek človeških življenj zaradi radikalne rasistične politike, ki pa je po mnenju poznavalcev še višji, saj je bilo veliko dokumentacije tik pred pobegom upravnikov taborišča Auschwitz uničene? Treba pa je vedeti še to, da vsi tisti, ki so jih takoj poslali v smrt, niso bili vključeni v statistične podatke. In teh ni bilo malo. Danes bolj ali manj prevladuje številka 1,5 milijona žrtev Auschwitza, kar je sicer precej manj kot štiri milijone žrtev, o katerih se je govorilo vse do leta 1989. A ta ocena je bila vendarle močno pretirana. Ne glede na vse lahko zapišemo, da je bila tragedija Auschwitza neverjetna posledica mračne nacistične politike, ki nam mora biti vedno znova v opomin, da se strahote genocida ne bi ponovile. Tudi zato se je treba holokavsta (v mednarodnem zgodovinopisju ta termin nadomešča »šoa – Shoah«) in njegovih posledic vedno znova spominjati in podpirati prizadevanja, da bi mladi tudi z izobraževalnimi programi dobili objektivne informacije o tem temnem poglavju zgodovine 20. stoletja. Za vsako ceno pa je treba preprečiti tudi zanikanje holokavsta. Žal se to rado dogaja.

Naj ob koncu zapisa izpostavim še razmišljanje uglednega pisca **Zygmunta Baumana** v njegovi knjigi **Moderna in holokavst**, ki pravi, »da se holokavst

vsako leto še nekoliko bolj zmanjša na velikost zgodovinske epizode, ki se poleg tega še hitro odmika v preteklost. Pomen spomina nanj vse manj zajema potrebo po kaznovanju zločincev ali po poravnavi neporavnanih računov. Zločinci, ki so se izmuznili sojenju, so zdaj stari in že precej senilni; takšna je tudi oziroma bo kmalu večina tistih, ki je preživela njihove zločine. Če bi kaznovanje za zločine in poravnava računov izčrpala zgodovinski pomen holokavsta, bi to strašno epizodo lahko tudi pustili, kamor naj bi sodila – v preteklosti – in jo pustili prizadevnosti poklicnih zgodovinarjev. V resnici pa je poravnava računov samo eden od razlogov za to, da si holokavst zapomnimo za vedno. In to še majhen razlog – v nobenem drugem času to ni bilo tako očitno, kot je zdaj, ko ta razlog hitro izgublja, karkoli je ostalo od njegove praktične pomembnosti.« Najbolj uporabna pa se mi zdi njegova misel, »da holokavst ni zasebna lastnina (če je to sploh kdaj bil), niti lastnina storilcev, ki bi jih bilo treba kaznovati; niti lastnina žrtev, ki bi na račun minulega trpljenja prosili za posebno sočutje, koristi ali posebne pravice; niti lastnina prič, ki iščejo odrešitev ali potrdilo o nedolžnosti. Današnji pomen holokavsta je lekcija za celotno človeštvo.« V tem je pravo bistvo resnice, ki si ga velja zapomniti. Za danes in predvsem – za jutri! In čisto na koncu, gre za pogum, da se tega zla nenehno spominjamo ...

Da ne bo pozabljeno

Dr. Tomaž Kladnik
polkovnik, načelnik Vojaškega muzeja SV

Pripadnost in vrednote vsakega naroda in s tem tudi vojske se ohranjajo in negujejo z ustreznim vrednotenjem in spoštovanjem nacionalne preteklosti, predvsem tiste, ki obeležuje izgradnjo njene državnosti, katero smo Slovenci dokončno izborili šele z letom 1991. Kot simbol pripadnosti narodu in vojski in njeni dolžnosti, da, ne glede na žrtve, ohrani samostojnost in neodvisnost državnega ozemlja, smo svojim prednikom, vojakom dolžni ohranjati spomin nanje, kot spomin in opomin mladim rodovom na dejanja svojih prednikov. Na oblikovanje in razpadanje državnih skupnosti, v katerih smo živeli, pa smo pomembno vplivali tudi Slovenci v uniformah različnih vojska, ko smo v pravem trenutku znali poseči v zgodovinska dogajanja in odločiti v korist svojega naroda.

Beseda »zgodovina« zajema po svojem dobesednem pomenu vse, kar se je »zgodilo«. Izraz se je pri Slovencih uveljavil šele postopno v 19. stoletju kot posnetek nemškega »Geschichte«, ki je na nemškem govornem področju tudi šele v 18. stoletju zamenjal v 13. stoletju ponemčeni izraz »Historie« (iz grškega »historéo« = poizvedujem, spoznam, vem; »historia« = poizvedovanje, znanje, pripovedovanje, povest, zgodovina) in latinskega »res gestae« (= izvršene, pretekle stvari). Valentin Vodnik je 1797 pisal o »povedovanju od slovenskega jezika«, v Némshko-Slovénskem rózhnem besédniku Antona Murka (1833) se navaja za »Weltge-

schichte« vzporedno »svétna histórija, sgodovina svetá«, in prva večja zgodovina, ki sta jo napisala v slovenščini kot »doklado Novic« (1853–63) Matija Vertovec in Miha Verne, je nosila dvojni naslov Obča povestnica ali zgodovina celega sveta. V ožji zgodovinski vedi pa ima beseda »zgodovina« dvojen ali celo trojen pomen. Objektivno vzeta pomeni resnično zgodovinsko dogajanje v preteklosti, subjektivno vzeta pa bodisi zgodovinsko vedo, stroko, ki to dogajanje opisuje in preučuje, bodisi podobo preteklosti, ki je rezultat tega preučevanja. Najpomembnejša omejitev subjektivnega pojmovanja »zgodovine«, ki se je ta znanost ne bo mogla nikdar osvoboditi, tiči v dejstvu, da obstaja za njo »objektivna zgodovina« le v taki meri, kot je zapustila sledove, ki so zgodovinarju dostopni in jih zna uporabljati za spoznavanje preteklosti. Vsega drugega za zgodovinsko znanost ni. V središču zgodovinskega preučevanja je tako predvsem človek, ljudje, njihova medsebojna razmerja in obnem zunaj njih vse, kar je na ta razmerja vplivalo. Zgodovinarja seveda ne zanimajo ljudje sami po sebi, marveč le konkretni ljudje, ljudje v določenem krajevnem in časovnem okviru. Zgodovina kot dogajanje v preteklosti pa je, kot rečeno, pristopna zgodovinarju samo v takem obsegu, v kakršnem je zapustila sledove - zgodovinske vire. Le z njihovim posredovanjem more zgodovinar spoznavati preteklost, znova obnavljati njeno podobo ter analizirati njene notranje strukture in njihove zakonitosti. V tem svojevrstnem načinu zgodovinarjevega spoznavanja preteklosti je utemeljen bistven pomen virov za zgodovinopisje. Toda virom seveda ni mogoče verjeti »na besedo«, marveč je treba vsakega najprej kritično pretresti glede na njegove vrednosti. Mednje štejemo vse sledove, ki jih je preteklost zapustila in lahko pričajo o njej, vsa besedila, predmete in dejstva, iz katerih je možno pridobiti spoznanja o preteklosti. Materialni viri praviloma omogočajo predvsem sklepe o razmerah v določenem času, sklepe o zgodovinskem dogajanju pa skoraj izključno iz besedil – pisanih virov. Že povezanost preteklosti in sedanjosti v zgodovinarjevi osebi ter pomen te povezanosti za znanstveno delo ali pa tudi le za razumevanje zgodovinskega in sodobnega dogajanja opozarjajo, da zgodovinska veda nikakor ni samo preprosto zapisovanje dejstev po kritično preverjenih

dejstvih, ampak da z analizo, povezovanjem in primerjanjem ugotovljenih dejstev čim bolj pripomore do njihovega razumevanja.¹

V Sloveniji materialni viri predstavljajo nepremično in premično kulturno dediščino, katero zajemajo območja in kompleksi, grajeni in drugače oblikovani objekti, predmeti ali skupine predmetov oziroma ohranjena materializirana dela kot rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dognanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, katerih varstvo je zaradi njihovega zgodovinskega, kulturnega in civilizacijskega pomena v javnem interesu.²

Ideja o slovenskem vojaškem muzeju je tesno povezana z ustanavljanjem Slovenske vojske, ko je major Janez J. Švajncer, pomočnik načelnika Republiškega štaba za Teritorialno obrambo Republike Slovenije (TO RS), poleg svojih rednih nalog, ki so med drugim obsegale oblikovanje oznak in uniform nove vojske, pričel realizacijo projekta Vojni muzej v ustavljanju, vendar iz različnih razlogov muzej ni bil ustanovljen. Ideja o sistematičnem ohranjanju vojaške kulturne dediščine je bila ponovno oživiljena pred desetimi leti, leta 1999, in opredeljena z Direktivo za programsko delovanje Centra za vojaško zgodovinsko dejavnost (CVZD) Ministrstva RS za obrambo in z njegovo formalno ustanovitvijo. Njegov prvi načelnik je bil brigadir mag. Viktor Krajnc. CVZD postane leta 2001 sestavni del Slovenske vojske in se v letu 2004 preoblikuje v Vojaški muzej Slovenske vojske (VMSV), ki je matična muzejska ustanova Slovenske vojske, katere temeljno poslanstvo je

ohranjanje vojaške, vojne kulturne dediščine s poudarkom na nacionalni vojaški zgodovini, predvsem obrambni vojni 1991. V vojni za obrambo samostojnosti novonastale neodvisne države je odločilno vojaško vlogo odigrala TO RS, ustanovljena pred 40 leti, leta 1968, kot najširša oblika organiziranja oboroženega odpora in del enotnih oboroženih sil na celotnem jugoslovanskem ozemlju. V strategiji oboroženega boja je imela pomembno vlogo in naloge v boju z diverzantskimi, terorističnimi in drugimi silami podtalne vojne, boj pa je izvajala v sodelovanju z JLA, na začasno zasedenem ozemlju in v zaledju pa tudi samostojno. S predanostjo ideji samostojne države, ki so jo na referendumu z veliko večino potrdili državljani RS, ter odločnostjo slovenskega političnega vodstva in pripadnikov TO RS je ob pripravah in zmagi v obrambni vojni za Slovenijo prerasla v sodobno oboroženo silo.

Ob 20. obletnici obrambne vojne za Slovenijo (2011) v Vojaškem muzeju Slovenske vojske v sklopu knjižne zbirke Slovenska vojaška zgodovina in v uredništvu Veterana pripravljamo monografijo, ki ima namen kar se da celovito prikazati takratno vojaško organiziranje in delovanje slovenskih obrambnih sil. V ta namen vas, spoštovani veteranke in veterani, prosimo, da nam pomagate pri zbiranju gradiva (dokumentov, uniform, zastav, fotografij, kart, skic, zemljevidov ...) ter z memoarskimi prispevki, svojimi spomini in videnjem delovanja slovenskih obrambnih sil v tem obdobju, ki jih bomo kot neprecenljiv vir uporabili pri pisanju monografije in objavili tudi v Veteranu.

Kontakt: Uredništvo Veterana ali Ladislav Mesarič, kustos VMSV. Naslov: Vojaški muzej Slovenske vojske, Engelsova 15, Kadetnica, 2000 Maribor. E-naslov: ladislav.mesaric@mors.sl. ■

¹ Svetovna zgodovina, Cankarjeva založba, Ljubljana, 1981, str. XIII–LXII.

² Zakon o varstvu kulturne dediščine, Ur. list RS, številka 7-287-1999, z dne 5. 2. 1999, stran 555.

Vojaški muzej Slovenske vojske – kadetnica na mariborskem Taboru

Zaščitna brigada TO (1.del)

B. Bolfek

Izvleček:

Po posredovanju sil Varšavskega pakta v Češkoslovaško leta 1968¹ je prevladalo spoznanje, da JLA ni zmožna ubraniti frontalnega napada z vzhoda. Sledilo je več sej zveznega sveta za splošni ljudski odpor (SLO), ki jih je vodil Tito, in izvršnega komiteja CK ZKJ, posledica je bilo sprejete sklepa o dvokomponentnosti obrambe oziroma oboroženih sil: Jugoslovanske ljudske armade kot sile, ki bi ob morebitnem napadu sprejela in zadržala prvi udarec, in teritorialne obrambe, ki bi se upirala na okupiranih območjih in v zaledju². V Sloveniji so koncept SLO vzeli najbolj zares in so v tem videli možnost za vnovični zemetek slovenske vojske. Izvršni svet skupščine SRS je izdal odlok o ustanovitvi TO že 20. novembra 1968. V odloku je izvršni svet Glavnemu štabu za SLO naložil, da organizira, pripravlja in izvaja splošni ljudski odpor v Sloveniji. Začel se je razvoj poveljstev in enot teritorialne obrambe, ki so ga organizatorji že na začetku razumeli kot priložnost za vnovično oblikovanje slovenske vojske, ki je bila uradno ukinjena leta 1945³. Ena od takšnih enot je bila tudi zaščitna brigada teritorialne obrambe. Njen namen je bil, da v oboroženem boju samostojno in v sodelovanju z enotami organov za notranje zadeve, enotami milice, narodno zaščito ter drugimi enotami TO in JLA izvaja varovanje vojaško-političnega vodstva SR Slovenije na vojnih lokacijah in v premiku.

Ključne besede: zaščitna brigada, republiško vodstvo, formacija, popolnjevanje, pouk in vzgoja.

Enota »Bor«

Korenine enote segajo v zaščitno enoto vojaško-političnega vodstva NOV in PO Slovenije.⁴ Njen sedež je bil sprva v Goteni-

ci⁵, konec sedemdesetih pa so ga preselili v objekt na Primožih, kjer sta bila poveljstvo in delavnica. Enota je na začetku obstoja leta 1968 delovala v okviru vojne enote 4195-3, imenovane »Bor«⁶.

Enota »Bor«⁷, kot se je tedaj imenovala, je bila hierarhično podrejena glavnemu štabu za SLO, dejansko pa jo je vodil in zanjo skrbel Ivan Maček - Matija⁸ vse od njenega

izvršnega odbora OF in glavnega poveljstva slovenskih partizanskih sil. Naša Obramba, letnik 15, št. 2, 1983, str. 23

⁵ Gotenica je bila zaprto območje, veliko nekaj več kot dvesto kvadratnih kilometrov, sestavljeno iz dveh varnostnih območij. Širši varnostni krog je obsegal večji del občine Kočevje in Ribnice, ožji del pa širše območje okoli Gotenice in vasi Škrilj, ki je od Gotenice oddaljena približno 15 kilometrov zračne linije. Sistem varovanja je bil preprost, a zelo učinkovit. Oblikovali so ga z zelo malo ljudmi, temeljil je na strahu. Ožje varovano območje je varovalo od 30 do 40 vojakov IX. armade. Ti so poleg stražarske službe opravljali še druga dela. Zanimivo je, da med njimi nikoli ni bilo Slovencev. Večina vojakov, preoblečeni so bili v uniforme milice, je bila iz oddaljenih krajev južnih republik Jugoslavije. Poveljeval jim je rezervni častnik, Slovenec, ki pa je bil zaposlen na sekretariatu za notranje zadeve in je bil podrejen službi državne varnosti. Za varnost območja je skrbel Ivan Maček - Matija, ki ni dovolil, da bi v Gotenico in Škrilj prihajali častniki JLA, prav tako ni dovolil preletavanja helikopterjev nad območjem. Poskrbel je tudi, da sta bili vasi Gotenica in Škrilj izbrisani z vseh geografskih kart. Albin, Mikulič, MSNZ, Uporniki z razlogom, Ljubljana 2005, str. 38.

⁶ Vojna enota 4195-3, imenovana »Bor«, je imela svoj naslov na Povšetovi 19 v Ljubljani, na katerega so prihajali dokumenti oz. pošta. V registru tedanjih vojnih enot je ni bilo. Po ustnem pričevanju g. Milana Lapanja, tedanjega delavca RSNZ.

⁷ Zaščitna brigada je imela v različnih obdobjih različna imena. Sprva se je imenovala enota Bor, od leta 1980 do 1982 je bila 61. brigada TO, od 29. maja 1982 je imela naziv brigada TO Edvarda Kardelja - Krištofa in od leta 1986 se je imenovala 27. zaščitna brigada TO.

⁸ Ivan Maček - Matija ali Angelo, rojen leta 1908 v Spodnji Zadobrovi, umrl leta 1993 v Ljubljani, se je izučil za tesarja in nato delal v gradbeništvu ter se zgodaj pridružil levičarskemu delavskemu gibanju. Leta 1930 je bil sprejet v KPJ ter bil leta 1934 izvoljen za sekretarja PK KPJ za

nastanka leta 1968 do začetka leta 1990⁹. Da bi zagotovilo potrebne delovne razmere republiškega vodstva v zaostrenih razmerah neposredne vojne nevarnosti in vojne, je tedanje politično vodstvo ustanovilo sistem »Bor«. Ta je obsegal¹⁰: določeno teritorialno območje z instaliranimi objekti in napravami v njegovi globini¹¹ pod posebnim režimom varovanja, za katerega so

Slovenijo. Leta 1935 so ga poslali v Moskvo, kjer je končal mednarodno leninsko šolo. Vojno je dočkal zaprt v Sremski Mitrovici, od koder je avgusta pobegnil na Fruško goro. Po delovanju v GŠ NOPOJ se je marca 1942 vrnil v Ljubljano, kjer je delovalo glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet, ter postal njegov politični komisar. Konec maja je s poveljstvom odšel na osvobodeno ozemlje na Dolenjsko in oktobra postal poveljnik GŠ NOV in POS. Sodeloval je pri ustanavljanju brigad, v ofenzivi proti postojankam MVAC ter januarja in februarja 1943 pri poveljevanju med boji na Hrvaškem. Julija se je kot član politbiroja CK KPS začel ukvarjati s političnimi in organizacijskimi zadevami. Enciklopedija Slovenije, 6, 1992, str. 8.

⁹ Po ustnem pričevanju g. Milana Lapanja, tednjega delavca RSNZ.

¹⁰ AS 1589, fond Komisija za SLO in DS, tehnična enota 440, popisna enota 3624-3654.

¹¹ Republiški sekretariat za ljudsko obrambo in Republiški štab za teritorialno obrambo sta predlagala Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, da se v občini Kočevje določi območje, na katerem se iz obrambnih razlogov omeji prosto gibanje, prebivanje in naseljevanje prebivalstva. To območje je obsegalo posestvo Snežnik, ki je bilo praktično zaprto od leta 1950. Na podlagi tega predloga je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije izdal odlok v skladu z 228. členom zakona o Ljudski obrambi (Uradni list SRS št. 23-1057/76), s katerim je omejil prosto gibanje, prebivanje in naseljevanje jugoslovanskih državljanov in tuincev v teh območjih občin Kočevje in Ribnica: znotraj zamišljene črte od vasi Rakitnica (izključno) na Ložinski vrh kot 935 - Mestni vrh trig. 1035 - Burger hrib trig. 730 - M. Mošenik trig. 701 - Vršič trig. 820 - Stružnica - Rake-Loška stena trig. 876 - Dragarski vrh trig. 961 - Glavica trig. 947 - Sušje trig. 1038 - Mosti - Bela stena - Rakitnica ter območja, ki je potekalo znotraj zamišljene črte Štalcerski hrib - kota 527 - trig. 538 - trig. 580 - Spodnji Log (izključno) - trig. 850 - Laze (izključno) - Spodnje Žage - Suhor - Loško brdo - Štalcerski hrib. Jugoslovanskim državljanom, ki so stalno prebivali ali so bili zaposleni na omenjenih območjih, je bilo dovoljeno prebivanje, gibanje in zadrževanje na tem območju le s posebnimi dovolilnicami, ki jih je izdal Republiški sekretariat za notranje zadeve. AS 1589, fond Komisija za SLO in DS, tehnična enota 441, popisna enota 3655-3681.

Zaščitna brigada TO na usposabljanju

¹ Leta 1968 so sile Varšavskega pakta posredovale na Češkoslovaškem. Ta poseg je bil na področju vojaških spopadov med socialističnimi državami še korak naprej od tistega na Madžarskem leta 1956. V njem so sodelovale sile petih držav: Sovjetske zveze, DR Nemčije, Poljske, Madžarske in Bolgarije. Posredovanja ni nihče zahteval, vse zakonite češkoslovaške oblasti, partijske in državne, pa so bile proti in so ga najostreje obsodile; sodelujoče sile niso bile namешčene na Češkoslovaškem, ampak so tja vdrle iz tujine. Začelo se je s hudo notranjo krizo zaradi nasprotij med konservativnimi stalinističnimi elementi in progresivnim delom partije in javnosti. Rapoša, Kazimir (ur.), Stoletje svetovnih vojn, Cankarjeva založba, Ljubljana 1981, str. 408.

² Božo Repe, Jutri je nov dan, Modrijan, Ljubljana 2002, str. 197.

³ Janez Slapar, Izkušnje razvoja TO in priprave na osamosvojitve ter vojna za samostojno Slovenijo, V: Vojstvo 5, MORS, Ljubljana 1999, str. 67.

⁴ Zaščitna enota je bila ustanovljena 25. maja 1942 na Polici pri Grosupljem v sestavi druge grupe odredov. Sestavljena je bila iz izbranih, prekaljenih in izkušenih borcev, ki so bili vsi člani KPS ali SKOJ. Njena osnovna naloga je bila ves čas enaka: omogočiti uspešno delo CK KPS,

skrbeli posebna dislocirana enota IX. armade, postaja lokalne milice in področni podcenter SDV RSNZ; vojno organizacijo in sistematizacijo enote za zaledno zadovoljevanje potreb osrednjega vodstva baze z določenim številom obveznikov za njeno delovanje po namenu in zagotavljanju zvez¹²; neposredno¹³ in globinsko varovanje¹⁴ v vojnih razmerah; programiranje, nadaljnjo izgradnjo in vzdrževanje objektov v okviru sredstev, ki jih je zagotavljala republika prek proračuna Republiškega sekretariata za ljudsko obrambo¹⁵.

Naloga zaščitne enote v okviru sistema »Bor« je bila prevzeti od enot RSNZ na prvi vojni lokaciji (fizično) varovanje republiškega vodstva ter skrbeti za stalno varovanje med premiki in delovanje vodstva¹⁶.

Načrti premikov republiških organov in organizacij na vojno lokacijo so bili zasnovani tako, da se na prvo oziroma osnovno lokacijo premaknejo vsi republiški organi in organizacije skupaj. Osnovne vojne lokacije, za katere so bili izdelani načrti, so bile¹⁷: Podlipoglav¹⁸, Polhov Gradec¹⁹ in

¹² Vojna organizacija in sistematizacija tehničnih enot baze (tehničnega bataljona) je bila v sestavi vojne sistematizacije RSNZ enote za zveze, od leta 1975 pa v sestavi vojne organizacije in sistematizacije RSNZ. Vzdrževanje in dopolnjevanje (rezervnega) stacionarnega centra zvez je bilo naloženo RSNZ s sklepom Sveta za narodno obrambo št. R-865/3-16, dne 25. 3. 1968.

¹³ Neposredno varovanje je izvajala zaščitna enota milice.

¹⁴ Globinsko varovanje so opravljale posredno enote TO, razporejene na širši lokaciji.

¹⁵ Za to so leta 1975 namenili 5.800.000 din, leta 1976 so odobrili 7.200.000 din, za srednjeročno razdobje pa se predvidevali naložbe v vrednosti 38.800.000 din. Izvajalec programa izgradnje in vzdrževanja objektov je bila posebna operativna skupina strokovnih in drugih delavcev v okviru posebnih organizacij. Ti delavci so bili uradno evidentirani pri RSNZ.

¹⁶ AS 1589, fond Komisija za SLO in DS, tehnična enota 440, popisna enota 3624-3654, str. 2.

¹⁷ AS 1589, fond Komisija za SLO in DS, tehnična enota 1437.

¹⁸ Z vojne lokacije Podlipoglav so načrtovali premik na območje Ljubno, Rakitna, Kočevska, Cerklje in Moravče. Smeri premikov so bile: 1. Podlipoglav – Ljubno (Podlipoglav – Vevče – Zalog – Domžale – Kamnik – Stahovica – Gornji Grad – Ljubno in Podlipoglav – Besnica – Litija – Zagorje – Trbovlje – Prebold – Polzela – Mozirje – Ljubno). 2. Podlipoglav – Rakitna (Podlipoglav – Litijška c. – Ižanska c. – Ig – Gornji Ig – Rakitna; Podlipoglav – Lipoglav – Šmarje Sap – Škofljica – Ig – Gornji Ig – Rakitna ali Ig – Podpeč – Rakitna in Podlipoglav – Lipoglav – Šmarje Sap – Grosuplje – Podtabor – Turjak – Velike Lašče – Karlova – Nova vas – Bloke – Cajnarji – Selšček – Rakitna). 3. Podlipoglav – Kočevska (Podlipoglav – Lipoglav – Šmarje Sap – Grosuplje – Podtabor – Turjak – Ribnica – Grčarice – Kočevska Reka in Podlipoglav – Lipoglav – Šmarje Sap – Grosuplje – Mlačevo – Zdanska vas – Struge – Kočevje – Kočevska Reka). 4. Podlipoglav – Cerklje (Podlipoglav – Zadvor – Litijška c. – Ižanska c. – Ig – Podpeč – Borovnica – Vrhniko – Logatec – Kalce – Godovič – Idrija – Cerklje in Podlipoglav – Lipoglav – Šmarje Sap – Škofljica – Ig – Podpeč – Borovnica – Vrhniko ali Podpeč – Brezovica – Dobrova – Horjul – Suhi dol – Cerklje). 5. Podlipoglav – Moravče (Podlipoglav – Vevče – Št. Jakob – Domžale – Želodnik – Moravče in Podlipoglav – Št. Jakob – Dolsko – Hotič – Vače – Moravče).

¹⁹ Iz vojne lokacije Polhov Gradec so načrtovali premik na območje Ljubno, Rakitna, Kočevska, Cerklje in Jelovica. Smeri premikov so bile: 1. Polhov Gradec – Rakitna (Polhov Gradec – Horjul – Drenov Grič – Vrhniko – Borovnica – Preserje – Rakitna; Polhov Gradec – Dobrova

Rakitna²⁰.

Na levem bregu Save ni bila predvidena nobena osnovna vojna lokacija. Ob morebitni odločitvi, da pripravijo tako lokacijo, pa so predlagali območje Moravč kot četrte vojne lokacije. Iz vsake osnovne lokacije je bil predviden možen premik vseh republiških organov in organizacij skupaj ali po delih na rezervne vojne lokacije Ljubno, Kočevska, Cerklje in Jelovica²¹.

Za te vojne lokacije so bili usklajeni načrti Odreda za oskrbo (prevozi, nastanitve, preskrba in zdravstveno varstvo), Zaščitne enote milice (neposredno zavarovanje), Odreda za zveze (radijske in druge zveze) ter zaščitne enote TO (globinsko zavarovanje vojnih lokacij). Odred za oskrbo je lahko glede na svojo popolnjenost in opremljenost istočasno zagotavljal prevoze, nastanitve, preskrbo in zdravstveno varstvo na dveh osnovnih in več rezervnih lokacijah. Oskrba s hrano in gorivom pa je bila zagotovljena le na eni vojni lokaciji, na Kočevskem, ki je predvidevala oskrbo za 2.500 ljudi in za 90 dni vojne²².

Predvideno je bilo, da je v SR Sloveniji 561 ljudi (predvojni komunisti in revolucionarji, člani CK KPS in KPJ do leta 1952, poveljniški kader višjih enot NOV in POS, narodni heroji in člani Sveta federacije in republike), za katere bi morali zagotoviti premik oz. evakuacijo na vojno lokacijo. Možnost začasnih evakuacij so predvidevali za še nekatere kategorije občanov, ki so bili sicer na manj izpostavljenih položajih med NOB in po njej, opravljali pa so zelo občutljive naloge (vidnejši borci VOS OF, VDV in OZNE, tožilci, nekateri republiški sekretarji) in nekateri vidnejši kulturni in javni de-

– Podsmreka – Brezovica – Notranje Gorice – Podpeč – Preserje – Rakitna in Polhov Gradec – Horjul – Drenov Grič – Vrhniko – Logatec – Rakek – Cerklje – Rakitna). 2. Polhov Gradec – Kočevska (Polhov Gradec – Cerklje – Nova vas – Grčarice – Kočevska Reka in Polhov Gradec – Dobrova – Brezovica – Podpeč – Ig – Škofljica – Ribnica – Grčarice ali Kočevje – Kočevska Reka). 3. Polhov Gradec – Cerklje (Polhov Gradec – Črni Vrh – Gorenja vas – Cerklje; Polhov Gradec – Suhi Dol – Gorenja vas – Cerklje ali Suhi Dol – Smreče – Idrija – Cerklje). 4. Polhov Gradec – Jelovica (Polhov Gradec – Hraštenica – Topol – Sora – Škofja Loka – Češnjica – Dražgoše).

²⁰ Iz vojne lokacije Rakitna so načrtovali premik na območje Ljubno, Podlipoglav – Lipoglav, Kočevska, Cerklje in Moravče. Smeri premikov so bile: 1. Rakitna – Kočevsko (Rakitna – Gor. Ig – Ig – Škofljica – Turjak (ali Želimlje – Turjak) – Ribnica – Grčarice – (ali Ribnica – Kočevje – Kočevska Reka); Rakitna – Selšček – Cvajnarji – Bloke – Sodražica – Ribnica in naprej ter Rakitna – Cerklje – Nova vas – Hrib – Glažuta – Grčarice (ali Hrib – Draga – Borovec – Kočevska Reka). 2. Rakitna – Cerklje (Rakitna – Podpeč – Borovnica – Vrhniko – Logatec – Kalce – Idrija in naprej; in Rakitna – Vrhniko – Rakek – Planina – Kalce in naprej). 3. Rakitna – Podlipoglav – Lipoglav (Rakitna – Gornji Ig – Ig – Škofljica – Šmarje Sap – Lipoglav in Rakitna – Gornji Ig – Ig (ali Rakitna – Podpeč – Ig) – Ižanska c. – Litijška c. – Zadvor – Podlipoglav). 4. Rakitna – Moravče (Rakitna – Ljubljana (Litijška c.) – Št. Jakob – Domžale – Moravče in Rakitna – Ljubljana (Litijška c.) – Št. Jakob – Dolsko in naprej). 5. Rakitna – Ljubno – Luče (Rakitna – Ljubljana – Kamnik – Črnivec – Gornji Grad – Mozirje – Ljubno in Rakitna – Ljubljana – Trojane – Vransko – Gornjsko – Mozirje – Ljubno).

²¹ AS 1589, fond Komisija za SLO in DS, tehnična enota 1437.

²² Prav tam, str. 2.

lavci ter člani SAZU. Po približni oceni je bilo teh ljudi 300²³.

Odperto je ostalo vprašanje evakuacije najbližjih družinskih članov, ker bi se s tem število skoraj podvojilo. Predlog je bil, da se za najožjega družinskega člana šteje mož ali žena. Tukaj pa so bili še ožji družinski člani republiških funkcionarjev, ki so bili po obrambnem načrtu razporejeni v vodstvo republiških organov in organizacij (člani Predsedstva SR Slovenije in CK ZK Slovenije in drugi) – šlo je za nadaljnjih 100 do 300 ljudi²⁴.

Premik, oskrbo in nastanitev določenih osebnosti bi opravili republiški, pokrajinski in občinski organi tako, da bi organi republike zagotovili evakuacijo in vse drugo za približno 100 oz. 200 ljudi (brez družinskih članov oz. z njimi). Tu so mišljeni predvsem člani Sveta federacije in Sveta republike (živeči predvsem v Ljubljani in bližnji okolici). To skupino bi evakuirali na območje ob Kolpi in bi jo nastanili po vaseh v okolici Starega trga. Za vse druge, ki bi jih določili za evakuacijo v primeru vojne, pa bi poskrbele pokrajine in občine po medsebojnem dogovoru. Posamezne pokrajine bi po domicilnem načelu opravile evakuacijo toliko ljudi:

Ljubljana mesto – 202
Ljubljana okolica – 21
Gorenjska – 22
Dolenjska – 12
Koroška – 4
Notranjska – 2
Vzh. Štajerska – 21
Zah. Štajerska – 21
J. Primorska – 43
S. Primorska – 28
Pomurje – 4
Posavje – 5
Zasavje – 16

V drugih republikah je bilo še 56 ljudi²⁵.

Vsem organizirano evakuiranim bi priskrbeli pištole za osebno varovanje, taboriško opremo (spalne vreče), najnujnejšo osebno opremo, po možnosti radijski sprejemnik in podobno. Za prehrano, nastanitev, kulturno življenje, zavarovanje in drugo pa bi poskrbeli organizatorji evakuacij²⁶.

²³ Prav tam, str. 2.

²⁴ Prav tam, str. 3.

²⁵ Prav tam, str. 4.

²⁶ Prav tam, str. 4.

NADALJEVANJE PRIHODNIC

Politična vzgoja

KAKO DO STATUSA VOJNEGA VETERANA

Kaj nam prinaša urejeni veteranski status, je za mnoge še vedno neznanka

Prispevek je namenjen vsem tistim udeležencem osamosvojitvene vojne v letu 1991, ki so upravičeni do statusa vojnega veterana, a žal niso zadostno informirani ali niso zainteresirani, da si pridobijo status.

F. Sinkovič, Z. Zajc

Državni zbor RS je na seji dne 29. 3. 2006 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o vojnih veteranih. Zakon je objavljen v Uradnem listu RS, št. 38/2006 z dne 11. 4. 2006 in je pričel veljati 26. 4. 2006. Sprejeta novela Zakona o vojnih veteranih je razširila krog upravičenih do statusa vojnega veterana. Pomembna novost spremenjenega zakona so zlasti nove kategorije upravičencev do statusa vojnega veterana in način dokazovanja teh dejstev. Tem osebam pod določenimi pogoji pripadajo pravice različnega varstva: veteranski dodatek, dodatek za pomoč in postrežbo, letni prejemek, zdravstveno varstvo, zdraviliško in klimatsko zdravljenje, brezplačna vožnja, pogrebina in priznanje pokojninske dobe. Poleg tega zakon določa tudi postopek za uveljavljanje pravic, način urejanja evidence in način zagotavljanja sredstev. Nekatere pravice je posameznikom ta zakon razširil glede na predhodno sprejeti zakon, nekatere pa je celo skrčil, kar nedvomno povzroča slabo voljo in različne interpretacije pri ljudeh, ki so bili predvsem udeleženi v različnih (javnih) nalogah, potrebnih za obrambo domovine in osamosvojitve Slovenije.

1. Kdo je lahko vojni veteran

Vojni veteran je lahko: pripadnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije, policist, operativni delavec kriminalistične in obveščevalno-varnostne službe, oboroženi pripadnik narodne zaščite ter pripadnik enot za zveze Republike in občin, ki je v vojaški agresiji na Republiklo Slovenijo v času od 26. 6. do 18. 7. 1991 opravljal dolžnosti pri obrambi Republike Slovenije. Vojni veteran je oseba, ki je v vojaški agresiji na Republiklo Slovenijo v času od 26. 6. do 18. 7. 1991 opravljala naloge ali dolžnosti pri obrambi Republike Slovenije kot:

- delavec upravnega organa, pristojnega za obrambne zadeve, ki je bil razporejen po vojni organizaciji in sistemizaciji upravnih organov, pristojnih za obrambne zadeve, in je opravljal upravne in strokovne naloge s področja obrambe in zaščite, če je bil dejansko prisoten na delu

in je opravljal naloge v povečanem obsegu;

- delavec, odgovoren za obrambne priprave v katerem od republiških upravnih organov, ki je bil razporejen po vojni organizaciji in sistemizaciji in je po odločitvi republiške koordinacijske skupine usklajeval obrambne aktivnosti iz pristojnosti tega organa v skladu s smernicami Predsedstva Republike Slovenije o ukrepih za pripravljenost;
- oseba, ki je sodelovala v pogajanjih s predstavniki takratne JLA kot član državnne, pokrajinske ali območne komisije za pogajanja s komisijami Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo, korpusov in garnizij JLA, ter oseba, ki je neposredno prispevala k uspešnosti pogajanj o umiku JLA iz Republike Slovenije, za kar je prejela spominski znak Pogajanja 1991;
- delavec upravnega organa, pristojnega za upravne notranje zadeve, ki je bil odgovoren za obrambne priprave in je oborožen opravljal upravne in strokovne naloge s področja upravnih notranjih zadev, če je bil dejansko prisoten na delu in je opravljal naloge v povečanem obsegu;
- oseba, ki je bila na območju in v času oboroženih spopadov po odredbi policije vključena v opravljanje njenih nalog, ki so se nanašale na postavljanje in varovanje barikad in drugih ovir;
- oseba, ki je po odredbi republiškega sekretarja za notranje zadeve opravljala naloge tajne hrambe oborožitve, streliva, minsko-eksplozivnih sredstev, opreme ali dokumentacije policije, tajne namestitve policijskih enot, ter oseba, ki je bila v času oboroženih spopadov po odredbi republiškega sekretarja za notranje zadeve vključena v izvajanje oskrbe policijskih enot na terenu;
- pripadnik oskrbne enote republiške koordinacijske skupine;
- pripadnik službe za opazovanje in obveščanje, ki je opravljal obrambne naloge v vizualni opazovalnici;
- član republiškega, mestnega in občinskega štaba za civilno zaščito, član njihovih specializiranih enot pa ob pogoju, da je opravljal obrambne oziroma zaščitno-reševalne naloge v času oboroženih spopadov;
- voznik ali zdravstveni delavec v reševalnih vozilih nujne medicinske pomoči ali kot član operativnega sestava gasilske organizacije, ki je opravljal naloge zaščite in reševanja neposredno med oboroženimi spopadi;

REPUBLICA SLOVENIJA
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

IZKAZNICA VOJNEGA VETERANA

(ime in priimek)

(skraj)

(dan, mesec in leto rojstva)

(stalno prebivališče)

I. IZKAZNICE

Št. izkaznice: _____ urbena dne _____, TRAJNO

Izdala Upravna enota

M. P. _____ (podpis)

**izkaznica 1. stran (zgoraj)
hrbna stran (spodaj)**

Posamezne kategorije vojnih veteranov imajo pod pogoji iz zakona o vojnih veteranih (Uradni list Republike Slovenije št. 63/95) pravico do veteranskega dodatka, dodatka za pomoč in postrežbo, letnega prejemka, zdravstvenega varstva, zdraviliškega in klimatskega zdravljenja, brezplačne vožnje, pogrebine in priznanja pokojninske dobe.

Če vojni veteran izkaznico izgubi, mu upravna enota, pristojna za zadeve vojnih veteranov izda dvojniki na podlagi dokazila, da je bila izgubljena izkaznica preklicana v Uradnem listu Republike Slovenije.

MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
IN SOCIALNE ZADEVE

- obveznik delovne dolžnosti v podjetjih za distribucijo električne energije, v železniškem gospodarstvu, v PTT-podjetjih, v cestnih podjetjih, v podjetju za upravljanje in vzdrževanje avtocest, Aerodromu Ljubljana in RTV Slovenija – oddajniki in zveze, ki je dejansko izvajal naloge po odločitvah republiške koordinacijske skupine in koordinacijskih podskupin, skladno s smernicami Predsedstva Republike Slovenije o ukrepih za pripravljenost;
- predstojnik zbirnega centra ali delavec zbirnega centra, ki je po odredbi predstojnika opravljal naloge varovanja zbirnega centra, varovanja ali nadzora vojnih ujetnikov v zbirnem centru;
- delavec carinske službe, ki je izvajal operativne naloge po odločitvah in navodilih republiške koordinacijske skupine;
- oseba, ki je kot predstavnik Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije vzdrževala stike z Mednarodno nadzorno komisijo v času izpolnjevanja njenega mandata v Republiki Sloveniji na podlagi Brionske deklaracije, in oseba, ki je pomagala pri vzdrževanju stikov Mednarodne nadzorne komisije z državnimi organi Republike Slovenije.

Vojni veteran je tudi:

- član Predsedstva Republike Slovenije in član republiške koordinacijske skupine in podskupine, ki je to dolžnost opravljal v času vojaške agresije na Republiko Slovenijo od 26. 6. do 18. 7. 1991;
- oseba, ki je v obdobju od 17. 5. 1990 do 25. 6. 1991 opravljala dolžnosti organizatorja manevrske strukture narodne, zaščite ter oseba, ki je po odločitvi organizatorja manevrske strukture narodne zaščite v tem obdobju opravljala naloge narodne zaščite, med katere je šteti tajno zbiranje, varovanje in hrambo orožja, streliva in vojaškega materiala oziroma vojaških ali obrambnih dokumentov v zasebnih oziroma neuradnih prostorih in lokacijah ter izvajanje obveščevalne in protiobveščevalne dejavnosti;
- delavec organov za notranje zadeve, ki je ob osamosvojitvi Republike Slovenije v času od 26. 6. 1991 do 18. 7. 1991 kot pripadnik policijskih enot opravljal naloge, povezane z borbenimi dejstvi in delovanjem zvez policije, kriminalistične službe in varnostno-obveščevalne službe;
- pripadnik bivše Jugoslovanske ljudske armade, ki je po nalogu pristojnih organov Republike Slovenije od

17. 5. 1990 do 18. 7. 1991 izvajal vojaške, obveščevalne in protiobveščevalne naloge v korist Republike Slovenije.

2. Kako do statusa vojnega veterana

Zahteva se lahko vloži osebno pri referentu za področje vojne zakonodaje, v glavni pisarni ali pri svetovalcu za pomoč strankam na **krajevno pristojni upravni enoti** ali pa se krajevno pristojni upravni enoti pošlje po pošti. Krajevno pristojna je upravna enota, v kateri ima vlagatelj stalno prebivališče.

3. Katere dokumente potrebujete za uveljavitev statusa vojnega veterana

K zahtevi za priznanje statusa vojnega veterana je treba priložiti fotokopijo osebnega dokumenta, morebitna dokazila o vašem delovanju v času vojne za Slovenijo (vojaško knjižico, pisna potrdila o vaši udeležbi, dokazila o vpoklicu ...), kar bo lahko znatno olajšalo postopek uveljavitve statusa vojnega veterana. V primeru, da ustreznega dokumenta nimate, ga lahko upravna enota z vašim privoljenjem pridobi sama. Omenjene dokumente pa lahko tudi sami pridobite, in sicer če ste delovali na obrambnem področju (TO, delovna dolžnost ...), v pristojnih izpostavah in pisarnah uprav za obrambo. V primeru, da ste delovali na področju zaščite in reševanja (civilna zaščita, vizualne opazovalne postaje, gasilske organizacije), pa na pristojnih izpostavah Uprave RS za zaščito in reševanje.

4. Katere so pravice vojnih veteranov

Vojni veteran lahko uveljavi pravico do:

- veteranskega dodatka (če delež prejemkov na družinskega člana ne dosega osnove za veteranski dodatek)
- dodatka za pomoč in postrežbo, če ga ne more uveljaviti po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
- letnega prejemka (če je vojni veteran s priznано pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1941 neprekinjeno do 15. 5. 1945, borec za severno mejo, vojni dobrovoljec, odlikovanec z najvišjim državnim odlikovanjem, organizator narodne zaščite)
- zdravstvenega varstva (plačilo zdravstvenih storitev v višini razlike do polne vrednosti storitev, zagotovljenih v okviru obveznega zavarovanja)
- zdraviliškega in klimatskega zdravljenja (če pristojna zdravniška komisija ugotovi, da je to zdravljenje uteme-

ljeno oziroma potrebno za nadaljnje zdravljenje bolezni)

- brezplačne vožnje (če je vojni veteran s priznано pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1941 neprekinjeno do 15. 5. 1945, borec za severno mejo, vojni dobrovoljec, odlikovanec z najvišjim državnim odlikovanjem, organizator narodne zaščite), in sicer z avtobusom ali vlakom na ozemlju Republike Slovenije štirikrat na leto
- pogrebne (ob smrti vojnega veterana s priznано pokojninsko dobo v dvojnem trajanju od leta 1941 neprekinjeno do 15. 5. 1945, borec za severno mejo, vojnega dobrovoljca, organizatorja narodne zaščite ali odlikovanca z najvišjim državnim odlikovanjem lahko uveljavi pravico do pogrebne oseba, ki oskrbi pogreb, v višini, kot določa Zakon o vojnih veteranih. Oseba, ki krije stroške prevoza posmrtnih ostankov zgoraj navedenega umrlega vojnega veterana od kraja smrti do kraja pokopa (na ozemlju Republike Slovenije), ima pravico do povračila dejanskih stroškov prevoza) in
- pokojninske dobe.

5. Kdaj se lahko uveljavijo posamezne pravice do varstva

Pravico do varstva ima vojni veteran, ki dopolni 50 let starosti ali je pri njem nastala trajna popolna izguba delovne zmožnosti, ne glede na te pogoje pa lahko uveljavi pravico do priznanja pokojninske dobe.

6. Kako se uveljavi posamezna pravica vojnega veterana

Vsi upravičenci, ki izpolnjujejo enega izmed navedenih pogojev, lahko vložijo zahtevek za priznanje statusa vojnega veterana, kjer bodo v postopku dokazovali pravno pomembne okoliščine in priložili ustrezna potrdila po Zakonu o splošnem upravnem postopku. Pravice, ki jih imate kot vojni veteran, vam ne pripadajo avtomatično, ampak morate za vsako avtomed pravico vložiti zahtevo na pristojno upravno enoto. Podrobne informacije o postopku priznanja statusa vojnega veterana skladno z novelo Zakona o vojnih veteranih lahko dobite v informacijskih pisarnah v poslovnem času v upravnih enotah.

Izkaznica vojnega veterana

Vir: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
http://www.sigov.si/dz/si/zakonodaja/sprejeti_zakoni/sprejeti_zakoni.html
<http://euprava.gov.si/euprava/dogodki/Prebivalci.euprava?zdid=7858&sid=401>

Priznanja, znaki in kovanci ZVVS

Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS) je na podlagi Statuta ZVVS, ki ga je sprejel Glavni zbor ZVVS dne 11. marca 2007, na seji dne 24. januarja 2008 sprejelo dopolnjeni Pravilnik o priznanjih, znakih in kovancih ZVVS, s katerim se določajo vrste in oblike priznanj, znakov in kovancev ZVVS, merila ter pristojnosti in postopki za podeljevanje priznanj, znakov in kovancev ZVVS.

Zdenko Zajc

Zveza veteranov vojne za Slovenijo za zasluge pri izgrajevanju in krepitvi ZVVS, uspešno izvrševanje nalog, prizadevanje in dolgoletno delo v organih ZVVS, uspešno sodelovanje s sorodnimi društvi doma in v tujini ter za uspešno sodelovanje in nudenje pomoči zvezi podeljuje:

1. PRIZNANJA

Priznanje RED ZVVS je treh stopenj. V priznanju RED ZVVS je znak ZVVS v vseh treh stopnjah zlat. Priznanje RED ZVVS se nosi okrog vratu pod ovrtnikom sraj-

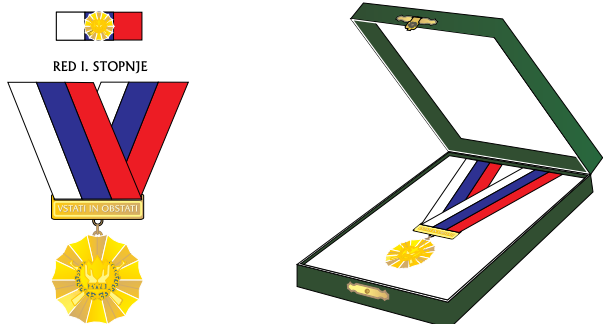
ce tako, da je znak pod kratnim vozlom. Nadomestni trakec je velikosti 10 x 33 mm v barvah slovenske trobojnice z znakom ZVVS v zlati, srebrni in bronasti barvi. Priznanje RED ZVVS vseh treh stopenj se podeljuje v škatli zelene barve velikosti 165 x 135 mm. Na notranji strani pokrova škatle so odtisnjeni znak ZVVS, stopnja reda, ime in priimek dobitnika ter letnica podelitve.

Skupaj s priznanjem RED ZVVS se podeli tudi listina v zlati, srebrni ali bronasti barvi, ki je vložena v zeleno mapo z odtisnjenim znakom ZVVS.

Osnova in kovinski trak priznanja RED ZVVS I. stopnje sta zlata

Priznanje RED ZVVS I. stopnje je najvišje priznanje ZVVS, ki se podeljuje le najzaslužnejšim članicam in članom ZVVS za uspešno deset- ali večletno izjemno prizadevanje in ustvarjalno delo v organih ZVVS, pri čemer ima dobitnik izjemne zasluge pri razvoju, izgrajevanju in uveljavljanju ZVVS na državni ravni in v tujini.

Priznanje RED ZVVS I. stopnje se podeli osebi, ki je predhodno že prejela priznanje ZLATA PLAKETA ZVVS. Priznanje RED ZVVS I. stopnje in priznanje ZLATA PLAKETA ZVVS podeljuje predsednik ZVVS ob dnevu ZVVS oziroma na glavnem zboru ZVVS ali ob drugi primerni svečanosti.

Osnova in kovinski trak priznanja RED ZVVS II. stopnje sta srebrna

Priznanje RED ZVVS II. stopnje se podeljuje najzaslužnejšim članicam in članom ZVVS za uspešno pet- ali večletno delo v organih ZVVS, PO ZVVS in OZVVS, ki je pomembno vplivalo na razvoj, utrjevanje in uveljavljanje ZVVS na državni in regijski ravni ter v tujini.

Priznanje RED ZVVS II. stopnje se podeli osebi, ki je predhodno že prejela priznanje SREBRNA PLAKETA ZVVS. Priznanje RED ZVVS II. stopnje, za zasluge na ravni PO ZVVS, priznanje SREBRNA PLAKETA ZVVS in SREBRNI ZNAK podeljuje praviloma predsednik pokrajinskega odbora ZVVS.

Osnova in kovinski trak priznanja RED ZVVS III. stopnje sta bronasta

Priznanje RED ZVVS III. stopnje se podeljuje najzaslužnejšim članicam in članom ZVVS za uspešno pet- ali večletno delo v organih ZVVS, PO ZVVS in OZVVS, ki je pomembno vplivalo na razvoj izgrajevanja, delovanja in uveljavljanja ZVVS, PO ZVVS in OZVVS na državni, regijski ali območni ravni.

Priznanje RED ZVVS III. stopnje se podeli osebi, ki je predhodno že prejela priznanje SREBRNA PLAKETA ZVVS. Priznanje RED ZVVS III. stopnje, za zasluge na ravni OZVVS, in priznanja BRONASTA PLAKETA ZVVS, SPOMINSKA PLAKETA ZVVS, ZAHVALNA LISTINA, ZNAK PRAPORŠČAKA in SREBRNI ZNAK podeljuje praviloma predsednik območnega združenja VVS.

RED ZVVS tvori osnova zvezdaste oblike in ponazarja sedem žarkov s sedmimi vmesnimi polji, ki se iz središča znaka širijo proti zunanjemu robu. Osnova je premera 35 mm, v sredini upodobljen znak ZVVS premera 18 mm. Osnova REDA je gibljivo povezana s kovinskim trakom 35 x 10 mm, na katerem je napis VSTATI IN OBSTATI. Red ZVVS je s kovinskim trakom obešen na trak slovenske trobojnice dolžine 300 mm.

2. PLAKETA ZVVS

Priznanje PLAKETA ZVVS je treh stopenj. PLAKETA ZVVS ima premer 60 mm. Na njej je znak ZVVS, na katerem sta v sredini narisani roki, njun podaljšek se končuje v simbolu Triglava, ki je rumene barve. V ozadju sta prekržani puški, ki sta prav tako rumene barve. Znak je obkrožen z lipovimi listi zelene barve. Roki se dvigujeta iz pravokotnega podstavka rdeče barve, v katerem je v zlati barvi izpisan napis ZVVS. Pod plaketom je ploščica v velikosti 70 x 30 mm z vgraviranim imenom in priimkom oziroma nazivom odlikovanca in datumom podelitve. PLAKETA ZVVS vseh treh

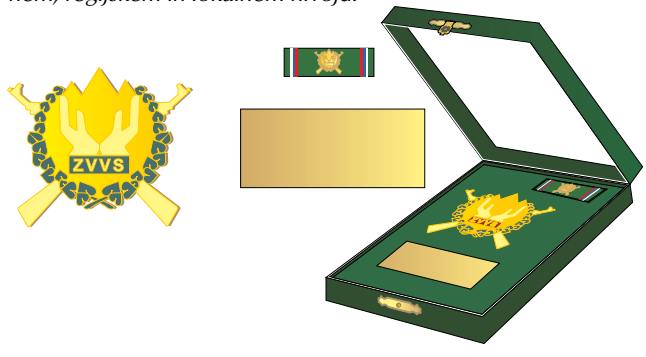
stopenj se podeljuje v škatli zelene barve velikosti 160 x 130 mm. Na notranji strani pokrova škatlice so odtisnjeni znak ZVVS, vrsta plakete, ime in priimek dobitnika ter letnica podelitve.

Poleg priznanja PLAKETA ZVVS se podeli listina v mapi zelene barve in v sredini listine je upodobljen znak ZVVS v zlati, srebrni ali bronasti barvi.

Priznanju PLAKETA ZVVS vseh treh stopenj pripada tudi nadomestni trakec v velikosti 10 x 33 mm, ki je svilen, zelene barve, na vsaki strani je trobojnica in v sredini je upodobljen znak ZVVS zlate, srebrne ali bronaste barve, odvisno od vrste plakete.

ZLATA PLAKETA, ki je pozlačena

ZLATA PLAKETA ZVVS se podeljuje članicam in članom ZVVS za izjemno prizadevno in dolgoletno delo v organih ZVVS, za izjemne zasluge, pomembne za izgradnjo, razvoj in prepoznavnost ZVVS, veteranstva doma in v tujini ter za uspešno krepitev in utrjevanje veteranske organizacije na mednarodnem, državnem, regijskem in lokalnem nivoju.

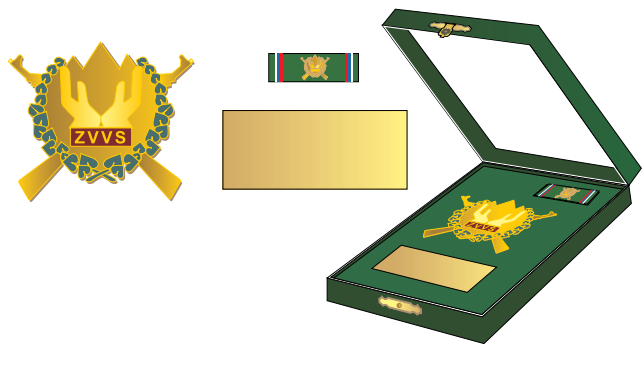
SREBRNA PLAKETA, ki je posrebrna

SREBRNA PLAKETA ZVVS se podeljuje članicam in članom ZVVS za posebno uspešno delo na ravni OZVVS, za uspešno sodelovanje s sorodnimi društvi doma in v tujini ter pri krepitev in razvoju veteranske organizacije na regijski ravni oziroma ravnih pokrajine. Srebrna plaketa se podeljuje tudi za uspešno izvedbo pomembnih prireditev in manifestacij ter popularizacijo veteranske organizacije.

BRONASTA PLAKETA, ki je bakrena

BRONASTA PLAKETA ZVVS se podeljuje članicam in članom ZVVS za uspešno izvrševanje nalog in posebno uspešno delo pri krepitev organizacije na ravni OZVVS, za posebne uspehe pri vključevanju večjega števila članov, za širjenje ideje veteranstva in popularizacijo veteranske organizacije.

3. SPOMINSKA PLAKETA ZVVS

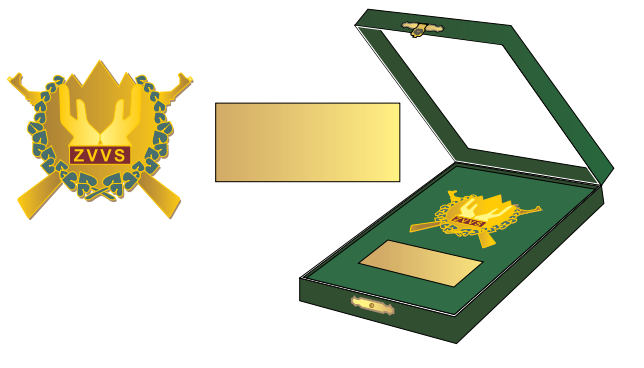
Priznanje SPOMINSKA PLAKETA ZVVS je znak Zveze veteranov vojne za Slovenijo v zlati barvi, pritrjen v sredini na ščit iz hrastovega lesa dolžine 180 x 120 mm. Pod znakom je ploščica v

velikosti 70 x 30 mm z vgraviranimi imenom in priimkom oziroma nazivom dobitnika priznanja in datumom podelitve.

SPOMINSKA PLAKETA ZVVS je enostopenjsko priznanje.

SPOMINSKA PLAKETA ZVVS

Priznanje SPOMINSKA PLAKETA ZVVS se podeljuje predstavnikom ali pomembnejšim posameznikom lokalnih skupnosti, društev, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij doma in v tujini za uspešno sodelovanje z ZVVS. Lahko se podeli tudi kulturnim delavcem in zgodovinarjem, ki so zaslužni za ohranjanje in krepitev ZVVS.

4. ZAHVALNA LISTINA

Priznanje ZAHVALNA LISTINA je listina velikosti 297 x 210 mm, na kateri je odtisnjena slovenska domoljubna razglednica iz začetka 20. stoletja s tiskanim državnim grbom Republike Slovenije. V desnem zgornjem kotu je verz dr. Gustava Ipvavca:

»Slovenec sem! Tako je mati d'jala, ko me je dete pestovala. Zatorej dobro vem: Slovenec sem!«

Pod verzom je napis:

»Zveza veteranov vojne za Slovenijo podeljuje ob okroglih obletnicah vojne za Slovenijo zahvalno listino za

zasluge v vojni za samostojno Slovenijo».

V levem spodnjem kotu sta zapisana kraj in datum, v sredini spodaj je odtisnjen suhi žig ZVVS, v desnem spodnjem kotu pa podpis

predsednika ZVVS. Priznanje ZAHVALNA LISTINA se podeljuje v zeleni mapi. ZAHVALNA LISTINA je enostopenjsko priznanje.

ZAHVALNA LISTINA

Priznanje ZAHVALNA LISTINA se podeljuje gospodarskim družbam, zavodom in drugim organizacijam, oziroma njihovim pravnim naslednikom, ki so v času priprav na vojno in med vojno v letih 1990 in 1991 prostovoljno nudili svoje poslovne prostore za tajna skladišča orožja, vojaške opreme in dokumentov ter pomagali z materialno-tehničnimi sredstvi.

5. ZNAK PRAPORŠČAKA

Znak praporščaka je enostopenjsko priznanje. Priznanje ZNAK PRAPORŠČAKA je pozlačen znak ZVVS s premerom 40 mm na pravokotni pozlačeni kovinski ploščici dimenzije 70 x 90 mm.

Priznanje ZNAK PRAPORŠČAKA se podeljuje v škatli zelene barve v velikosti

110 x 1430 mm. Na notranji strani škatlice so odtisnjeni znak ZVVS, naziv priznanja, ime in priimek dobitnika ter letnica podelitve.

Sestavni del priznanja ZNAK PRAPORŠČAKA je tudi listina s številko priznanja ter imenom in priimkom praporščaka.

ZNAK PRAPORŠČAKA

ZNAK PRAPORŠČAKA je oblika priznanja, ki se podeljuje izključno tistim članom ZVVS, ki so imenovani za praporščake in so zadolženi za nošnjo praporov.

6. ZNAKI IN KOVANCI ZVVS

ZVVS podeljuje za zasluge pri izgrajevanju in krepitvi ZVVS, za uspešno izvrševanje nalog, prizadevno in dolgoletno delo v organih ZVVS, za uspešno so-

delovanje s sorodnimi družbi v domovini in tujini ter za uspešno sodelovanje in nudenje pomoči ZVVS naslednje vrste znakov in kovancev:

ZNAK ZVVS

ZNAK ZVVS se podeljuje v dveh stopnjah: zlati in srebrni znak ZVVS. ZNAK ZVVS je pozlačen znak ZVVS premera 40 mm na pozlačeni oziroma posrebreni kovinski ploščici premera 65 mm. ZNAK ZVVS se podeljuje

v škatli zelene barve, veliki 110 x 130 mm. Na notranji strani pokrova škatlice so odtisnjeni znak ZVVS, stopnja ZNAKA ZVVS, ime in priimek dobitnika ter letnica podelitve.

Zlati znak ZVVS

Zlati ZNAK ZVVS se podeljuje fizičnim ali pravnim osebam za izjemno uspešno sodelovanje in pomoč pri razvijanju in krepitvi ZVVS in OZVVS, za donacije večjega obsega in druge večje zasluge v zvezi z delovanjem ZVVS.

Srebrni znak ZVVS

Srebrni ZNAK ZVVS se podeljuje fizičnim ali pravnim osebam za uspešno sodelovanje in pomoč pri razvijanju in krepitvi ZVVS in OZVVS, za donacije in druge zasluge v zvezi z delovanjem ZVVS.

Skupaj z ZNAKOM ZVVS se podeljuje tudi listina s številko znaka ZVVS, imenom in priimkom dobitnika znaka ZVVS.

KOVANEC SLOVENSKEGA RODOLJUBA

Kovanec se podeljuje v eni stopnji. Kovanec slovenskega rodoljuba je okrogle oblike, premera 38 mm in debeline 2 mm. Na sprednji strani je upodobljen planet Zemlja z obrisi kontinentov in sončnimi žarki, ki se iz Slovenije širijo na območje, kjer živimo Slovenci. Po obodu kovanca je napis KJERKOLI – KADARKOLI – SLOVENIJA. Ploskev kovanca krasita reliefno oblikovana lipova lista. Na drugi strani je upodobljena situla z Vač in izpisano besedilo domoljubne pesmi Slovenec sem, tako je mati d'jala. Kovanec slovenskega rodoljuba je zlate barve. Posvetilo za kovanec podpiše predsednik ZVVS.

Kovanec slovenskega rodoljuba se podeljuje v plastični škatlici velikosti 90 x 90 mm. Na zunanji strani škatlice je

vtisnjen znak ZVVS, pod znakom pa je izpisano besedilo ZVEZA VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO.

Posvetilo za kovanec:
KOVANEC
SLOVENSKEGA RODOLJUBA

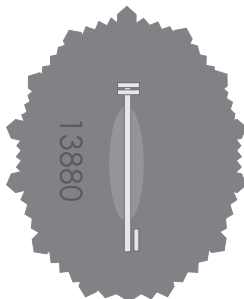
ZA POŽRTVOVALNO DELO IN
RAZVOJ VETERANSKE ORGANIZACIJE ZVVS
Ljubljana, Predsednik ZVVS

Kovanec je oblika protokolarnega darila in ga podeljuje predsednik ZVVS najvišjim predstavnikom družbenega, političnega in kulturnega življenja doma in v svetu ter najzaslužnejšim članicam in članom ZVVS za požrtvovalno delo v ZVVS.

Znak in članska izkaznica ZVVS

Predsedstvo ZVVS je leta 1998 sprejelo končno obliko Značka ZVVS, ki se nosi na levi strani suknjiča pod naprsnim žepom obleke. Osnovni simbol znaka ZVVS tvori 13 reliefno stiliziranih konic mečev, velikosti 54 x 42, kateri predstavljajo 13 pokrajinskih območij. Preko mečev je sredinsko apliciran osnovni simbol ZVVS, ki je galvansko pozlačen in obdelan v barvni tehniki žganega emajla. Meči so galvansko srebrno patinirani. Osnovni simbol podloge mečev je kovan iz bakrene pločevine, aplikacija znaka pa iz tombakove pločevine. Na hrbtni strani znaka je pokončno privarjena zavita sponka in v surovec odtisnjena številka znaka, ki je skaldna z registrsko številko članske izkaznice veterana.

Hrbtna stran
Značka
ZVVS
z registrsko
številko
članske
izkaznice
veterana

Znak ZVVS

Članska izkaznica ZVVS je osebni dokument, s katerim se ureja status članov ZVVS. Članska izkaznica je listina pravokotne oblike velikosti 70 x 105 mm in je bele barve. Na listini so izpisani naslednji podatki:

- zgoraj na sredini je napis REPUBLIKA SLOVENIJA
- pod napisom levo je znak ZVVS, desno pa je napis ZVEZA VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO
- pod napisom je prostor za fotografijo v velikosti 30 x 40 mm
- pod fotografijo na sredini je napis ČLANSKA IZKAZNICA, ime in priimek, registrska številka člana, številka pokrajine in območja, datum izdaje in podpis predsednika ZVVS ali od njega pooblaščenega uradne osebe.
- na spodnji strani je odtis žiga ZVVS.

Druga stran: 10 mm od zgornjega roba je črta pod katero je napis: **Kljubuj usodi mož, sam svoj bodi! Kar koli naj se ti zgodi, usode gospodar si – ti. Si ti! Če res, če cel si mož, svoj i nje gospod ti boš. Usode ni, usoda svoja – to si ti!** Simon Gregorčič.

Listina je plastificirana in vložena v črni usnjeni ovitek pravokotne oblike v velikosti 220 x 80 mm. V zgornjem delu je prostor za listino »članska izkaznica« v spodnjem delu pa je pritrjen kovinski barvni znak ZVVS. Člansko izkaznico izda Strokovna služba ZVVS na predlog Območnega združenja Zveze veteranov vojne za Slovenijo, ki je članica ZVVS. Članska izkaznica se zamenja:

- če jo imetnik izgubi,
- če je poškodovana.
- če je član spremenil ime ali priimek.

Imetnik članske izkaznice mora izgubo izkaznice sporočiti strokovni službi ZVVS, ki izkaznico izbriše iz evidence. Strošek izdelave nove članske izkaznice določi predsedstvo ZVVS.

Članska izkaznica preneha veljati, ko članu preneha članstvo v ZVVS.

Strokovna služba ZVVS opravlja administrativno tehnične naloge v zvezi z izdajo članskih izkaznic. Prav tako vodi evidenco izdanih članskih izkaznic, ki vsebuje:

- ime in priimek
- datum izdaje
- registrsko številko izkaznice
- številko pokrajine in območja.

SPOMINSKI ZNAK ZVVS

Spominski znak se podeljuje v eni stopnji. SPOMINSKI ZNAK ZVVS je pozlačen znak ZVVS premera 60 mm na pozlačeni kovinski ploščici premera 120 mm. SPOMINSKI ZNAK ZVVS se podeljuje v škatli zelene barve v velikosti 170 x 170 mm. Sestavni del priznanja SPOMINSKI ZNAK ZVVS je tudi listina s številko priznanja, nazivom institucije, ki je dobitnica priznanja, ter imenom in priimkom predstavnika institucije.

SPOMINSKI ZNAK ZVVS je oblika protokolarnega darila, ki se podeljuje ob svečanih priložnostih izključno najvišjim predstavnikom Republike Slovenije, Svetovne veteranske federacije, veteranskih organizacij iz tujine kot izraz spoštovanja do institucije, ki jo predstavljajo, in v znak sodelovanja z ZVVS.

PRISTOJNOSTI

Pristojni predlagatelji za podelitev priznanj in znakov ZVVS so OZVVS, pokrajinski odbori ZVVS, organi ZVVS in predsednik ZVVS. Predsedstvo ZVVS odloča o predlogih za podelitev priznanj in znakov ZVVS. Komisija za kadrovska in statusna vprašanja je pristojna za predhodno obravnavo predlogov za podelitev priznanj in znakov ZVVS z vidika izpolnjevanja predpisanih pogojev. Podeljevanja priznanj, znakov in kovancev ZVVS je v odvisnosti od vrste priznanja in znaka v pristojnosti predsednika ZVVS, predsednikov pokrajinskih odborov ZVVS in predsednikov OZVVS.

Predsednik ZVVS podeli oziroma osebno izroči:

- priznanje RED ZVVS I. stopnje,
- priznanje RED ZVVS II. stopnje za zasluge v organih ZVVS ali na mednarodni ravni,
- priznanje RED ZVVS III. stopnje za zasluge v organih ZVVS,
- priznanje ZLATA PLAKETA ZVVS,
- ZLATI ZNAK ZVVS,
- SPOMINSKI ZNAK ZVVS,
- KOVANEC SLOVENSKEGA RODOLJUBA.

Priznanje RED ZVVS I. stopnje in priznanje ZLATA PLAKETA ZVVS podeljuje predsednik ZVVS ob dnevu ZVVS oziroma na glavnem zboru ZVVS ali ob drugi primerni svečanosti.

Priznanje RED ZVVS II. stopnje, za zasluge na ravni PO VVS, priznanje SREBRNA PLAKETA ZVVS in SREBRNI ZNAK podeljuje praviloma predsednik pokrajinskega odbora ZVVS.

Priznanje RED ZVVS III. stopnje, za zasluge na ravni OZVVS, in priznanja BRONASTA PLAKETA ZVVS, SPOMINSKA PLAKETA ZVVS, ZAHVALNA LISTINA, ZNAK PRAPORŠČAKA in SREBRNI ZNAK podeljuje praviloma predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo.

EVIDENCA PRIZNANJ

Evidenco priznanj, znakov in kovancev, ki jih podeljuje ZVVS, vodi strokovna služba ZVVS.

V evidenci priznanj, znakov in kovancev se vodijo za dobitnike priznanj, znakov in kovancev naslednji osebni in drugi podatki: ime in priimek dobitnika oziroma naziv dobitnika, naslov dobitnika, številka pokrajine in OZVVS, vrsta priznanja, zaporedna številka priznanja in datum sklepa o podelitvi priznanja.

POSTOPEK ZA PODELITEV PRIZNANJ

Predloge za podelitev priznanj in znakov ZVVS pošlje pristojni predlagatelj Komisiji za kadrovska in statusna vprašanja na obrazcu (Obr. PRZ-2008), predpisanem s tem pravilnikom, ki je v prilogi in sestavni del tega pravilnika.

Predlogi za podelitev priznanja RED ZVVS I. stopnje in priznanja ZLATA PLAKETA ZVVS se obvezno predhodno obravnavajo v krajevno pristojnem pokrajinskem odboru, predlogi za podelitev priznanj RED ZVVS II. stopnje, RED ZVVS III. stopnje, SREBRNA PLAKETA ZVVS in BRONASTA PLAKETA ZVVS pa le v okviru OZVVS, nakar jih OZVVS skupaj s svojim pisnim mnenjem posreduje Komisiji za kadrovska in statusna vprašanja.

Pristojni pokrajinski odbor potrdi predlog za podelitev priznanja RED ZVVS I. stopnje in priznanja ZLATA PLAKETA ZVVS.

Predlogi za podelitev priznanj in znakov ZVVS morajo biti z ustreznimi utemeljitvami dostavljeni Komisiji za kadrovska in statusna vprašanja dvakrat letno, in sicer prvič do konca marca in drugič do konca septembra.

Komisija za kadrovska in statusna vprašanja obravnava preje-te predloge za podelitev priznanj in znakov ZVVS z vidika izpolnjevanja predpisanih pogojev in jih predlaga predsedstvu ZVVS v dokončno odločitev.

Odločitve predsedstva ZVVS o podelitvi priznanj, znakov in kovancev, ustanovljenih s tem pravilnikom, se objavijo na spletnih straneh ZVVS.

ČASOVNO OBDOBJE MED PODELITVAMI PRIZNANJ ZVVS

Med podelitvijo priznanja ZVVS posamezniku ali pravni osebi in novim predlogom za podelitev plakete ali priznanja iste vrste fizični ali pravni osebi mora preteči časovno obdobje najmanj štirih (4) let.

Pri priznanjih ZVVS, ki so stopnjevana, velja pogoj postopnosti podeljevanja priznanj posamezniku, in sicer od nižjega k višjemu po eno stopnjo.

Izjemoma, zaradi zaslug pri razvoju in krepitvi ZVVS na regijski, državni ali mednarodni ravni ter za izjemne zasluge pri projektih ZVVS državnega pomena, lahko predsedstvo ZVVS na lasten predlog ali na predlog pristojnega pokrajinskega odbora podeli posamezno vrsto priznanja ZVVS, ne oziraje se na obveznostni pogoj stopnjevanja, kot je to določeno v 2. odst. 45. člena tega pravilnika, in tudi v krajšem časovnem obdobju, kot je to določeno v 1.odst. 45. člena tega pravilnika.

PRIZNANJA OZVVS

OZVVS lahko po predhodnem soglasju predsedstva ZVVS z internim aktom OZVVS ustanovijo in podeljujejo lastna priznanja OZVVS. Pri tem pa morajo upoštevati, da so ohranjeni osnovni elementi upodobitve priznanja ZVVS.

SREDSTVA ZA PRIZNANJA

Strokovna služba ZVVS skrbi za izdelavo priznanj, znakov in kovancev ter listin, ki se izročajo skupaj s priznanji. Sredstva za priznanja, znake in kovance ZVVS zagotavlja predsedstvo ZVVS v skladu s finančnim načrtom. ■

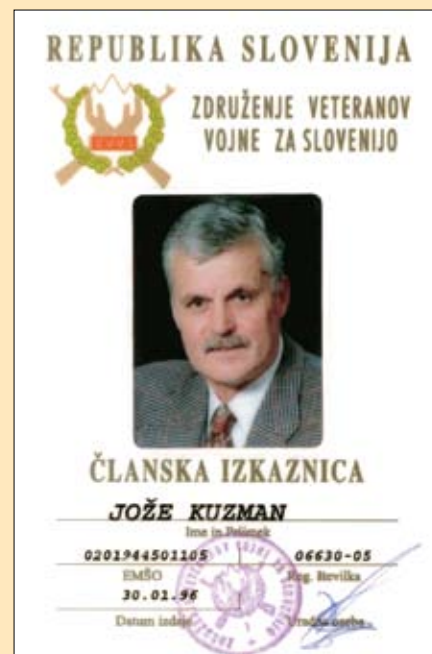
KLUB VETERAN www.veteranclub.org

Kaj je KLUB VETERAN?

To smo članice in člani Zveze veteranov vojne (ZVVS) za Slovenijo in Policijskega veteranskega društva Sever in skupina podjetij in ustanov, ki nam za svoje usluge in storitve nudijo poseben popust. Naš cilj je, da se nam v našem KLUBU pridružijo tudi veteranske organizacije drugih držav, ki so članice Svetovne veteranske federacije (WVF).

Kaj je cilj ustanovitve KLUBA?

Najprej to, da se v začetku veteranke in veterani čim bolj spoznajo med seboj, da čim bolj spoznajo svojo domovino Slovenijo, njeno zgodovino in življenje v njej. Resnično se želimo spoznati in postati prijatelji tudi z vojnimi veterani drugih držav, njihovimi zgodovinami in življenjem, vse z iskreno in resnično željo po miru, kajti nihče ne more o miru govoriti bolj zgovorno kakor tisti, ki so se zanj borili.

Kako bo KLUB deloval?

Vsak član ali članica bo na sedežu svoje organizacije dobil brošuro KLUBA VETERAN s seznamom ponudnikov in posebno »kartico ugodnosti«, na kateri si bo vpisal svoj priimek, ime in člansko številko. Vsak bo lahko popust uveljavljal le s svojo člansko izkaznico in »kartico ugodnosti«, ki bo neprenosljiva. Vsi ponudniki so se s posebnim Sporazumom o sodelovanju z ZVVS obvezali, da bo njihov popust veljal najmanj za dobo 5 let. Vsi ponudniki bodo imeli na vidnih mestih nalepljeno našo klubsko nalepko.

Kdaj bo KLUB zaživel?

Maja 2009

Kolikšna bo cena kartice in brošure?

Za člane ZVVS in PVD Sever bosta brezplačni!

Kakšna je kartica Kluba VETERAN?

Vse spremembe, dopolnitve in druge informacije, bodo sproti objavljene na www.zvvs.si in www.veteranclub.org !

Prvomajske počitnice v Termah Krka

Terme Dolenjske Toplice

polpenzion • namestitev v dvoposteljni sobi • kopanje v termalnih bazenih v Hotelu Vital (36 °C) in v Wellness centru Balnea (30 - 32 °C) • 1x vstop v Oazo - center savn v Wellness centru Balnea • jutranja hidrogimnastika • petkovo in sobotno nočno kopanje • svečana večerja

Družabno dogajanje: nordijska hoja, rekreativni vodeni pohodi, joga, glasbeni večeri s pianistom v kavarni Hotela Balnea, različna predavanja z zdravstveno vsebino, otvoritev poletne kopalne sezone (24. april), **prvomajsko kresovanje, bogat praznični zajtrk, prvomajski ples z živo glasbo** (2. maj) ...

24. 4.-3. 5. 2009	3 dni	5 dni	7 dni
Hotel Kristal**** / Vital****	188,10 EUR	297,00 EUR	415,80 EUR
NOVI Hotel Balnea**** sup.	210,90 EUR	333,00 EUR	466,20 EUR

Informacije in rezervacije: ☎ 07/ 39 19 400, booking.dolenjske@terme-krka.si

Terme Šmarješke Toplice

3x, 5x ali 7x polpenzion • kopanje v termalnih bazenih • namestitev v dvoposteljni sobi • 1x savnanje • vodna aerobika • petkovo nočno kopanje • **pohod in predstavitev novih pohodniških poti • kresovanje • prvomajski ples • kulturne in družabne prireditve**

24. 4.-3. 5. 2009	3 dni	5 dni	7 dni
Hotel Šmarjeta****	194,94 EUR	291,60 EUR	408,24 EUR
Hotel Vitarium**** sup.	203,06 EUR	303,75 EUR	425,25 EUR

Informacije in rezervacije: ☎ 07/ 38 43 400, booking.smarjeske@terme-krka.si

Popusti: upokojeanci - 10 % popust; otroci do 4. leta - brezplačno, od 4. do 12. leta - 50 % popust, če bivajo v sobi z dvema odraslima.

V času prvomajskih šolskih počitnic en otrok do 12. leta brezplačno, če biva v sobi z dvema odraslima.

Ugodnosti za člane Zveze veteranov vojne za Slovenijo:

na navedene cene 10 % popust za bivanje od nedelje do petka.

www.terme-krka.si

Rekordno število veteranov v veleslalomski smučini v Cerknem

Marijan Platiše

FOTO: Bogdan Kovačič

Partizanske smučine - Cerkno 45 so organizatorji letos že 32-ič pripravili v spomin na edino partizansko smučarsko tekmovanje v okupirani Evropi, ki je bilo v Cerknem in njegovi okolici organizirano januarja 1945.

Na veleslalomskih tekmovanjih na smučiščih Smučarskega centra Cerkno se je zadnjo soboto v januarju zbralo rekordno število udeležencev. Med njimi so bili borci NOB in člani Zveze združenj borcev za vrednote NOB, člani Zveze veteranov vojne za Slovenijo, člani Policijskega veteranskega združenja Sever, člani Zveze slovenskih častnikov in pripadniki Slovenske vojske. Letošnje tekmovanje je imelo prvič tudi mednarodno udeležbo, saj so na njem sodelovali tudi člani Svetovne federacije vojakov gornikov iz Italije in Slovenije.

Pred štirimi leti so se v okviru spominskih smučarskih tekem Partizanske smučine – Cerkno 45 veterani vojne za Slovenijo iz severne Primorske prvič pomerili na svojem odprtem prvenstvu v veleslalomu. Letošnje 5. prvenstvo veteranov vojne za Slovenijo v veleslalomu pa je prvič dobilo vseslovenski značaj. Zamisli organizatorjev – območnega združenja ZVVS Idrija-Cerkno, da se veterani vojn iz vse Slovenije srečajo na svojem veleslalomskem prvenstvu, je pritrnila tudi letošnja rekordna udeležba tako po številu udeležencev kot po številu sodelujočih veteranskih organizacij in združenj.

Po otvoritveni slovesnosti, ko je na jamboru zaplapolala slovenska zastava, so smučarska tekmovanja odprli s smučanjem po starem člani demonstracijske skupine Edmund Čibej iz Predmeje, ki so prikazali telemark smučanje, in člani domačega Turističnega društva Novaki, ki so prikazali smučanje s svojo lok smučko.

V tekmovalnem delu 5. veteranskega prvenstva v veleslalomu je sodelovalo 245 tekmovalcev iz 23 območnih

združenj veteranov vojne za Slovenijo, 4 območnih združenj policijskega veteranskega združenja Sever in 3 območnih združenj Zveze slovenskih častnikov.

Med veterani vojne za Slovenijo se je v **ekipno konkurenco** uvrstilo devet ekip. Najboljša je bila ekipa območnega združenja Idrija-Cerkno, druga je bila ekipa območnega združenja Zgornja Gorenjska, tretja pa ekipa območnega združenja Mežiška dolina.

Organizatorji v pričakovanju udeležencev prvenstva

Tekmovanja so se udeležili tudi člani Svetovne federacije vojakov gomikov.

Naslednja mesta so osvojile ekipe območnih združenj Spodnja Savinjska dolina, Veteran Nova Gorica, Grosuplje, Litija-Šmartno, Ajdovščina-Vipava in Kanal.

V **posamični konkurenci** veteranskega tekmovanja so udeležence in udeleženci tekmovali v več kategorijah. Predstavljamo najboljše v posameznih kategorijah.

V **ženski kategoriji** je bila najboljša Boža Torkar iz območnega združenja Zgornja Gorenjska, druga je bila Katarina Bizjak iz območnega združenja ZČS Nova Gorica, tretja pa Ana Miler iz območnega združenja Zgornja Gorenjska.

V kategoriji **veteranov nad 55 let** je bil najboljši Boris Jordan iz območnega združenja Idrija-Cerkno, drugi je bil Aleksander Carli iz območnega združenja Idrija-Cerkno, tretji pa Mirko Perger iz območnega združenja Mežiška dolina.

V kategoriji **veteranov, rojenih v obdobju 1952–1961**, je zmagal Evgen

Prehodni pokal 5. veteranskega prvenstva v veleslalomu je osvojila ekipa območnega združenja Idrija-Cerkno.

Seljak iz območnega združenja Idrija-Cerkno, drugi je bil Janez Kovač iz območnega združenja Zgornja Gorenjska, tretji pa Tine Mulej iz območnega združenja Zgornja Gorenjska.

V kategoriji **veteranov, rojenih v letu 1961 in mlajših**, je bil najboljši Boštjan Brus iz območnega združenja Idrija-Cerkno, drugi je bil Samo Borovinšek iz območnega združenja Idrija-Cerkno, tretji pa Toni Urlep iz območnega združenja Slovenske Konjice.

Vsi rezultati prvenstva so objavljeni na spletni strani <http://www.ozvvs-idrija-cerkno.si>.

Na 5. veteranskem prvenstvu se je začel tudi cikel tekmovanj za nov prehodni pokal veteranskega prvenstva v veleslalomu, saj si je prejšnjega s tremi zaporednimi zmagami v trajno last priborila ekipa območnega združenja Idrija-Cerkno. Z osvojenim ekipno zmago na letošnjem prvenstvu je ta ekipa dokazala resno namero, da si pribori še enega.

Po končanem tekmovalnem delu se je druženje udeležencev nadaljevalo ob kosilu v Cerknem. V hotelu Cerkno je najprej nastopil Pihalni orkester Eta Cerkno, kulturni del prireditve pa so s petjem in recitacijami obogatili učen-

Smučarska tekmovanja so otvorili demonstratorji smučanja po starem.

Pokale za najboljše ekipne dosežke so prejeli tekmovalci iz območnih združenj Idrija-Cerkno, Zgornja Gorenjska in Mežiška dolina.

Udeležence so na družabnem srečanju najprej pozdravili godbeniki Pihalnega orkestra Eta.

Kulturni del srečanja so s petjem in recitacijami obogatili učenci in učenke Osnovne šole Cerčno.

ci in učenke Osnovne šole Cerčno. Prireditve se je udeležil tudi eden od dveh še živečih udeležencev tekem iz leta 1945 Martin Urh. Udeležence so nagovorili številni govorniki, med njimi tudi generalni sekretar ZVVS Mitja Jankovič, ki je najuspešnejšim veteranskim ekipam, tekmovalkam in tekmo-

valcem podelil zaslužene medalje in pokale. Kot predstavnik ministrice za obrambo pa je spregovoril poveljnik poveljstva za podporo Slovenske vojske, polkovnik Andrej Osterman. Letošnje 5. prvenstvo veteranov vojne za Slovenijo v veleslalomu je tako po udeležbi kot po svoji vsebini dokaza-

lo, da je to svojevrstna oblika druženja različnih generacij slovenskih veteranov in prenašanja tradicij slovenskega bojevnštva na mlajše rodove. Udeleženci, ki so v večernih urah zadovoljni zapuščali Cerčno, so bili odločeni, da se prihodnje leto ponovno srečajo.

REZULTATI 5. VETERANSKEGA PRVENSTVA V VEESLALOMU 1. 2. 2009

5. prvenstvo veteranov vojne za Slovenijo v veleslalomu, SC Cerčno, 31. 1. 2009

REZULTATI - EKIPNO

1. OO ZVVS Idrija - Cerčno	96,78
2. OO ZVVS Zgornja Gorenjska	213,56
3. OO ZVVS Mežiška dolina	221,05
4. OO ZVVS Spodnja Savinjska dolina	230,40
5. OO ZVVS Veteran N. Gorica	238,86
6. OO ZVVS Grosuplje	244,49
7. OO ZVVS Litija - Šmartno	254,50
8. OO ZVVS Ajdovščina - Vipava	262,51
9. OO ZVVS Kanal	264,07

REZULTATI – POSAMIČNO

Kategorija: Ženske

1. Boža Torkar Zgornja Gorenjska	0:34.36
2. Katarina Bizjak ZSČ Nova Gorica	0:39.27
3. Ana Miler Zgornja Gorenjska	0:41.60

Kategorija: Veterani VZS nad 55 let

1. Boris Jordan Idrija-Cerčno	0:33.92
2. Aleksander Carli Idrija-Cerčno	0:33.97
3. Mirko Perger Mežiška dolina	0:34.29

Kategorija: Veterani (1952-61)

1. Evgen Seljak Idrija-Cerčno	0:32.30
-------------------------------	---------

2. Janez Kovač Zgornja Gorenjska	0:33.21
3. Tine Mulej Zgornja Gorenjska	0:33.34

Kategorija: Veterani (1961 in ml.)

1. Boštjan Brus Idrija-Cerčno	0:30.34
2. Samo Borovinšek Idrija-Cerčno	0:31.22
3. Toni Urlep Slovenske Konjice	0:31.47

REZULTATI – ZVEZA SLOVENSКИH ČASTNIKOV

Kategorija: ZSČ nad 55 let

1. Darko Mavrič ZSČ Idrija-Cerčno	0:36.60
2. Darko Skok ZSČ Nova Gorica	0:39.03
3. Štefan Flander ZSČ Idrija-Cerčno	0:40.96

Kategorija: ZSČ do 55 let

1. Valter Nanut ZSČ Nova Gorica	0:38.97
2. Nikolaj Završnik ZSČ Nova Gorica	0:49.79
3. Viljem Ušaj ZSČ Nova Gorica	0:51.80

REZULTATI – ZDRUŽENJE SEVER

Kategorija: Sever

1. Tonček Čeplak Sever GPU LJ	0:33.20
2. Vladimir Grmič Sever Ljubljana	0:33.67
3. Štefan Komuškič Sever Ljubljana	0:33.76

SLOVENSKI VETERANI VOJNE ZA SLOVENIJO IN ČASTNIKI TEKMOVALI V SMUČANJU IN STRELJANJU

Med veterani najboljša ekipa Zgornje Gorenjske, med častniki pa 9. brigada zračne obrambe Cerklje ob Krki

V soboto, 7. 2. 2009, sta bili v organizaciji Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo in slovenskih častnikov Velenje pod pokroviteljstvom Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, glavnega štaba Slovenske vojske, Zveze veteranov vojne za Slovenijo in Zveze slovenskih častnikov v smučarskem središču na Golteh nad Mozirjem 6. državno prvenstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo in jubilejno 15. državno prvenstvo slovenskih častnikov v smučanju in streljanju. Prvo državno prvenstvo slovenskih častnikov je bilo na Golteh leta 1992, prvo veteransko prvenstvo pa leta 2004.

Zdenko Zajc

Na 1300 metrov dolgi progi Beli zajec je tekmovalo 49 tričlanskih ekip območnih združenj veteranov vojne za Slovenijo, Zveze slovenskih častnikov in častnikov Slovenske vojske. Tekmovalci so streljali z malokalibrsko puško na razdalji 30 metrov.

Na 6. državnem prvenstvu območnih združenj veteranov vojne za Slovenijo je bila najuspešnejša OZVVS Zgornje Gorenjske, I. ekipa, drugo mesto

je zasedla OZVVS Idrija-Cerkno, I. ekipa, tretje pa ekipa OZVVS Logatec. Med ekipami območnih združenj slovenskih častnikov in častnikov Slovenske vojske je bila na jubilejnem 15. državnem prvenstvu najboljša trojica iz 9. BZO Cerklje ob Krki, na drugo mesto se je uvrstila ekipa Poveljstva sil SV Vrhnika, II. ekipa, tretja pa je bila ekipa Območnega združenja slovenskih častnikov Maribor, I. ekipa.

Na startu

Pokali in medalje 6. in 15. državnega prvenstva ZVVS in ZŠC v smučanju in streljanju

Na strelišču

Veterani in častniki so tokrat prvič tekmovali v različnih starostnih skupinah: do 40 let, od 41 do 55 let in v kategoriji nad 56 let. Pri veteranih je v kategoriji do 40 let osvojil prvo mesto Boštjan Brus iz OZVVS Idrija-Cerkno, I. ekipa, v kategoriji od 41 do 55 let je bil prvi Marjan Podlipnik iz OZVVS Zgornja Gorenjska, I. ekipa, nad 56 let pa Jože Ogrinc iz PVD Sever Zasavje. Pri častnikih Zveze slovenskih častnikov in častnikov Slovenske vojske pa je v kategoriji do 40 let osvojil prvo mesto Matjaž Sluga iz 9. BZO Cerklje ob Krki, v kategoriji od 41 do 55 let je bil prvi Aleš Ogrinc iz 15. HEB Cerklje ob Krki, nad 56 let pa je slavil Jože Uršič iz OZSČ Šmarje pri Jelšah.

Tekmovanja na Golteh so se udeležili tudi Janez Pajer, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Miha Butara, predsednik Zveze slovenskih častnikov, predstavnik generalštaba Slovenske vojske in drugi visoki gostje. ■

Med veterani in tudi med častniki sta prvi ekipi osvojili poleg medalj in pokalov tudi prehodni pokal Zveze veteranov vojne za Slovenijo in Zveze

slovenskih častnikov. Najstarejši in najmlajši ekipi veteranov in častnikov pa medalje in pokale, ne glede na njihovo uvrstitev.

Predsednik ZVVS Janez Pajer in predsednik ZSČ Miha Butara pri podeljevanju pokalov in medalj

Tekmovanja se je udeležilo več kot 190 smučark in smučarjev

Drugouvrščena ekipa OZVVS Idrija-Cerkno, I. ekipa

Tretjeouvrščena ekipa OZVVS Logatec

Po končani tekmi prijetno druženje udeležencev v hotelu Golte

Zmagovalna ekipa ZVVS Zgornje Gorenjske

Rezultati ZVVS

Posamezno tekmovalci do 40 let

Poz.	Tekmovalec	Letnik	Ekipa	Smučanje	Strel.	Rezultat
1.	BOŠTJAN BRUS	1972	OZVVS IDRİJA-CERKNO I. EKIPA	1:14.67	29	1:00.17
2.	MIHA PIVK	1969	OZVVS LOGATEC	1:14.54	23	1:03.04
3.	DIMITRIJ LOKOVIŠEK	1970	OZVVS ZGOR. GORENJSKE I. EKIPA	1:16.12	25	1:03.62

Posamezno tekmovalci od 41 do 55 let

Poz.	Tekmovalec	Letnik	Ekipa	Smučanje	Strel.	Rezultat
1.	MARJAN PODLIPNIK	1966	OZVVS ZGOR. GORENJSKE I. EKIPA	1:16.93	21	1:06.43
2.	DARKO REPENŠEK	1960	PVD SEVER CELJE	1:20.88	28	1:06.88
3.	MARJAN VODEB	1961	PVD SEVER CELJE	1:24.97	29	1:10.47

Posamezno tekmovalke vseh starosti

Poz	Tekmovalec	Letnik	Ekipa	Smučanje	Strel.	Rezultat
1	FRANJA RUDNIK	1968	OZVVS VELENJE V. EKIPA	1:32.68	8	1:28.68

Med častniki je bila najboljša ekipa 9. brigade zračne obrambe Cerklje ob Krki.

Posamezno tekmovalci nad 56 let

Poz.	Tekmovalec	Letnik	Ekipa	Smučanje	Strel.	Rezultat
1.	JOŽE OGRINC	1953	PVD SEVER ZASAVJE	1:19.87	24	1:07.87
2.	ALEKSANDER CARLI	1942	OZVVS IDRİJA - CERKNO II. EKIPA	1:22.49	17	1:13.99
3.	BORUT TORKAR	1953	OZVVS ZGOR. GORENJSKE III. EKIPA	1:27.48	25	1:14.98

Rezultati ZŠČ

Posamezno tekmovalci do 40 let

Poz.	Tekmovalec	Letnik	Ekipa	Smučanje	Strel.	Rezultat
1.	MATJAŽ SLUGA	1971	9. BZO CERKLJE OB KRKI	1:16.73	29	1:02.23
2.	BOŠTJAN SLUGA	1975	9. BZO CERKLJE OB KRKI	1:17.09	24	1:05.09
3.	ALEŠ BERTONCELJ	1969	17. BVP LJUBLJANA	1:17.46	22	1:06.46

Posamezno tekmovalci nad 56 let

Poz.	Tekmovalec	Letnik	Ekipa	Smučanje	Strel.	Rezultat
1.	URŠIČ JOŽE	1945	ZŠČ ŠMARJE PRI JELŠAH	1:43.41	25	1:30.91
2.	ANDREJ MLAKAR	1948	ZŠČ LAŠKO	1:43.49	18	1:34.49
3.	ANTON FINKŠT	1933	ZŠČ VELENJE	1:51.95	16	1:43.95

Posamezno tekmovalke vseh starosti

Poz.	Tekmovalec	Letnik	Ekipa	Smučanje	Strel.	Rezultat
1.	URŠKA BRODNIK	1973	PS SV VRHNIKA, 1. ŽENSKA EKIPA	1:34.16	24	1:22.16
2.	MARSEILLA VERBIČ	1973	1. BR SV LJUBLJANA, 3. ŽENSKA EKIPA	1:38.58	22	1:27.58
3.	BOGDAN VIDIC	1970	ZŠČ LAŠKO	1:42.85	26	1:29.85

Ekipa ZVVS

Mesto	Ekipa	Rezultat
1.	OZVVS ZGOR. GORENJSKE I. EKIPA	3:14.1
2.	OZVVS IDRİJA - CERKNO I. EKIPA	3:25.36
3.	OZVVS LOGATEC	3:35.18

Ekipa ZŠČ

Mesto	Ekipa	Rezultat
1.	9. BZO CERKLJE OB KRKI	3:22.37
2.	PS SV VRHNIKA, 2. EKIPA	3:31.81
3.	ZŠČ MARIBOR, 1. EKIPA	3:47.12

Intervju s predsednikom ZVVS Janezom Pajerjem in predsednikom ZŠČ Miho Butaro 7. februarja 2009 na Golteh

Črt Urbašek

Veteran: Predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo Janez Pajer, glede na to, da so to prve igre, odkar vodite našo zvezo v novem mandatu, kakšen pogled imate na te igre v primerjavi s prejšnjimi igrami in koliko, mislite, da imate zaslug za to, da so te za malenkost boljše, seveda ne vremensko?

J. Pajer: Dobro vprašanje, provokativno. Zaslug za to, če začnem od zadaj, nimam nobenih. Organizacijo iger vodi ekipa velenjskih častnikov in veteranov že dobrih 15 let. Veterani sicer malo manj, ampak glede na to, da so častniki tudi veterani, je logično, da eni in drugi odlično, enovito organizirajo tekmovanje. Tukaj ne moremo ločevati ne med veterani in ne med častniki ali pa med častniki in veterani. Govorimo o ljudeh, ki so tovariši, o ljudeh, ki so prijatelji in katerih skupni interes, kakršen je bil pred 18 leti in je tudi danes, na teh jubilejnih 15. častniških igrah in 6. veteranskih igrah državnega prvenstva v smučanju in streljanju je tovariško druženje v športu.

Veteran: Poglejmo še drugo plat našega druženja in sodelovanja. Kakšni so načrti naše organizacije za to leto in bližnjo prihodnost?

J. Pajer: V svojem mandatu sem si zadal nekaj nalog in mogoče sem prav zaradi tega tudi dobil mandat. Kajti presegel sem okvire ločevanja na vaše in naše in med drugim sem si zadal, da bomo s častniško organizacijo sodelovali tako, kot moramo, kot sem že rekel, kot tovariši in prijatelji. V ta namen bomo letos pod pokroviteljstvom ministrice za obrambo podpisali poseben sporazum o trajnem sodelovanju obeh naših krovnih organizacij. Namreč, če to počnemo že 15 in več let v osnovnih organizacijah, če je to druženje članov obeh območnih organizacij Zveze slovenskih častnikov in območnih organizacij Zveze veteranov vojne za Slo-

Janez Pajer

venijo samo po sebi umevno, je zelo čudno, da se to ni zgodilo tudi na vrhu, v krovnih organizacijah. Ne bom presojal o okoliščinah in navajal vzrokov, dejstvo je, da smo to presegli, da imamo skupne osnove delovanja in tudi skupne načrte, ki pa jih bomo letos zagotovo dosegli tudi s skupnimi sestanki in načrtovanji za skupno delo v prihodnje. Imamo veliko skupnega, čeprav smo hkrati tudi različni. Kajti častniška organizacija je izrazito stanovska, veteranska pa je predvsem domoljubna. A domoljubna je tudi častniška organizacija in je zbir ljudi, ki so z orožjem v roki branili domovino pred sovražnikom, tako da je skupno torišče enako. Leti 1990 in 1991 je treba nadaljevati v druženju in prijateljstvu teh dveh organizacij v korist članstva obeh.

Veteran: Če se prav spomnim, ste ob prevzemu funkcije govorili o statusu članstva v veteranski organizaciji tudi za določene pripadnike civilne zaščite. Kako je s tem?

J. Pajer: Mi smo pri tem, da tako rečem, nekoliko hendikepirani. Že pred leti smo vložili amandmaje za širitev upravičenosti do pridobitve statusa

za naše veterane, ki so bili udeleženi v osamosvojitveni vojni. In tudi status pripadnikov civilne zaščite je bil med drugim podan kot amandmajski predlog. Vendar je iz nerazumljivih razlogov ta zadeva šla mimo. Poslanci so to, namerno ali nenamerno, o tem ne morem soditi, spregledali.

Zdaj ponovno vlagamo amandma. Skupino ki ga pripravlja, sestavljajo naši najbolj zagnani člani s Koroškega. Maks Gorenšek pripravlja ponovni amandma za širitev članstva upravičencem iz osamosvojitvene vojne, ki so po krivici izpadli iz pridobivanja tega statusa. Zavzemamo se, da se to uredi. Kot organizacija bomo bolj nadzirali sprejemanje v določenih parlamentarnih telesih, da ne bi šlo mino kot pred leti. Zaupanje v naše poslance je namreč pri teh stvareh omajano in jih bo treba znati kontrolirati.

Veteran: Moj predsednik, moj tovariš in moj prijatelj, hvala za odgovore.

J. Pajer: Hvala tudi vam, tovariš. Predvsem sem tovariš in hočem biti tovariš tudi naprej. Zlasti za moje veterane. Tudi kodeks, ki ga bomo sprejeli na letošnjem glavnem zboru, bo pomemben. Tovariši smo bili in bomo. Tisti, ki se bori s srcem za domovino, ne more biti nič drugega kot tovariš.

Veteran: Predsednik ZŠČ Miha Butara, ravno poteka 15. državno prvenstvo ZŠČ in 6. državno prvenstvo ZVVS v smučanju in streljanju na Golteh. Kako vidite te športne igre s svojega stališča?

M. Butara: Najprej naj izrazim veliko zadovoljstvo, saj imamo danes že jubilejno 15. odprto državno prvenstvo podčastnikov in častnikov. Na ta jubilej smo nadvse ponosni. Tekmovanju daje dodaten pomen 6. državno prvenstvo veteranov. To tekmo vidim kot velik prispevek veteranov '91, častnikov in podčastnikov Slovenije, veteranov policijskega združenja Sever in pripadnikov Slovenske vojske k medsebojnemu zblíževanju in utrjevanju odnosov med tistimi, ki jih družijo sorodni interesi, pripravljenost za obrambo in ljubezen do domovine. V ospredje postavljam še povezanost s Slovensko vojsko in lokalnimi skupnostmi širšega območja Šaleške doline. Tudi s tem

načinom dela širimo spoznanja o Slovenski vojski in njenem poslanstvu med naše ljudi. Prav zaradi tega sem vesel velikega števila prijavljenih ekip iz sestave enot in poveljstev Slovenske vojske. Rekli so mi, da jih je okoli 30. Če upoštevamo, da je med častniki in veterani tudi veliko tistih, ki so pripadniki stalne ali rezervne sestave Slovenske vojske, pa je ta cilj zagotovo dosežen.

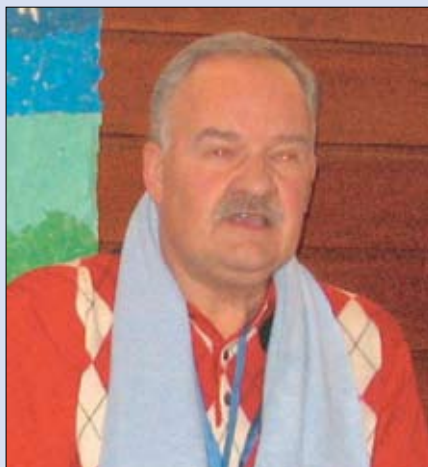
Veteran: V zadnjem času se obe organizaciji bolj povezujeta, kot sta se v prejšnjem času, kar je zelo pozitivno. Kakšen je vaš pogled na nadaljnje skupno sodelovanje?

M. Butara: To sodelovanje je popolnoma naravno. Sodelovanje, kot ga imamo sedaj na vrhu, bi morali imeti že pred leti. Zaradi subjektivnih razlogov in stranskih vplivov ga nismo dovolj uveljavili. To stanje pa nikoli ni kvarilo izvrstnega sodelovanja med našimi združenji na lokalni ravni. Pri tem pa moram nekaj poudariti. V mnogih primerih so posamezniki – člani ene in druge organizacije. Dejstvo je, da smo oboji v času osamosvajanja in vojne za Slovenijo z rama ob rami branili domovino, izgrajevali njeno obrambno moč in branili njene prebivalce.

V imenu teh zgodovinskih uspehov in pridobitev smo dolžni temeljito, kvalitetno in učinkovito sodelovati povsod tam, kjer imamo stične točke. In teh je zelo veliko.

In prav ta tekma je že vseh 15 let pokazatelj prave poti in pravih rešitev, do katerih smo v naše skupno zadovoljstvo prišli prav v zadnjem obdobju. Ob tem bi rad izpostavil še dve pomembni stvari: veliko pripravljenost vodstev ZVVS in ZSČ za enakopravno sodelovanje in Dogovor o sodelovanju med veteranskimi in domoljubnimi organizacijami. Podpisali smo ga 16. septembra lani pred predsednikom Republike Slovenije dr. Danilom Türkom v počastitev svetovnega dneva miru. S tem dejanjem smo povezali osem zvez, pomembnih za uveljavljanje zgodovinskih dejstev iz različnih časovnih obdobj in iz spoštovanja našega skupnega dela v dobro Slovenije.

Veteran: Prej sem govoril s stanovskim kolegom, predsednikom ZVVS Janezom Pajerjem, ki ima na to povsem

Miha Butara

enake poglede. A kako kot častnik Slovenske vojske gledate na relativno zadržan odnos naše mladine do vojske?

M. Butara: Nedvomno je takšen odnos mlade generacije povezan z razmerami, v katerih živimo. Spremenil se je naš obrambni sistem. Slovenska vojska je postala profesionalna. Nimamo več naborniške rezerve. Prostovoljna pogodbeni rezerva je v fazi oblikovanja. Ne smemo pozabiti, da smo postali polnopravni člani Nata in EU. Obveze Slovenske vojske pri delovanju doma in v mednarodnih mirovnih misijah so se spremenile, postajajo vse zahtevnejše. Ne smemo pozabiti, da smo v zadnjih 17 letih dosegli velik gospodarski in družbeni napredek. Možnosti za razvoj mlade generacije je na vseh področjih veliko več. Vse to po svoje oddaljuje mlade generacije od večjega zanimanja za vojaški poklic. Mladim je treba dopovedati, da je naša vojska sodobna, uspešna, moderno opremljena vojska vrhunskih profesionalcev. Vojska, ki potrebuje prav njih, odločne, hrabre, uspešne in učinkovite vojake. Ne potrebuje jih samo vojska, potrebuje jih domovina. Takšno Slovensko vojsko je treba približati mladim.

Prav tako bi jim bilo treba primerno in preprosto predstaviti zgodovino osamosvajanja in vojne za Slovenijo. Spoznati bi morali globlji pomen delovanja Manevske strukture narodne zaščite in Teritorialne obrambe ter njeno preoblikovanje v sodobno Slovensko vojsko. Mladi ne marajo dolgo-veznih zgodb in namišljenih junakov, potrebujejo le dejstva. Kratka, jasna in jedrnata.

Združiti je treba skupne poglede in skupne potrebe pod enim dežnikom ter jih sistematično nadgrajevati. Morda so mladi res nekoliko zadržani do zaposlovanja v Slovenski vojski, vendar vojsko svoje domovine podpirajo in verjamejo v njeno poslanstvo.

Veteran: Spoštovani predsednik, tovariš in moj prijatelj, hvala za odgovore pa veliko sreče pri nadaljnjem vodenju vaše organizacije in pri soustvarjanju prihodnosti z nami vsemi.

M. Butara: Hvala lepa, cenjeni, dragi prijatelj, zahvaljujem se za dobre želje. Vajen sem premagovati raznovrstne težave. Vedno je bilo lažje, ko sem imel ob sebi dobronamerne ljudi. Teh ne manjka na nobeni strani. Lep primer je današnja tekma v smučanju in streljanju. Veliko nas je povezanih z njeno organizacijo in izvedbo. Močno nas vežejo prijateljske in tovariške vezi. Ob tem pa bi rad poudaril, da tako pomembna dogodka, kot sta ta jubilejna in tradicionalna 15. tekma častnikov in podčastnikov in 6. prvenstvo veteranov ne bi dosegla svojega cilja in izročila, če ne bi za tem tekmovanjem stala množica čudovitih ljudi, izvrstnih članov velenjske častniške in veteranske organizacije. Seveda so tudi domačini, sponzorji in donatorji prispevali k temu, da imamo tako veličastno prireditve že petnajstič oziroma šestič zapored.

Veteran: Ali se spomnite našega tovariša Francija Kaca, ki je vedno pomagal tu na Golteh, zdaj pa ga je bolezen oddaljila od letošnjega sodelovanja v pripravah na tekmo? Smo v naših vrstah kaj razmišljali o pomoči zanj?

M. Butara: Predstavniki častniške in veteranske organizacije smo se odločili, da v okviru te prireditve izvedemo humanitarno akcijo. Zbirali bomo sredstva za pomoč našemu članu Francu Kacu, ki je hudo zbolel med opravljanjem dolžnosti v Slovenski vojski. Vrsto let je sodeloval v ekipi za izvedbo strelskega tekmovanja na Golteh, zdaj pa ga je huda bolezen prvič oddaljila od nas. Našemu Franciju bomo pomagali in mu vsaj nekoliko olajšali težko situacijo. To je naša tovariška, veteranska in častniška dolžnost. ■

KORISTNO JE SODELOVATI

Srečanje predsedstev OZVVS Dolenjske in Bele krajine

OZVVS Bela krajina je organiziralo skupno srečanje vseh predsedstev območnih združenj Dolenjske in Bele krajine. Delovnega sestanka so se tako udeležili predstavniki OZVVS Dolenjska iz Novega mesta, predstavniki OZVVS Trebnje in gostitelji iz OZVVS Bela krajina. Pogovorili smo se o aktualnih dogajanjih in problematiki na veteranskem področju in se medsebojno seznanili s svojimi aktivnostmi. Ob tej priložnosti so nas tudi naši predstavniki v organih ZVVS informirali o delu obeh komisij in uredništva glasila Veteran. Dogovorili smo se tudi, da območna združenja članom teh organov dajemo pripombe, predloge in pobude za njihovo delo. Skupna ugotovitev je bila, da so taka srečanja koristna in potrebna ter da bi tako prakso veljalo nadaljevati.

S. Malešič

Predstavniki OZVVS Dolenjske in Bele krajine

SNEG ALI BLATO – NA JURIŠ!

S pohodniki po poteh XIV. divizije

Nekje med Bilečanko, saj veste, »Sredi pušk in bajonetov, sredi mrkih straž, se pomika naša četa ...« in Seliškarjevimi Mulami, kjer na koncu ni druge, kot da tisto koščeno kljuse dajo v lonec, ko otroci sirote umirajo od lakote, se giblje moj zgodovinski spomin. Torej tisto, kar smo v osnovnošolski dobi kot ena zadnjih generacij še absorbirali, je po malem zvozenelo, ampak do živega je pa še prišlo.

Narodnoosvobodilni boj v mojem spominu tako še zmeraj nastopa kot vrednota, čeprav ga je razklanost slovenskega naroda ob preštevanju kosti »naših in vaših« v zadnjih letih postavila v nezavidljivo luč temeljnega razmisleka. Spomin na udarno XIV. divizijo, ki je sredi vojne vihre krenila preko Sotle, pa ostaja živ, ne glede na poskuse zadnjih let, da se partizanski boj razvrednoti. »Ob koncu decembra 1943 se

Laški pohodniki po poteh XIV. divizije

je divizija s svojimi tremi brigadami zbrala v vaseh na vzhodnih pobočjih Gorjancev in se pripravljala na pohod. Od več kot 1500 borcev jih je bilo po zdravstvenih in kondicijskih merilih izbranih 1112. V brigadah in divizijskem spremstvu je imela 126 tovornih konj in kakšno desetino jahalnih konj. Ko je divizija odšla s Suhorja, nihče ni vedel, kam je namenjena,« je zapisal legendarni general Ivan Dolničar.

Naj vam lahek bo korak

Prihoda divizije na Kozjansko, od koder je ob velikih izgubah prodirala proti savinjskim Lučam, se vsako leto borci spomnijo v Sedlarjevem. Le da se letos niso čisto zedinili o datumu in tako so laški pohodniki, gre za pohod v organizaciji Društva za ohranjanje spomina na pohod XIV. divizije Laško, krenili v petek in v nedeljo prišli do Gračnice pri Rimskih Toplicah, šmarska zveza borcev za ohranjanje spomina na »Štirinajsto« pa je osrednjo slovesnost pripravila v soboto. To nas je postavilo pred temeljno dilemo; zelo sem tehtala med zmeraj ognjevitimi govori neutrudnega tovariša Janeza Stanovnika in med laškimi pohodniki, ki so obljubljali, da jih bo preko sto. A res me je zanimalo, kdo se bo pripravljen spoprijeti s tridnevni pohodom.

Ah, brez skrbi, ni jih manjkalo. Spodobno neutrujajoč program se je v Sedlarjevem začel natanko ob 10. uri. Kajuh in Hej, brigade (prisežem, da je ta junaška pesem orosila marsikatero oko), nato še otroška pesem in zahvala družini Polak iz Sedlarjevega, ki pohodnikom, tako kot številne domačije ob poti, zmeraj širom odpre vrata. No, poti sedanjih do zob oboroženih pohodnikov - zoper mrz, vlago in lakoto odpornih zanesenjakov ne gre čisto primerjati s »Štirinajsto«, ki se je, ponovno po Dolničarjevem zapisu, »po mesecu dni in 310 kilometrov dolgem pohodu približala Sotli. Imela je 7 mrtvih, 29 ranjenih in 34 bolnih, ki so ostali v bolnišnicah na Hrvaškem.« Že res, da laški pohodniki na letošnjem pohodu niso gazili snega do pazduh, so pa gotovo prodirali po vsaj toliko blata! In res jih je bilo krepko več kot sto! Pa še vsi so prišli na cilj, medtem ko »na prvem zboru divizije po končanem boju se je zbralo 528 borcev, skoraj polovica ni bila sposobna za boj, na terenu pa je ostalo še 132 ozebljih, ranjenih in onemoglih«. Kaj zapisati borcem? Bo beseda hvala dovolj?

P. Mastnak

POVEDALI SO

Blaž Kravogl, poveljnik pohodne enote:

»Ta pohod je tudi del naše veteranske tradicije, ki smo jo zasnovali kot nekoč partizani in zatem pripadniki Teritorialne obrambe. Združeni smo veterani iz Laškega in Radeč ter seveda povezani tudi z drugimi občinami, želim pa, da to sodelovanje, prijateljstvo in druženje ostanejo. Tudi nekako po vzoru partizanskega življenja v naravi, sožitja s krajanji in domačini Kozjanskega. Tokrat se nas je zbralo okoli 120, iz prejšnjih let pa pomnimo še boljšo udeležbo. Pred štirimi leti na primer nas je bilo kar 220. Seveda svoje naredi vreme, letos pa morda kdo manjka tudi zaradi kulturnega praznika.«

Marko Mavri iz Laškega:

»Pohoda se udeležujem tretjič zapored, sledim očetu, ki je bil eden od organizatorjev pred 35 leti. Poleg tega je bil moj dedek partizan Bračičeve brigade, ki je bila del XIV. divizije. Sledim spominom iz časov, ki jih sicer nisem doživel, vendar zgodovine ne želim pozabiti. Pohod ni preveč naporen, saj sem kot vodnik pri planinski zvezi vajen hoje. Povesod pa nas tudi pričakajo prijazni domačini.«

Silva Brod, svetnica laškega občinskega sveta:

»Že sicer rada hodim v planine, ta pohod pa mi pomeni obujanje tradicije, spoštovanje do tega, kar so naši očetje ustvarili za nas, da danes lepše živimo. Seveda gre tudi za druženje, spoznavanje novih ljudi. Po svoje je zanimivo tako prenočiti malo drugače; poskušamo doumeti, kako so vse skupaj doživljali partizani. Ovirati nas ne smejo ne slabo vreme, ne neudobna postelja, ne bolj skromna prehrana. Imamo se lepo in slabe volje na pohodu ne poznamo, to pa pri Slovencih bolj redko doživljam.«

Marko Lamovšek iz Laškega:

»Na ta pohod hodim že desetletje. V letu 2003 smo zaradi boljše organizacije tudi ustanovili Društvo za ohranjanje spomina na pohod XIV. divizije. Gre za vsakoletno obujanje tradicije in počastitev spomina na ljudi, ki so nam izbojevali svobodo in omogočili, da lahko danes govorimo slovensko. Večinoma se pohodniki med seboj že dobro poznamo, veliko je članov društva, vsako leto pa se nam pridružijo pohodniki iz vse Slovenije. Tokrat so z nami pohodniki iz Kopra, Ljubljane in s Ptuja. Vsako leto s seboj povabimo tudi mlade, ki se nam pridružujejo še kasneje na poti, tako da se ni bati, da bi spomin na XIV. divizijo zamrl.«

Matjaž Han, državnozborni poslanec in župan Radeč:

»V nobenem primeru se ne smejo potvarjati zgodovinska dejstva in brez dvoma je bil narodnoosvobodilni boj ključnega pomena za narodov obstoj. Ne želimo si polarizacije in različnih interpretacij zgodovine. Pa tudi mladim je treba jasno predstaviti dejstva o medvojnem dogajanju. Mislim, da so pohodi v spomin XIV. divizije v tem pogledu prava stvar. Pohodniki po poteh divizije hodijo s ponosom in se simbolično spominjajo prehojene poti naroda. Slovenci smo skozi zgodovino dokazali, da smo močan in vztrajen narod in da se lahko tudi prihodnosti veselimo.«

40. obletnica TO v Lenartu

Visokega jubileja slovenske Teritorialne obrambe (TO) so se dostojno spomnili tudi pri Lenartu v Slovenskih goricah. Lenarški župan mag. Janez Kramberger je skupaj s poveljnikom 37. VTP iz Maribora podpolkovnikom Miranom Fišerjem pripravil svečan sprejem ob 40. obletnici TO v novem Centru Slovenskih goric. V kulturnem programu je nastopil Žan Trobas s harmoniko, slavnostni govornik pa je bil župan Janez Kramberger. Zahvalil se je vsem lenarškim teritorialcem, poveljnikom in drugim, ki so bili zaslužni za razvoj TO na območju bivše občine Lenart, za njeno usposabljanje, materialno krepitev in bojno usposobljenost. Vse to je prišlo najbolj do izraza v odločilnem času vojne za Slovenijo leta 1991.

Nastanek TO in njen razvoj je orisal podpolkovnik Miran Fišer, poveljnik 37. VTP iz Maribora, in opozoril zlasti na izro-

Nekdanja poveljnica občinskega štaba TO Lenart polkovnik Jože Majcenovič in major Peter Leopold v družbi lenarškega župana mag. Janeza Krambergerja in poveljnika 37. VTP Maribor podpolkovnika Mirana Fišerja

čilo TO v procesu oblikovanja in nastajanja nove Slovenske vojske. Župan in poveljnik sta tudi podelila priznanja zaslužnim organizatorjem in poveljnikom občinskega štaba TO bivše občine Lenart. Plaketo 37. VTP sta prejela polkovnik Jože Majcenovič in major Peter Leopold, bronasti znak 37. VTP pa praporščak Franc Šijanec. V imenu dobitnikov priznanj se je zahvalil polkovnik Jože Majcenovič in posebej opozoril na vlogo in pomen TO v slovenski osamosvojitveni vojni. Izpostavil pa je dobro delo in visoko zavest vseh pripadnikov TO, brez katere ne bi bilo spoštovanja vrednih uspehov. Sprejema so se udeležili tudi predstavniki lenarškega Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo in Zveze združenj borcev za vrednote NOB.

Marjan Toš

AKTIVNOSTI VETERANOV MISLINJSKE DOLINE

Piše se prava zgodovina osamosvajanja ...

V letu 2008 smo imeli v našem združenju mnogo aktivnosti, ki si jih lahko bolj podrobno ogledate na naši spletni stra-

ni. Preveč je aktivnosti, da bi jih naštel. Skratka, izpolnili smo zastavljeni letni načrt, zlasti pa smo ponosni na to, da smo poleg tega izdali drugi dopolnjeni in lektoriran zbornik Koroška v vojni 1991, delovanje TO, policije in civilnih struktur. Namesto opisa dela našega društva prilagam dva od petih novih člankov v novem zborniku, kar bo mogoče spodbudilo še koga na Koroškem in morda tudi drugod po Sloveniji, da zapiše svoje resnične zgodbe – spomine na osamosvojitveno vojno.

Zbornik smo obogatili še z nekaterimi prispevki posameznikov. S tem dopolnjujemo mozaik dogajanj na Koroškem v vojni 1991. Koroška je do konca vojne v svojih rokah obdržala vse štiri mednarodne mejne prehode in enega malo-obmejnega. Cena je bila visoka, nadpovprečna, vendar smo lahko ponosni na to, kar se je na Koroškem leta 1991 zgodilo, saj je bil to pomemben temeljni kamen pri osvobajanju Slovenije. Dopolnjena izdaja zbornika je izdana v spomin na dejanja pripadnikov Teritorialne obrambe, policije in civilnih struktur.

J. Korent

SPOMINI NAŠIH VETERANOV

Doliški vod iz 28. samostojne Mislinjske čete v Dravogradu

Pisal se je četrtek, 27. junija 1991, ko smo med deseto in dvanajsto uro s sodelavci malicali in med pogovori po razglasni postaji podjetja Premogovnik Velenje poslušali poročila o dogodkih v podjetju in v Sloveniji. Med poročili je bilo povedano tudi, da Jugoslovanska armada pošilja okrepitve na mejne prehode in da je iz Maribora proti Dravogradu že krenila kolona vozil. V trenutku je nastala tišina, nato pa se je sodelavec oglasil in rekel: »Proti Dravogradu? To ne bo dobro.« Mi smo nadaljevali pogovore o nastalih razmerah v Sloveniji. Tesno mi je bilo pri srcu, saj sem vedel, da bomo v tem primeru pripadniki Teritorialne obrambe vpoklicani.

In res se je zgodilo. Komaj je šofer odprl vrata delavskega avtobusa, s katerim smo se vozili iz službe iz Velenja v Dolič, že sem zaslišal vprašanje: »Je Franc Jamnikar na avtobusu?« Vedel sem, da me kliče oseba, ki mi bo vročila poziv. Na njem je pisalo, da naj se v čim krajšem času z vso opremo javim v Osnovni šoli Dolič. Vso pot do doma sem razmišljal, kaj to pomeni in kaj vse me še čaka. Bil sem kar nekako potrtn in zamišljen in ob prihodu domov je žena takoj ugotovila, da nekaj ni v redu, ter me zaskrbljeno vprašala, ali sem

Franc Jamnikar

morda dobil poziv. Ko sem prikimal, je v trenutku nastala tišina, nato pa je dejala: »Upajmo, da ne bo tako hudo, samo da ostanemo vsi živi in zdravi.« Med pogovorom sem nato dajal napotke, kako naj ravnajo doma, v upanju, da se bomo morda lahko vmes tudi videli, saj bomo delovali na svojem območju, kot smo bili kot Teritorialna obramba predvideni. Ni bilo dosti časa za razmišljanje, žalosten in potrtn sem pripravil stvari, se poslovil od domačih – žene in treh otrok – in odšel z besedami: »Saj ne bo tako hudo, saj se kmalu vidimo.«

Ko sem prišel na zborna mesto v osnovno šolo, me je že čakalo nekaj orožja (večinoma stare puške) in bojno strelivo, ki ga je bilo treba razdeliti med pripadnike, ki so prihajali. Razdelili smo si orožje in strelivo in ga pričeli čistiti. Še preden smo vse dodobra očistili, nas je pri gostilni Repolusk že čakal avtobus, s katerim smo se odpeljali v Mislinjo pred gozdarski obrat. Tam smo se kot samostojni vod s štirimi oddelki priključili Mislinjski četi. Dobili smo še nekaj dodatnega orožja in streliva. Poveljnik čete nas je seznanil tudi z nastalo situacijo in z navodili, ki jih je dobil od poveljnika Teritorialne obrambe Slovenj Gradec. Povedal nam je, da nas čaka pot z avtobusom v Slovenj Gradec. Tam je poveljnik voda dobil nalogo, da nadaljujemo pot proti Dravogradu, kjer bomo dobili nadaljnja navodila in zadolžitve.

V avtobus smo vstopali v popolni tišini, ni bilo takšnega razpoloženja kot pri rednih vojaških vajah, saj je vsak pri sebi razmišljal, kam gremo in kaj bomo počeli ta večer v tako poznem času. Ko smo se pripeljali v Otiški Vrh, je bila cesta blokirana z železniškimi vagoni, vendar so jih ob našem prihodu kmalu odmaknili, da smo lahko nadaljevali pot proti Dravogradu in od tam v smeri proti Mariboru. Razmišljal sem, kam nas sploh peljejo. Avtobusi so se ustavili le nekaj metrov naprej od Dravograda. Izstopili smo, tam nas je že pričakal poveljnik Teritorialne obrambe Viktor Jeromel, ki nas je seznanil, da iz smeri Maribora prihaja kolona vozil, ki ima nalogo zavzeti mejne prehode, ter da jo je treba ustaviti, onesposobiti in prisiliti k vdaji, da ne bi nadaljevala poti proti mejnim prehodom. Povedal nam je tudi, kje je postavljena barikada, kje moramo zavzeti položaje in kako se moramo premikati, da nas ne opazijo vojaki iz vojašnice Bukovje, ki je bila nasproti naših položajev čez reko Dravo. Kot komandir doliškega voda sem dobil nalogo, da s svojim vodom zavzamem položaj od barikade proti jarku in stanovanjski hiši v smeri proti Mariboru, od tam naprej proti cerkvi sv. Boštjana pa so se postavili ostali trije vodi Mislinjske čete. V koloni eden po eden smo odkorakali proti dodeljenim položajem. Doliški vod je bil na koncu kolone, zato je prvi prišel do položajev, ostali trije vodi pa so še nadaljevali pot naprej proti cerkvi. Naša pot je potekala po kolovozu po gozdu, nato po ozkem travniku mimo samotne kmetije in naprej v gozd. V njem se je četa za hip ustavila, s poveljnikom spregovorila nekaj besed, nato pa so se pripadniki voda v koloni drug za drugim spustili po gozdu navzdol proti magistralni cesti Maribor–Dravograd. Po nekaj prehojenih metrih smo prišli v gosto grmičevje, ki nam je poleg trde teme še dodatno oviralo pot. To noč je lilo kot iz škafa, tako da smo bili vsi premočeni do kože, vendarle pa smo

se morali prebiti skozi grmičevje, da bi lahko opravili zadano nalogo. Žepna svetilka, ki sem jo imel s seboj, zaradi vlage ni več svetica, zato smo v popolni temi prišli do čistine, kjer bi lahko napadli kolono. Ustavili smo se ob robu gozda in se zbrali v krogu ter s poveljniki oddelkov pogledali naokrog, kje in kako bi postavili zasedo. Ker primernege mesta ni bilo, smo se dogovorili, da jo postavimo na kolovozni poti, ki je tekla ob robu gozda proti jarku mimo stanovanjske hiše. Med kratkim posvetom smo se dogovorili še, da bomo najprej poskušali onesposobiti vozila, nad vojake pa ne bi šli z ognjem, temveč bi jih pozvali k predaji. Na hitro smo naredili tudi načrt umika za primer napada JA iz kolone. Časa za razmišljanje ni bilo več, začeli smo zavzemati položaje v upanju, da se bo vse srečno končalo, da bomo vsi ostali živi in da nihče ne bo ranjen. Koraki so utihnili v deževni noči, tudi sam sem zavzel položaj v neposredni bližini soborca pod veliko kamnito pečino. S pogledom sem preveril, kako zavzemajo položaje ostali, vendar se v temi ni kaj dosti videlo. Ves premočen sem se ulegel in pričel polniti okvirje avtomatskega orožja, ki sem ga imel, ter razmislil, koliko nabojev lahko porabim in koliko jih moram pustiti za rezervo pri umiku.

Nastala je popolna tišina, ki jo je prekinjal le lajež psov. Kmalu po zavzetju položajev, okrog druge ure zjutraj, sem opazil, da se daleč iz smeri Maribora po cesti nekaj svetilka. Tovarišu, ki je bil v neposredni bližini, sem rekel: »Pripravimo se, prihajajo!« Ko sem na avtomatski puški potegnil zapirac in z njim poslal naboj v cev, še sam pri sebi skoraj nisem mogel verjeti, da je vse to res, da bomo uporabili bojno strelivo.

Kolona pa se je hitro bližala. Bila je že skoraj pri cerkvi, do koder so bili poslani v zasedo ostali trije vodi. Zdaj smo pričakovali poke, vendar strelav ni bilo. Strnjena kolona je bila že pod menoj, tako da so vozila osvetljevala eno drugo. Nameril sem v podvozje vozil in sprožil rafal. To so bili tisto noč verjetno prvi streli na Koroškem. Ura se je bližala poltretji ponoči, saj je bila še trda tema. Takoj za tem je začelo pokati, vmes je bilo tudi nekaj močnejših pokov ročnih bomb in tromblonov, kajti na kolono so začeli streljati tudi ostali trije vodi Mislinjske čete. Streli so parali nočno tišino s peklenjskim truščem in noč so osvetljevale eksplozije. Streljanje je trajalo le nekaj minut. Kolona se je pomaknila še nekaj metrov naprej in obstala. Nastala je tišina. Eno izmed vozil je ostalo na mestu. Kmalu se je s čela kolone vrnilo eno vozilo, se ustavilo pri poškodovanem vozilu, iz njega pa je izstopil neki človek in začel močno preklinjati, nato pa se je zapeľjal do konca kolone in nazaj proti barikadi. Ker smo bili na zelo izpostavljenem terenu, okoli 60 do 80 metrov oddaljeni od kolone in slabo oboroženi, saj smo imeli večinoma stare puške M48, tri avtomatske in nekaj polavtomatskih pušk, v primeru protinapada iz kolone JA ne bi mogli dolgo zdržati, zato smo se umaknili po strmini v gozd. Ko sva se s tovarišem v največji tišini umikala po grmičevju, sva mislila, da iz te goščave ne bova nikoli več prišla. Končno se nama je le uspelo prebiti skozi gosto grmičevje in nad njim sva vsak ob svoji smreki zavzela položaj za obrambo, če bi se JA odločila za izpad iz kolone. Ves premočen sem se preko ram

pokril z mokrim šotorskim krilom in upal, da se bo čim prej zdanilo. Voda v tako trdi temi v gozdu ni bilo mogoče poiskati, saj bi nas JA slišala.

Iz kolone se je nato vso noč slišalo govorjenje, občasno brnenje motorne žage in pokanje lesa, saj so odstranjevali ovire in se želeli prebiti do mejnega prehoda. Vsaka minuta čakanja ob smreki se je zdela kot večnost, a vendarle se je kmalu pričelo svitati in onstran Drave sem zaslišal klic, ki se je bolj in bolj bližal reki Dravi. Takrat sem razbral besede Jovič ... Jovič, in ko se je ta oglasil, se je slišalo še: »Daj mi brojeve, da ti pomognem.« V tistem hipu pa se je prikazal poveljnik I. oddelka in me vprašal: »Ja, Dolič, ali ti kličeš?« Povedal sem mu, da ne in da menim, da se pogovarja nekdo iz kasarne Bukovje in iz kolone. Vprašal sem ga, ali je z njimi vse v redu in ali so vsi živi in zdravi. Ko je povedal, da so vsi dobro, sem si kar oddahnil.

Naš vod se je zbral v gozdu ves premražen in moker, kaj kmalu pa so se nam pridružili še ostali trije vodi. Po kratkem pogovoru s poveljnikom čete in izmenjavi mnenj z ostalimi člani smo dobili nov ukaz, da naj ponovno zavzamemo položaje in prisilimo kolono k predaji. Pred tem smo se dogovorili, kje in kako bodo oddelki zasedli položaje, in si jih kar najbolj varno uredili. Doliški vod je zavzel podoben položaj kot prejšnjo noč, poveljniki vodov pa smo se zbrali pri poveljniku čete. Ugotovili smo, da je bila na položajih prisotna še enota OPN, ki je bila tisto noč v gozdu nad Mislinjsko, 28. četo. Bilo je že nekje med šesto in sedmo uro zjutraj, ko smo med pogovorom opazili, da nad nami po kolovozni cesti prihajajo vojaki. Mislili smo že, da so pripadniki JA iz kolone, nato pa smo ugotovili, da gre za enoto OPN, ki je prišla na pomoč. Kmalu zatem se je razvnel že drugi spopad tega dne, in sicer spopad med kolono in obema enotama TO. Slišalo se je močno grmenje in pokanje, poleg TO in JA iz kolone pa so streljali tudi vojaki iz kasarne Bukovje, ki so imeli sodobno oborožitev, tako da je cela Dravska dolina ječala od nenehnih eksplozij in strelav, ki so se zliili v skoraj neprekinjen trušč. OPN je bila zelo dobro oborožena, kar je povečalo našo ognjeno moč, da smo se lahko uspešno spopadli s kolono JA.

Ležal sem za borovim drevesom, ki sem ga imel za zaklon, ko sem nenadoma zaslišal žvižge krogel, z drevesa pa so se usule iglice in delci vej kot v močno vetrovnem jesenskem času. Po nekaj minutah, ko je ropotanje utihnilo, smo se ponovno zbrali poveljniki vodov iz čete. Takrat smo izvedeli za žalostno novico, da je že pri prvih streljih padel tovariš Repnik iz OPN. Med drugim smo ugotovili, da z oborožitvijo, ki jo imamo, ne sežemo niti do kolen oboroženi koloni, ki ima podporo še iz vojašnice, ter da mora poveljnik čete zahtevati pomoč. Kljub slabi oborožitvi smo ostali na položajih.

Kmalu zatem so po cesti, ki je vodila od magistralne ceste v gozd, iz kolone pribežali štirje vojaki slovenske narodnosti v uniformah JA. Poveljnik I. oddelka jih je poslal k meni, jaz pa sem jih peljal do poveljnika čete. Na vprašanje, kako jim je to uspelo, so odgovorili, da so pač tvegali in pobegnili ter da jih je še več, ki bi to želeli, vendar zaradi strogega nadzora ne morejo.

Četa je ostala na položajih, poveljnik I. oddelka pa je imel s

seboj mini radio (walkman) ter je poslušal poročila o dogodkih v Sloveniji. Novice mi je sproti sporočal. Okrog 15.30 je Radio Ljubljana poročal, da so v zraku letala, ki bodo bombardirala Dravograd. Ko sem to izvedel, sem takoj obvestil vse ostale, da naj se umaknejo in najdejo dobro zaklonišče pred napadi iz zraka.

Oglasile so se sirene za zračni napad. Pohiteti sem moral, da sem pritekel do velike smreke, ko sta tik nad Dravo že prileteli dve letali (miga). Zaslišal se je močan pok in takoj za tem sta odleteli v smeri proti Mariboru. 28. junija proti večeru se je Mislinjska četa umaknila s prvotnih položajev višje do prve kmetije, kjer je zavzela nove položaje, prenočila in počivala pa je delno zunaj, delno pa na skednju kmetije. Na položajih so se naslednje dni in noči menjavale okrepljene straže. Naredili smo si zaklonišče, tako da smo nadzorovali teren vse do zasede na vzhodu z mislinjskimi vodi ter na zahodu ob gozdu pa vse do travnika. S posebno patruljo pa smo kontrolirali cesto nad sabo in promet po njej.

29. junija je četa vzpostavila stik še z ostalimi enotami, ki so prišle na pomoč. Tako se je naš vod povezal z enoto iz Velenja, ki je bila v neposredni bližini. Tega dne smo tudi dobili nekaj zaplenjenega avtomatskega orožja in streliva, ki nam ga je že primanjkovalo. Na položajih smo ostali vse do 2. julija, nato pa je naša četa v dopoldanskih urah odšla na krajši počitek domov. Ker se je popoldne okrog 15. ure začel spopad med TO in JA, kar smo slišali po radiu, trajal pa je pozno v noč, smo bili v polni pripravljenosti, da nas spet odpeljejo nazaj. Vendarle smo se zbrali spet naslednji dan v zgodnjih jutranjih urah pred gozdnim obratom Mislinja, da nas odpeljejo nazaj v Dravograd na položaje. Na zbornem mestu so nam sporočili ukaz, da naj počakamo do nadaljnega, ker potekajo pogajanja med TO in JA. To noč, 3. julija, smo spet prespali doma, bili pa smo v stalni pripravljenosti. Naslednje jutro smo bili spet vsi zbrani na zbornem mestu, kjer so nas obvestili, da se bo kolona JA umaknila v vojašnico. Ker se je umikala iz Dravograda proti Slovenj Gradcu in Mislinji ter preko Doliča v Vitanje in naprej, smo dobili nalogo, da zavarujemo pot umika. Doliški vod je zavzel položaje vzdolž regionalne ceste Dolič-Vitanje pred Lošpergom v večernih urah, kjer smo čakali kolono dolgo v noč. Okrog polnoči je vendarle prispela in se tik pod našimi položaji ustavila, slišali pa smo tudi rahel pok. Zaskrbelo me je, kaj to pomeni ter da ne bi kdo iz zasede začel streljati na kolono. Slišal sem govorjenje, da se je pokvarilo vozilo, vendar so okvaro hitro odpravili in nadaljevali pot proti Vitanju in naprej proti Slovenski Bistrici.

Ko je kolona prečkala občinsko mejo, smo si vsi skupaj oddahnili, se zbrali in pogovorili o doživetih trenutkih v času ustavljenih kolone. Pred odhodom domov smo se dogovorili še, da se naslednje jutro dobimo na zbornem mestu.

Mislinja je bila ponovno zbirališče 5. julija, ko smo se z avtobusi odpeljali v Slovenj Gradec. V vseh teh dneh delovanja sem se močno prehladil, bolečine v hrbtenici in vročino sem blažil z zdravili, ki sem jih imel pri sebi. Bolezen se je še stopnjevala, zato sem med postankom avtobusov in čakanjem na nadaljnje povelje odšel v štab TO k poveljniku Viktorju Jeromlu in mu povedal za težave z vratnimi vretenci

ter da sem potreben zdravniške pomoči, in mu razložil, da sem imel težave že pred odhodom kolone JA, vendar sem vztrajal, da nalogo izpeljemo tako, kot je treba.

Poveljnik je videl, da je stanje resno, zato mi je naročil, naj stvari predam poveljniku I. oddelka Francu Razborniku, sam pa naj odidem k zdravniku. Po prihodu v četo sem mu predal vso osebno oborožitev in naročilo, naj me do nadaljnega nadomešča. Poslovil sem se od tovarišev soborcev, ki so odšli na mejni prehod Holmec, sam pa sem se napotil k zdravniku in ostal skoraj mesec dni na zdravljenju doma.

Z enoto v takšni sestavi, kot smo bili v Dravogradu, nismo bili nikoli več vpoklicani, po dveh letih pa sem vrnil vso vojaško opremo.

F. Jamnikar

ŠE ENA RESNICA O HOLMCU

Kaj se je dogajalo 27. in 28. junija 1991?

Dober mesec pred napadom na Slovenijo smo rezervni policisti, tedaj še miličniki, izvajali pomožna dežurstva na policijski postaji in na terenu.

Ko pa je jugoslovanska vojska poslala svoje enote iz vojašnic proti njihovim položajem ter proti mejnim prehodom, smo bili 27. junija 1991 rezervisti vpoklicani na policijsko postajo v Slovenj Gradcu. Tam smo dobili vsa navodila in še dodatno popolno bojno opremo. Takratni komandir nas je postavil pred policijsko postajo. Potem je prišel Zlatko Halilović in nam dal še nekaj pomembnih navodil. Med drugim je dejal: »Gremo na mejni prehod Holmec, kjer lahko pride do vsega, tudi do streljanja. Če je katerega od vas strah oziroma se ne čuti sposobnega, naj rajši sedaj izstopi.« Seveda tisti trenutek ni bilo nobenega, ki ne bi bil heroj. Vendar se jih je po končanih pripravah kar nekaj odpravilo po opravičilo na policijsko postajo.

Ostali smo posedli v kombinirana in terenska vozila ter se odpeljali na policijsko postajo Ravne na Koroškem, kjer smo popoldne čakali na nadaljnja navodila. Ob mraku smo se odpeljali naprej proti Poljani in se namestili v gostišču. Tam smo bili razporejeni na stražo in obhode, ki smo jih opravljali po dva in dva. Jaz in Bojan Štumberger sva bila skupaj na straži vsaki dve uri. Dne 28. junija v zgodnjih jutranjih urah, ko je bila še tema, so nas poklicali na parkirni prostor pred gostiščem, kjer smo dobili navodila za pot proti mejnemu prehodu Holmec. Takratni vodilni je izbral tiste, ki smo se namestili v terenska vozila. Dejal nam je: »Vi greste neposredno na mejni prehod. Že pot do tja je lahko nevarna, zato bodite v pripravljenosti. Vstavite naboj v cev in imejte

Milan Širnik

orožje namerjeno skozi okna avtomobilov.« Od tam je bilo vse zelo zelo resno. Že vožnja do mejnega prehoda je bila zaznamovana s strahom in oprezanjem naokoli. Ko smo prišli do objekta mejnega prehoda, smo v trenutku zapustili vozila in stekli vanj. Vodja policijske enote nas je razvrstil na položaje. Nekaj jih je ostalo v stavbi, nekaj jih je odšlo nekoliko levo za njo. Nas šest pa je zasedlo položaj ob nizki škarpri pri cesti. Ob pogledu navzgor proti stražnici jugoslovanske vojske smo videli njihove položaje in priprave na napad. Bili smo v polni pripravljenosti in čakali, kaj se bo zgodilo. Ker je že od prejšnjega dne nenehno deževalo, smo bili že čisto premočeni in nas je zelo zeblo.

Kar naenkrat pa je počilo. Začelo se je streljanje. Dolgo smo dobro odgovarjali s streljanjem proti njihovim položajem. Naenkrat pa je policist Otokar zakričal: »Ranjen sem!« in se zavlekel ob zgradbo prehoda. Prišlo je reševalno vozilo in strelji so do njegovega odhoda prenehali. Nato se je streljanje zopet nadaljevalo. Tik ob meni je bil Bojan Štumberger. Ko sem se ozrl proti njemu, sem opazil, da ima glavo naslonjeno na puško in da se ob silovitem napadu nasprotnika ni umaknil. Poklical sem ga, pa se ni odzval, nato sem ga prijel za rokav, takrat pa sem videl, da je bil ustreljen v glavo. Bili smo nemočni; stiskali smo se ob škarpno in se borili za življenje. Čez nekaj časa je Željko Ernoič zakričal in prosil za pomoč, a je bilo to nemogoče, saj je tudi on dobil tako hude strelne rane, da mu ni bilo pomoči. Sploh pa se ni dalo premakniti, kajti strelji so bili tako siloviti, da se je od betonske škarpe krušil beton, kot bi ga klesal s kladivom. Ko pa so šli strelji čez škarpno in nad nami, so zadevali avtomobile, ki so bili parkirani za nami, zato je obstajala nevarnost eksplozije. Kolega, ki je bil bliže zgradbi, je sam stekel vanjo in se rešil. Jaz in Martin Lahovnik pa sva se rešila, ko je zopet prišlo reševalno vozilo, tokrat po Mirana Ringa, ki je bil ranjen v predel hrbta. Ob odhodu vozila sva ob njem stekla v objekt, sicer bi bila najverjetneje ubita kot druga dva kolega. Kmalu za tem je v objekt priletela mina. Stavba se je stresla kot hišica iz kart. Takoj za tem je druga zadela avtomobile, ki so takoj zagoreli. Najhujše pa je bilo, ko je objekt zadela zažigalna bomba, saj je bilo v trenutku vse v ognju. Ostala nam je še samo radijska zveza s poveljstvom. Ko smo sporočili, da nimamo več izhoda, saj je bila vročina v goreči stavbi neznosna, so nam odgovorili: »Naše enote bodo z vso silo napadle poslopje stražnice, vi pa stecite pri zadnjem izhodu proti podvozu, ki že meji na Avstrijo.« To se je tudi zgodilo. Pri begu iz objekta so na nas streljali, jaz pa sem dobil strel točno v kopito puške, ki sem jo imel na hrbtu. Pri tem me je silovito vrglo in dobil sem težko poškodbo ključnice. Poškodovana puška in pištola pa sta ostali na mestu, kjer sem padel. Ob silovitem napadu enot policije in Teritorialne obrambe na njihove položaje so se vojaki jugoslovanske vojske predali. Ko smo videli belo zastavo in vdajo agresorja, smo si oddahnili in se počasi odpravili na zborna mesto, kjer nas je čakal tudi Zlatko Halilović in nam čestital za pogumno dejanje. Tam sta bila potem počitek in kosilo. Mene pa so zaradi poškodbe z reševalnim vozilom odpeljali v slovenjgraško bolnišnico.

M. Širnik

SEKCIJA SOLKAN–KROMBERK–LOKE

Učinkovitejša oblika delovanja

V skladu s statutom, sklepom predsedstva OZVVS Veteran Nova Gorica in na željo članov z območja Solkana, Kromberka in Lok je bil novembra lani sklican ustanovni zbor sekcije veterank in veteranov tega območja.

Ker OZVVS Veteran Nova Gorica s svojim delovanjem pokriva območje petih občin in združuje 1200 članic in članov, je bila zaradi razpršenosti članstva učinkovitost njegovega dela precej oddaljena od članstva. To ni dobro vplivalo na graditev pripadnosti društvu in ne na prepoznavnost društva, posredno tudi zveze, še posebno v okolju, v katerem živijo člani.

Člani ustanovnega zbora sekcije veterank in veteranov Solkan–Kromberk–Loke

Zato je bilo doslej ustanovljenih že osem sekcij kot oblik dela. Z našo novo deveto sekcijo Solkan–Kromberk–Loke, ki zdaj združuje 101 članico in člana, nameravamo spodbuditi k večji angažiranosti članstva, kot je to uspelo ostalim sekcijam. Ustanovnega zbora se je sicer udeležilo manjše število članov, vendar še vedno dovolj, da je po statutu združenja lahko zbor potekal neovirano in z legitimnim sklepanjem. Zbor se je pričel tako, da nam je Srečko Lisjak, predsednik območnega združenja, obrazložil vsebino in smoter delovanja združenja ter pomen ustanavljanja sekcij kot oblik dela. Namen naše sekcije je, da vzpodbudi zaznamovanje pomembnih krajevnih dogodkov iz časa priprav na vojno in vojne za Slovenijo, ki bi bili skozi čas pozabljeni ali premalo obelodanjeni, ter tako seznaniti krajanje. S tem bi dosegli trajnost spomina na dogodke iz leta 1991 in na priprave nanje, ki so se začele že znatno prej, v letu 1990. Vzpostavili bi tradicionalnost spomina na te enkratne dogodke tudi za mladi rod in bodoče generacije.

V nadaljevanju sta bila sprejeta poslovnik o delu ustanovnega odbora in navodilo za delo sekcije Solkan–Kromberk–Loke. Na osnovi sprejetih aktov je bila s soglasjem prisotnih ustanovljena sekcija Solkan–Kromberk–Loke. Financirana bo preko OZVVS, pri čemer se transparentno na osnovi realizacije letnega načrta dela, potrjenega na občnem zboru OZVVS, prihodki in odhodki za sekcijo vodijo posebej. Sledila je izvolitev vodstva – v odbor sekcije so bili soglasno izvoljeni Alojz Hvala kot predsednik, za člane pa Božidar Markič, Dušan Čubej, Milan Božič in Jože Murovec. Z območja Kromberk-Loke sta Božič in Murovec. **A. Hvala**

POČASTILI ŠTIRI ZGODOVINSKE DOGODKE

Predali devet praporov

Župani občin so svečano predali devet praporov predsednikom sekcij.

OZVVS Veteran Nova Gorica je svečano proslavilo dan samostojnosti ter počastilo 40. obletnico Teritorialne obrambe, 15-letnico delovanja ZVVS in 10-letnico delovanja OZVVS Veteran Nova Gorica. Z odkritjem pomnika, ki ga predstavlja protitankovski tetraeder in je posvečen vsem, ki so verjeli, delovali in se bojevali za samostojen slovenski dom, kot piše na bronasti plošči, smo se zahvalili vsem, ki so kakorkoli po svojih močeh in sposobnostih v tem okolju prispevali k obranitvi komaj rojene samostojne Slovenije.

V spomin na 40. obletnico ustanovitve Teritorialne obrambe, predhodnice Slovenske vojske, pa smo naše veteranke in veterane razveselili tako, da je vsak član ob tej priložnosti dobil spominsko značko - 40 let TO, pripeto na trobojnico. Dve uri pred to slovesnostjo smo svečano odkrili prvi dve spominski plošči na območju občin, katere pokriva naše OZVVS, in to na domačijah, kjer so hranili orožje in strelivo Teritorialne obrambe v letih 1990–91. Prvo na domačiji Borisa Lozarja v Oseku, drugo na domačiji Stojana Špacapana v Ozeljanu. Čeprav kratki slovesnosti, sta v prijetnem domačem vzdušju podoživljali tisti čas, ko si lahko rekel samo da ali ne. Anekdot pa cela vrsta.

Pri spomeniku se je zbralo veliko veterank, veteranov, med njimi še nikoli toliko v svečani uniformi, ter krajanov in občanov. Prisotnost župana Mestne občine Nova Gorica Mirka Brulca, župana občine Brda Franca Mužiča, župana občine

Odkritje spominske plošče na domačiji Stojana Špacapana v Ozeljanu

Miren-Kostanjevica Martina Zlatka Marušiča in župana občine Renče-Vogrsko Aleša Bucika je slovesnosti vtisnila pečat pomembnosti počastitve navedenih obletnic. Slavnost se je začela s himno, veteranskim dejanjem in pozdravnim nagovorom predsednika OZVVS Srečka Lisjaka, kot vedno z domoljubnim nabojem in poudarkom, da vse, kar delamo, delamo za naše zanamce, da bi spoštovali in cenili vsa tista dejanja, ki so v vsej zgodovini Slovencev pripomogla, da imamo danes svojo ljubljeno samostojno državo Republiko Slovenijo.

Slovesnosti se je udeležil tudi podpolkovnik Leopold Čuček, ki je v imenu ministrstva za obrambo in Slovenske vojske pozdravil prisotne in pohvalil obojestransko sodelovanje Slovenske vojske in veteranskega območnega združenja, ki ga bomo še poglobili in okrepli.

Odkritje pomnika, ki predstavlja protitankovski tetraeder

Slovesno odkritje pomnika je pripadalo županu mestne občine in predsedniku OZVVS.

Župani občin, ki jih pokriva naše OZVVS, so svečano predali devet praporov predsednikom sekcij, katere tvorijo srce našega društva, ti pa praporščakom sekcij.

Za zaključek pa slavnostna podelitev plaket Zveze veteranov vojne za Slovenijo, ki so jih posamezni veterani dobili za nesebično aktivno in uspešno delo v društvu in tako pripomogli k ugledu in prepoznavnosti OZVVS Veteran Nova Gorica v okolju, kjer deluje, in širše, kakor tudi k ugledu zveze. Plakete so prejeli: Albert Jan, Anton Jedrličnik, Boris Marraž, Damijan Poljanec, Darjo Cotič, Dušan Bremec, Franc

Odkritje spominske plošče na domačiji Borisa Lozarja v Oseku

Tominec, Ivan Rijavec, Stanko Žgavc, Silvan Gregorič, Voje-slav Župevc in Zlatko Lipicer.

Radijsko promocijo so zagotovili in dali ton vsej svečanosti povezovalka programa Ingrid Kašča Bucik, godba iz Vogr-skega in pevski zbor Soča iz Solkana.

Kot se za tako slavlje spodobi, so bili vsi zbrani povabljeni v novo dvorano.

Jug

Dvig slovenske zastave v Parku miru na Sabotinu

Veliko število veterank, veteranov in drugih pohodnikov se je lani na dan samostojnosti peš odpravilo na Sabotin v Park miru, da bi prisostvovali že tradicionalnemu dvigu slovenske zastave, ki sta ga organizirala OZVVS Veteran Nova Gorica in sekcija Brda. Kot vsako leto smo ob slovenski himni dvignili zastavo na 16-metrski drog. Po pozdravnem nagovoru predsednika Srečka Lisjaka je govoril poslanec v državnem zboru Danijel Krivec, pri tem pa poudaril pomembnost rezultatov referendumu, ko smo se Slovenci plebiscitarno odločili za samostojno pot, in vseh nadaljnjih aktivnosti, ki so morale slediti plebiscitarni odločitvi naroda.

Z briško penino smo nazdravili odločitvam, zaradi katerih praznujemo dan samostojnosti. Nazdravili smo tudi zastavi, ki je s svojo velikostjo, barvami in plapolanjem v tem mrzlem decembrskem času, ko je Sabotin izgubil zeleno barvo, vidna daleč naokoli in opozarja živeče v dolini in tudi onstran meje na današnji dan.

B. N.

SPOMIN NA ZADNJI BOJ POHORSKEGA BATALJONA

Slovesno v Rušah in pri Treh žebljih

Letos je minilo 66 let, ko je 8. januarja 1943 pri Treh žebljih na Pohorju 69 borcev I. Pohorskega bataljona v junaškem boju izkrvavelo v poslednji bitki s tridesetkrat močnejšim sovražnikom.

Rušani smo si izbrali ta dan za spominski dan, ko se zberemo v Domu kulture in se s slavnostno prireditvijo poklonimo junaškemu borcem za svobodo. Letošnja prireditev je bila še posebno slovesna, saj se je udeležila tudi ministrica za obrambo RS dr. Ljubica Jelusič in je kot glavna govornica opisala junaško pot in tragično smrt elitne partizanske enote.

V bogato pripravljenem kulturnem programu, v katerem so sodelovali Godba Ruše, Osnovna šola Janka Glazerja, Gimnazija in srednja kemijska šola, Srednja glasbena in baletna

Ministrica za obrambo RS dr. Ljubica Jelusič

Osrednji govornik pri Treh žebljih je bil predsednik RS Danilo Türk.

šola in Pevsko društvo, so slavnostno zadonele tudi številne partizanske pesmi.

Na prireditvi je prejel srebrno plaketo ZB NOV dolgoletni predsednik KO ZB NOV Igor Kapus. Prav tako so bila podeljena spominska priznanja ob 60-letnici organizacije ZB NOV in OF posebno zaslužnim članom in članicam. Prejeli so jih: Milena Gašparič, Duška Škerjanc, Danica Aigner, Jože Šmidhofer st. in Božo Lesjak.

Dvorana in balkon Doma kulture Ruše sta bila polna mladih in starejših občanov Ruš pa tudi obiskovalcev iz sosednjih občin Lovrenc na Pohorju in Selnica ob Dravi. Med udeleženci smo bili tudi številni veterani vojne za Slovenijo z našega območja, saj so organizatorji prireditve Krajevni odbor Ruše, Krajevni odbor ZB NOV in pokrovitelj Občina Ruše z osebnim vabilom povabili vse člane našega predsedstva in odborov. Uro pred prireditvijo pa je župan občine Ruše in poslanec državnega zbora Vili Rezman organiziral srečanje in razgovor ministrice za obrambo s predstavniki veteranov vojne za Slovenijo, častnikov, borcev in gasilcev z našega območja. Ob tej priliki smo na kratko predstavili organizacijo in delo naših društev, izpostavili probleme in podali predloge za še boljše sodelovanje z MORS.

Po končani prireditvi smo imeli priložnost z ministrico Jelusičevo še poklepetati na družabnem srečanju v avli kulturnega doma, saj je ostala z nami kar nekaj časa. Njena preprostost in pripravljenost, da z vsakim rada spregovori, nas je prijetno presenetila.

V soboto, 10. januarja, pa smo se s kar šestimi avtobusi z našega območja popeljali do Osankarice in se udeležili slovesnosti na poslednjem bojišču junaškega bataljona pri Treh žebljih. Tukaj je osrednji govornik, predsednik RS dr. Danilo Türk, prav tako poudaril pomen in veličino pohorskih partizanov v zgodovini boja Slovencev na poti do osamosvojitve.

Udeležba pri Treh žebljih je bila tokrat rekordna, saj se je zbralo okrog 3000 ljudi. K številni udeležbi sta pripomogli tudi sončno vreme in po dolgem času z debelo snežno odejo pokrito naše idilično Pohorje.

Prav zaradi tega so mnogi z vseh strani Pohorja na prizorišče prišli peš ali so se kljub visoki snežni odeji s Pohorja peš vračali proti domu. Med pohodniki so bili kar nekaj članov našega združenja, častnikov ter planinci in drugi.

T. Sračnik

V BISTRU, LOGATCU, NA KRASU
IN TOLMINSKEM

Strokovni izlet ruških veteranov

Že na letnem občnem zboru našega združenja smo sklenili, da bomo našemu že desetemu strokovno poučnemu izletu namenili več pozornosti in časa. Odločili smo se, da bo izlet dvodnevni in nam bo omogočil več ogledov, srečanj in druženja. Sklenili smo tudi, da bomo izkoristili možnosti bivanja, ki jih ponuja Center veteranov v Logatcu. Za izlet se nas je prijaviло toliko, da smo potrebovali kar dva avtobusa.

Za potovanje smo izbrali dneva ob koncu avgusta, ko sonce še vedno prijazno greje, a ne žge preveč. Zelo zgodaj je bilo treba vstati tisto jutro, pa smo ga kljub temu že začeli z dobro voljo, prijaznimi stiski rok in prijetno jutranjo glasbo v avtobusih, in kot vedno se je tudi tokrat potrdil rek, da se po jutru dan pozna.

Tehniški muzej Bistra je bil naša prva postaja. Razdelili smo se v skupine in se pod vodstvom odličnih vodičev sprehodili med pestro zakladnico razstavljenih eksponatov, ki so urejeni v tematske zbirke in prikazujejo razvoj orodij, strojev in naprav širokega časovnega razdobja. Nekatere naprave so razstavljene na prostem, nekatere so ostale na mestu, kjer so nekoč služile svojemu namenu, večina zbirk pa je urejena v pokritih prostorih nekdanjega kartuzijanskega samostana, kasneje gradu Bistra in objektov ob njem. S pozornostjo, spoštovanjem in občudovanjem vložnega dela in znanja mnogih generacij naših prednikov smo se sprehodili skozi muzej. Vse, kar smo videli, je bilo zanimivo in poučno, zagotovo pa je vsakogar od nas še posebej navdušila zbirka avtomobilov. Veseli smo bili tudi podatka, da Tehniški muzej redno obiskujejo učenci mnogih slovenskih šol.

Pot smo nadaljevali do le nekaj kilometrov oddaljene Planinske jame. Pred vhodom smo si privoščili odlično domačo malico in se okrepčani pripravili za spust v atraktivno jamo. Vodič nam je jamo predstavil kot izjemno zanimivo in po ogledu smo se z njim popolnoma strinjali. Že vhod v jamo, ki je še vedno zelo naravna, je zelo zanimiv. Menjavajo se barve skalnih oblog, v vodi plavajo človeške ribice, slišati je šumenje voda. Prav vode so posebnost te jame, saj pridemo po petsto metrih hoje po jami do sotočja rek. Združita se reka Pivka, ki priteče s Postojnskega polja skozi Postojnsko jamo, in reka Rak iz Rakovega Škocjana. To je največje podzemno sotočje v Evropi in od tu naprej se reka imenuje Unica, ki svojo pot nadaljuje po Planinskem polju. Po ogledu jame smo se podali v mesto Logatec, eno večjih naselij v osrčju Notranjske, ki je dobilo ime po starorimski poštni postaji mansio Longatico, saj so tod že tedaj vodile pomembne prometne poti med sedanjimi Ljubljano, Oglejem, Trstom in Reko. Poleg mnogih arhitekturnih in drugih zanimivosti je Logatec znan tudi po enem najdaljših obcestnih drevoredov v Evropi, sestavlja ga 290 lip in lipovcev na dolžini 1900 metrov. Mi pa smo svojo pozornost usmerili zanimivostim Vojnega muzeja v tem mestu, ki nam ga je s ponosom predstavil Janez J. Švajncar. Razstavljeno gradi-

Udeleženci izleta pred vhodom v Planinsko jamo

vo predstavlja vojno in vojaško zgodovino Slovencev in našega ozemlja od kamnitih sekir, bronaste, železne in antične dobe skozi srednji vek, prvo in drugo svetovno vojno vse do nove Slovenske vojske in vojne za samostojno Slovenijo. Od muzeja do Centra veteranov v Logatcu je bila prav kratka pot in že smo bili na cilju prvega dne. Nekaterim že znani objekti, za večino pa prvo navdušujoče srečanje z izjemno urejenimi objekti, namenjenimi izobraževanju, športu, druženju in letovanju veteranov Slovenije. Najprej smo se razporedili za prenočevanje, si uredili ležišča in znosili prtljago v sobe. Zatem smo se zbrali ob mizah družabnega prostora, kjer nas je sprejel nadvse prijazni Miro Pogačnik, vodja centra. Predstavil nam je Center vojnih veteranov Slovenije, ki je kompleks stavb, naprav in 20 hektarov zemljišč v lasti Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in v upravljanju Zveze veteranov vojne za Slovenijo in Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Logatec. Prav prijazno nas je povabil, da tudi kot popotniki ali turisti kdaj izkoristimo možnost bivanja v tem centru.

Apartmaje, telovadnice in igrišča smo si tudi ogledali, izvedeli smo marsikaj zanimivega o prostovoljnem delu članov društva, o financiranju, načrtih dograjevanja in razvoja centra v prihodnje. Bili smo navdušeni. Stopili smo še do sodobno urejene jedilnice, ki je hkrati predavalnica, kjer smo si privoščili dobro večerjo. Po njej smo se še dolgo družili s predstavniki logaškega društva, se zabavali, tudi zaplesali smo v prijetnem avgustovskem večeru.

Jutranje zbiranje pri avtobusih je bilo živahno, dobra volja se je kar sama prenesla v nov dan. Pot smo usmerili proti slikovitemu Krasu, mimo zgodovinsko bogatega Štanjela, kjer nas je v Kobjeglavi, v kraljestvu pršuta, čakal zajtrk. Mize, v Krasu pristnem ambientu, so bile slavnostno pogrnjene in radovedno smo pričakovali pokušnjo. Mlada, nasmejana Kraševca sta se spretno vrtela med mizami, postregla vsakogar s krožnikom dišečih prosojno tankih rezin pršuta, hrustljavim kruhom in kozarcem terana. Naš zajtrk je postal čas druženja, gurmanskih pogovorov in ugibanj o postopkih priprave pršuta. Imeli smo srečo, da so nas popeljali še do pršutarne v neposredni bližini. Na dvorišču pred sušilnico pršuta, pod izjemno zanimivo oblikovano krošnjo murve, smo spoznali starejšega domačina, ki je pravi mojster za sušenje pršutov in mentor mlajšim. Pred vstopom v sušilnico smo si nadelali zaščitne halje in maske, nato pa smo se sprehodili

med policami, ovešenimi z zorečimi pršuti, in o pripravi in sušenju pršutov izvedeli mnogo zanimivega. Še bolj smo se zavedeli, da je tudi pršut ena od značilnih slovenskih jedi.

S Krasa smo se podali na Tolminsko, kjer smo se po lepo preurejeni cesti iz Tolmina serpentinasto vzpenjali do Volč, kjer so nas počakali predstavniki OZVVS Tolmin in nam kot na dlani razkazali svoj kraj in opisali del Poti miru, ki je nacionalni in mednarodni projekt za ohranitev, obnovo in predstavitev zgodovinske in kulturne dediščine prve svetovne vojne na območju soške fronte v študijske, turistične in izobraževalne namene. Zatem smo se zapeljali še do muzeja na prostem Kolovrat z vrhom Na gradu, 1115 m, kjer poteka državna meja z Italijo. Tu smo videli poveljniška in opazovalna mesta, mitralješke in topniške položaje, kaverne ter mrežo strelskih in povezovalnih jarkov v več etažah. Posebnost te obnove je uporaba nekaterih originalnih gradbenih materialov iz obdobja prve svetovne vojne. Nekam tihi in zamišljeni smo sestopali z vrha ob misli na tisoče življenj, ki so ostala tam – tudi za nas.

Za povratek smo izbrali vožnjo ob slikoviti Soči po Trenti navzgor in čez prelaz Vršič skozi Kranjsko Goro in preko Jesenic proti domu. Oči so se ustavljale na obsijanih vrhovih gora, senčnih globelih, v misli so se vračali spomini na že prehojene planinske poti, obiskane kraje in znamenitosti.

Tudi naš deseti jubilejni strokovno poučni izlet je zagotovo v vsakem od nas zarisal nekaj novih sledi, nas obogatil v doživljanju lepega in utrdil v nas zavest o tem, da je sedanost le most med preteklostjo in prihodnostjo.

D. Jurše

Predstavniki policije republike Kosova obiskali dom veteranov Brinje

Na obisku v Sloveniji se je na povabilo predsednika Policijskega sindikata Slovenije Branka Praha, ki je hkrati predsednik mednarodnega združenja policijskih sindikatov CESP s sedežem v Lyonu, mudila delegacija policije in policijskega

sindikata s Kosova. Namen obiska sta bila vključitev Policijskega sindikata Republike Kosova v mednarodno združenje policijskih sindikatov CESP in spoznavanje delovnega okolja slovenske policije.

Med drugim so si predstavniki kosovskih poli-

cistov na povabilo OZVVS Slovenska Bistrica ogledali mesto Slovenska Bistrica in obiskali dom vojnih veteranov na Brinju. Delegacija kosovskih policistov je pozitivno ocenila idejo o uporabi nekdanjih objektov JLA v civilne namene, pri čemer imajo sami precej takšnih lokacij, ki pa trenutno samevajo.

Na povabilo predsednika OZVVS in PO VŠP Boža Juharta - Jakca si je delegacija ogledala še smučarskorekreacijski center RTC Trije kralji in s tem končala obisk v našem mestu.

D. Pristovnik

ZBOROVANJE V SLOVENSKIH KONJICAH Veterani podelili plakete

Konec januarja je bil v gostišču Marguč v Draži vasi redni zbor Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Slovenske Konjice. Zbor je vodil predsednik **Ivan Pavlič**, udeležilo pa se ga je okoli 90 članov in tudi gostje. Med njimi podžupan občine Slovenske Konjice **Bojan Podkrajšek**, podžupan občine Zreče **Drago Šešerko**, predsednik policijskega veteranskega združenja Sever – Odbor Slovenske Konjice **Zdenko Jakič**, vršilec dolžnosti predsednika Združenja borcev za vrednote NOB Slovenske Konjice **Marijan Stramšak** in predstavnik Slovenske vojske **Evgen Bračko**.

Vsi gostje so pohvalili delo veteranov in jim zaželeli vse dobro v tem letu. Predsednik Pavlič je povzel dogajanje v minulem letu in tudi nanizal vse dogodke, ki veterane čakajo letos. Kot je bilo razvidno, bo precej dela na področju izobraževanja, športa, izletov in podobnega. Domovinska vzgoja bo letos potekala na OŠ Vitanje, odkrili bodo spomenik osamosvojitvi v Zrečah, se povzpeli na Triglav, odšli na izlet v Avstrijo ali na Kosovo in še mnogo drugega. Ob koncu uradnega dela sta bili podeljeni dve plaketi ZVVS. Srebrno plaketo ZVVS je dobil **Tomo Pančur**, ki je bil ustanovni član Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Slovenske Konjice. Intenzivno sodeluje pri uresničevanju veteranskih načrtov dela, zlasti pri nalogah, ki so povezane s sodelovanjem enot in ustanov Slovenske vojske. Pri tem je izjemno prizadeven, in to ne samo za konjiško združenje veteranov, temveč tudi za ostala združenja iz Pokrajinskega odbora Zahodnoštajerske pokrajine. Podeljena je bila tudi bronasta plaketa ZVVS. Dobil jo je **Boris Petrič**, ki že vrsto let opravlja funkcijo praporščaka Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Slovenske Konjice. V tej funkci-

Delegacija kosovskih policistov pred domom vojnih veteranov na Brinju

Konjiškim veteranom se je predstavil tudi Jurij Vodovnik.

ji je predstavljal veterane na vrsti svečanih prireditvev, žalnih slovesnostih, srečanjih in druženjih v Zahodnoštajerski pokrajini in na državni ravni. Plaketi sta podelila predsednik Ivan Pavlič in sekretarka **Marta Plajh**.

Po uradnem delu je bil na vrsti Jurij Vodovnik, ki ga je upodobil **Elko Oplotnik**.

J. Gumzej

DEVET LET OZVVVS ŠTORE

Vrunčev (lovski) dom na Svetini

Naši bralci se bodo strinjali z mojo trditvijo, da Vrunčev (lovski) dom na Svetini nad Štorami stoji na enem najlepših koščkov naše domovine.

Tega so se davnega leta 1959 verjetno zavedali tudi štorski borci, ko so zasadili prvo lopato in v štirih letih z opravljenimi 4680 urami prostovoljnega dela leta 1962 zgradili dom, ki je bil namenjen oddihu borcev. Tega obdobja se z veliko nostalgijo spominjam tudi sam, ko sva hodila z očetom na Svetino, kjer je opravljal udarniško delo. Bil je borec Šercerjeve brigade in proti koncu vojne v VDV XIV. divizije. V nedeljo, 15. julija 1962, je bila svečana otvoritev doma. Tega dne je bila odkrita plošča na domu, na kateri je zapisano, da je dom posvečen junaku Franju Vrunču, komandantu 1. celjske čete, ki je bila ustanovljena v neposredni bližini. V

Vrunčev dom na Svetini

Vrunčevem domu je bilo veliko dobro organiziranih proslav in raznih srečanj. Najbolj množični obiski in proslave so bili vedno ob dnevu borca, 4. julija. Takrat je do tega doma vodila prava romarska pot. To je le na kratko navedena zgodovina Vrunčevega doma. Časi so se spreminjali in spremenilo se je tudi lastništvo Vrunčevega doma. Na veliko veselje borcev je Železarna Štore leta 1983 predala ta dom v last Lovski družini Bojansko-Štore. Pri izbiri novega lastnika je imela Železarna Štore, ki je bila, to lahko z vso odgovornostjo trdim, velika botra tega doma, srečno roko. V vseh letih od prevzeta doma so člani lovske družine dokazovali, da so odlični gospodarji, organizatorji in gostitelji.

Člani Lovske družine Bojansko-Štore so dom temeljito preuredili in ga še vedno marljivo vzdržujejo, pri čemer so se tam še naprej slavili vsi prazniki, ki izhajajo iz NOB. Da je tako, gre zahvala vsem lovcem in njihovem predsedniku

Rajmiju Jelenu, ki vedno znova poudarja, da so vrata na široko odprta vsem ljudem dobre volje, predvsem pa, da so borci in veterani ter častniki vedno dobrodošli. Zaradi odlične lege doma in veličastnega razgleda z njega so v neposredni bližini postavili stolp za potrebe policije, kolikor vem, pa tudi takratne TO, saj smo v času agresije na Slovenijo leta 1991 ta dom in stolp varovali pripadniki TO. Zraven sem bil tudi sam in na to obdobje me vežejo zanimivi spomini. Nikoli si ne bom odpustil, da tistega nedeljskega popoldneva po vročinski nevihti, ki je zajela Celjsko kotlino, nisem slikal oblakov, ki so se bohotali nad Savinjskimi Alpami. Tako mogočnih in tako veličastnih oblakov do takrat še nisem videl. V moji duši so napovedovali našo zmago. Imel sem prav.

Iz obdobja osamosvojitvene vojne in varovanja stolpa na Svetini je nastala še ena zgodba, ki je na 101. strani knjige mag. Viktorja Krajnca (takratnega poveljnika TO Celje) z naslovom Izpolnjena pričakovanja napisana na njegovo prošnjo. Takole sem zapisal: "Naša enota je stražila oddajnik na Svetini. Nekega dne sem bil na straži in moral sem na malo potrebo. Ko sem bil za grmovjem, sem naenkrat zaslišal močan hrup in začutil veter. Hitro pogledam na stolp, če se slučajno ne podira, potresa pa tudi ni bilo čutiti. In še preden si zaprem hlačni razporek, je bil nad mano vojaški helikopter JLA z oznako Rdečega križa. Ker njihovim oznakam in zviščam nisem nikoli verjel, se hitro vržem v grmovje. Še sedaj si želim, da bi takrat lahko videl svoj izraz na obrazu in morda celo nasmeh pilota. Mogoče pa je bil celo Slovenec." Kdo ve, ali pač?

Prav zaradi tega se mi je porodila misel, da ustanovimo v Štorah veteransko organizacijo, in letos mineva že deveto leto od njene ustanovitve. Tako smo na Vrunčevem domu v zadnjem obdobju odkrili spominske plošče veteranom, častnikom, veteranski organizaciji Sever in Planinskemu društvu Štore. Slednje ohranja pohode po poteh legendarne XIV. divizije od Gračnice pri Jurkloštru do Svetine. Danes lovski dom upravljata Jožica in Zlatko Cmok. Če boste obiskali dom, boste deležni odlične postrežbe in dobre hrane, predvsem pa tople besede. Pod to streho imajo letne konference skoraj vsa okoliška društva, v njem posamezniki praznujejo življenjske dogodke, kot so birme, poroke, rojstni dnevi ...

S. Križanec

STOLP NA SVETINI

Prebujanje speče lepote

Praktično nikjer nisem zasledil kakšnega članka o stolpu, ki že precej časa stoji na Svetini blizu Vrunčevega (lovskega) doma in kljubuje vsem vremenskim vplivom. Da je to po svoje pomemben objekt, sem se prvič prepričal v času osamosvojitvene vojne za Slovenijo leta 1991. Pripadniki Teritorialne obrambe smo ga takrat namreč morali varovati. Je pa večkrat buril duhove, ker ni bilo jasno, kdo je pravzaprav njegov lastnik. Iz tistega obdobja je v knjigi Viktorja Krajnca z naslovom Izpolnjena pričakovanja na strani 101 opisana ena izmed mojih anekdot o tem stolpu.

Njegovo lastništvo takrat sploh ni bilo pomembno. Zelo pomembno je, da stolp stoji in da je na zemljišču naše obči-

Telekomunikacijski stolp na Svetini

ne. Zgrajen je bil za potrebe takratne ljudske milice, sedaj pa je, kolikor vem, last policije. Postavljen je bil leta 1961, in to nekoliko manjši in v trikotni obliki. Tega, ki stoji še danes, so pripeljali s Kuma in ga zmontirali 1964. Za prevoz so poskrbeli pripadniki JLA s svojimi terenskimi vozili, »džemsi«. Seveda takrat še ni bilo asfalta. Stolp je visok 35 metrov. Drugi podatki trenutno niso pomembni, če pa bo potrebno, bom izbrskal tudi te. Na srečo so mi dobri prijatelji priskrbeli mnoge podatke in stare fotografije stolpa.

Kot sem napisal na začetku, da je ta stolp buril duhove glede lastništva, mene pa že kar nekaj časa preganja misel na nekaj povsem drugega - kako bi iz njega naredili hkrati razgledni stolp in bi imeli od njega dvojno korist. Za nekatere morda popolnoma nora zamisel, za tiste, ki dobro poznajo njegovo lokacijo, pa sijajna turistična atrakcija. Danes namreč za takšen tehnični poseg praktično ni ovir.

Večkrat sem že kje napisal ali omenil, da je Svetina naša speča lepota. Poskušajmo jo prebuditi tudi na takšen način, morda nam bo po dolgem času le uspelo. Morda bo Svetina nekoč tudi turistični paradiz. Morda? V rokavu je še kar nekaj načrtov.

S. Križanec

60 LET KOVINARJA ŠTORE

Velika zgodovinska vrednost

Odkrito priznam, da niti sam nisem vedel, kako naj ta članek naslovim. Odločil sem se zanj in upam, da bo pravi. O obnovljenem štorskem strelišču za zračno puško, o strelski dejavnosti in minuli 60. obletnici strelskega društva Kovinar Štore smo že kar precej pisali. Ne nazadnje 60 let aktivnega delovanja in toliko osvojenih priznanj ni mačji kašelj.

Da imamo tudi odlično in dobro ohranjeno orožje, gre zahvala našemu vestnemu orožarju Viliju Dečmanu pa verjetno še komu. Nimam namena naštevati vseh vrst orožja, ki ga imamo, vendar s ponosom napišem, da imamo odlično ohranjeno zračno puško Diana model 15, nemške izdelave, iz leta 1948. Torej prava zgodovinska vrednost. Navsezadnje tudi starodobni avtomobili in arhivska vina dosegajo

Zračna puška Diana iz leta 1948

zelo visoko ceno, zakaj ne bi tudi orožje? Tako imam občutek, da sem z naslovom tega članka zadel v črno (malo po strelsko), poleg tega je na fotografiji puška dobro vidna.

O tej navzven drobnosti zanimivosti sem obvestil tudi podjetje Diana, ki je puško izdelalo, in poslal fotografije v dokaz. Z radovednostjo pričakujem odziv.

S. Križanec

PABERKI IZ OSAMOSVOJITVENE VOJNE 1991

Španski jezdec

S »španskim jezdecem« oziroma s tem izrazom sem se prvič srečal v času osamosvojitvene vojne za Slovenijo leta 1991. Če sem iskren, pravzaprav natančnega pomena te besede nisem poznal, kaj šele razumel, zato sem si pomagal s Slovarjem slovenskega knjižnega jezika (SSKJ). V njem je besedna zveza španski jezdec takole opisana: »Prenosna ovira iz lesenega ogrodja in bodeče žice«. No, če tako piše v SSKJ, bo to zagotovo držalo, sem pomislil.

Človek si pravzaprav niti zamisliti ne more, kako pomembno vlogo so ti španski jezdec odigrali v osamosvojitveni vojni za Slovenijo. Razpostavljeni so bili na strateških mestih,

okoli vojašnic, kjer so bili pripadniki agresorske JLA, na pomembnih križiščih pa še marsikje. Skratka, ta prepreka je imela zelo pomembno vlogo, a se je praktično ne zavedamo. Naj zveni še tako osladno, vendar po mojem globokem osebnem prepričanju smo na španskega jezdeca prehitro pozabili in imamo do njega premalo spoštljiv odnos.

Španski jezdec

Pri nas so bili španski jezdec jeklena prepreka. Vsak večji kos železa, ki se je dal variti, je bil primeren, da so iz njega naredili to pomembno prepreko. Na videz je zelo enostavna, v bistvu pa zelo učinkovita, saj se je pred njo ustavila kar cela kolona sovražnikovih vojaških vozil. Namen in cilj sta bila dosežena. Ob tem sem izjemno ponosen, da so vzdrževalci v takratni Železarni Štore naredili precej teh jeklenih preprek in da smo tudi v železarskih Štorah na svoj način prispevali k hitri in odločilni zmagi za osamosvojitve Slovenije in slovenskega naroda leta 1991. Zato ni naključje, da se nam je v Štorah pred leti porodila izjemno zanimiva zamisel, da bi naredili miniaturo španskega jezdeca in jih kot priznanja podelili najbolj zaslužnim v vojni za Slovenijo leta 1991. Tako smo jih v Štorah izdelali in jih podelili nekaterim posameznikom, delovnim organizacijam in veteranskim društvom. Ko ga pogledam v svoji delovni sobi, se v mislih večkrat povrnem v obdobje osamosvojitvene vojne za Slovenijo in sem ponosen, da sem v njej aktivno sodeloval. Morda bi bilo prav, da bi takšnega španskega jezdeca, kot je

na fotografiji, ob določenih priložnostih podeljevali tudi na višjih ravneh. V mislih imam Slovensko vojsko, policijo, veteransko in častniško organizacijo. Tako bi se vsaj delno odložili in dali španskemu jezdecu tudi po tej plati večji pomen in priznanje.

S. Križanec

OZVVS ŠTORE

Sodelovanje s SV

Z našo, Slovensko vojsko ... Ali ni to lepo slišati? Kako je človek lahko ponosen, da jo imamo. V zgodovini slovenstva je našemu slovenskemu vojaku vedno ali skoraj vedno poveljeval tujec. Če se osredotočimo samo na 20. stoletje, je moral v času Avstro-Ogrske monarhije naš vojak poslušati nemške komande, v času Kraljevine Jugoslavije pa srbohrvaške. Slovenski jezik je zopet uporabljala slovenska partizanska vojska, žal samo do konca druge svetovne vojne leta 1945. Usoda slovenskega vojaka v JLA nam je vsem dobro poznana. »Govori srpski, pa če te razumjeti cijeli svijet.« Tudi zaradi tega se še vedno zavzemam, da bi se nam vojaški rok, prebit v JLA, upošteval v pokojninsko dobo. To obdobje 12, 15, 18, 21 ali 24 mesecev so nam pač žal ukradli. Takšna usoda nas je spremljala vse do osamosvojitvene vojne za Slovenijo leta 1991. Danes pa smo na svoji zemlji zopet končno sami gospodar.

Včasih poslušam nekatere posameznike, ki pljuvajo po naši vojski in se sprašujejo, zakaj jo sploh potrebujemo. Ti ljudje ne poznajo zgodovine in politike. Kdo si je pa v prejšnji domovini Jugoslaviji sploh mislil, da bomo kdaj doživeli vojno? Slovenski vojski, ki se je takrat imenovala Teritorialna obramba, in naši policiji gre v glavnem zahvala, da smo se postavili po robu veliko močnejšemu agresorju in ga v desetdnevnom boju premagali. Sploh ni pomembno trajanje vojne, ki je bila za tiste, ki so jo spremljali iz udobnih naslanjačev po televiziji, veliko prekratka, pomemben je predvsem rezultat - samostojna Slovenija. Tako smo po letu 1991 zopet dobili našo Slovensko vojsko, kjer se poveljuje slovensko in kjer se govori slovensko.

Slovenska vojska je sicer maloštevilna, a odlično izurjena in dobro oborožena. Garancija za obrambo naše domovine je torej, v prisposodbi povedano, potrjena. Pri vsem tem pa ji gre izjemna zahvala za odlično sodelovanje z društvi, ki so pomembna pri obrambi domovine, ter za sodelovanje s civilnim prebivalstvom in gospodarstvom. To lahko potrdim iz lastnih izkušenj. V Štorah resnično več kot odlično sodelujemo s Slovensko vojsko, konkretno z Oddelkom za pridobivanje kadra pri GŠ SV iz Celja, z 20. motoriziranim bataljonom iz Celja, z direktorjem Uprave za obrambo Celje in z Vojašnico Slovenska Bistrica. Zato ni naključje, da prav zastavica Slovenske vojske krasi naše nove društvene prostore na obnovljenem strelišču za zračno puško v Štorah. V Štorah bomo vedno veseli in ponosni, kadar bodo pripadniki Slovenske vojske naši gostje in se nam bodo s svojo oborožitvijo in vojaško tehniko predstavili. Ob tem poteka močan nogometni turnir, tudi z njihovo udeležbo. Po navadi združimo prijetno s koristnim. Tako je že tudi za letos določen datum, to je 14. maj, ko bo v športnem parku na Lipi v Štorah velika predstavitev Slovenske vojske.

S. Križanec

ZBORNİK OZVVS ZGORNJE POSOČJE
IN 40 LET TO NA TOLMINSKEM

Zajetna knjižna publikacija se bere kot napet roman

V knjižnici Cirila Kosmača v Tolminu so se oktobra lani zbrali množica veteranov vojne za Slovenijo in številni starešine, ki so bili organizirani v enotah TO na Tolminskem pred 40 leti. Med gosti so bili župan Občine Bovec in poslanec Danijel Krivec, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo Janez Pajer, načelnik Upravne enote Tolmin Zdravko Likar, nekdanji poveljnik pokrajinskega štaba severne Primorske, upokojeni polkovnik Josip Ljubič in številni člani prijateljskih veteranskih združenj iz vse domovine.

Namen zbora je bil dvojen: veterani, člani območnega združenja, so prejeli dolgo pričakovano darilo – Zbornik območnega združenja Zgornje Posočje z naslovom TRDNA MREŽA - osamosvajanje Slovenije v Zgornjem Posočju.

Drugi del zbora pa je bil namenjen proslavitvi 40. obletnice TO v Zgornjem Posočju z razstavo, katere avtor je Vito Berginc.

Predsednik OZVVS Zgornje Posočje, ki je bil tudi predsednik uredniškega odbora zbornika, Roman Medved, je navzoče seznanil z zgodbo o nastajanju tega dragocenega zgodovinskega dokumenta, ki nosi simbolični naslov Trdna mreža. Že naslov pove, je med drugim dejal predsednik, da v zborniku nastopajo vsi akterji TO, milice, civilne strukture in carine v trdni povezavi kot v času dramatičnih razmer osamosvajanja in brez medsebojnih zamer.

Uvodno besedilo zbornika so napisali Roman Medved, Vito Berginc in Janez J. Švajncer. V tem delu zbornika, ki se v celoti bere kot napet roman, so navedeni namen in dejstva na poti osamosvojitve. Zbornik lahko brez slabe vesti, kljub manjšim nasprotjem med posameznimi avtorji, imenujemo zgodovinska knjiga. Vsebuje 400 strani, brez nepotrebnih statističnih podatkov, opremljen je z maloštevilnimi fotografijami, ki so nastale v času osamosvojitvene vojne. Pomanjkanje fotodokumentacije je predvsem posledica neangažiranja poklicnih dopisnikov in fotografov, borci v enotah pa so imeli preveč skrbi z obrambo novoustanovljene domovine in na fotografiranje niso mislili.

Zbornik je razdeljen na več med seboj prepletenih poglavij, ki so jih pisali udeleženci vojne in ne zgodovinarji. Po uvodnih besedah je uredniški odbor prvi del namenil ustanovitvi občinskih štabov TO, razvoju TO do ustanovitve in dela MSNZ. V nadaljevanju sledijo dogodki in aktivnosti od priprav na vojno do delovanja enot po razglasitvi samostojne neodvisne Republike Slovenije. Temu sledijo pričevanja takratnih miličnikov, ki so aktivno delovali in sodelovali z enotami poveljstva OSTO, občinsko upravo in njihova videjna sodelovanja z MSNZ in kasnejših akcij v obdobju osamosvajanja. Naslednji del je prepuščen delovanju izvršnega sveta občine Tolmin, delovanju centra za prebegle in delovanju CZ v okviru občine. V tem delu so zbrani prispevki o doživljanju delavcev carine, ki so boje in pogajanja doživljali na mejnih prehodih. Zadnji del pa poleg pisma, ki ga

Predstavitve zbornika OZVVS Zgornje Posočje z naslovom Trdna mreža

je OZVVS Zgornje Posočje poslal vodja skupine evropskih opazovalcev, podpolkovnik dr. Cornelis den Otter, namenjen analizi, seznamom enot in delovnim kartam.

Gradivo za zbornik je zbral in uredil uredniški odbor v sestavi: Roman Medved, Silvo Horvat, Vito Berginc, Ivan Čufer, Metod Leban in Zvonimir Gerželj.

Uredniški odbor se opravičuje vsem, ki so pomotoma izpadli s seznama udeležencev vojne za Slovenijo ali je v času urejanja njihov prispevek izpadel iz gradiva zbornika.

Po predstavitvi zbornika je Vito Berginc, avtor razstave, postavljene ob 40. obletnici ustanovitve TO v Zgornjem Posočju, navzoče seznanil z namenom razstave, ki je nedvomno osvežila spomin na preteklih 40 let Slovenske vojske.

O pomenu in delu TO je govoril slavnostni govornik brigadir Bogdan Beltram, ki je s svojimi besedami pritegnil pozornost vseh navzočih. Predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo Janez Pajer je veteranom Gornjega Posočja čestital k izdaji zbornika, posebej pa je namenil pohvalo in čestitke avtorju razstave Vitu Bergincu.

Vidno ganjen ob ogledu razstave in predstavljenem zborniku je spregovoril že upokojeni polkovnik, nekdanji komandant Severnoprimskega štaba pokrajine, Josip Ljubič.

Razstavo so si ogledali tudi v Kobaridu in Bovcu.

Ur.

III. MEMORIAL ŠTEFANA ŠEMROVA

Tekmovanje v streljanju z MK-pištolo v Rečici pri Laškem

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo je v soboto, 28. marca 2009, v Rečici pri Laškem izvedlo tekmovanje v streljanju s serijsko malokalibrsko pištolo na 25 m, poimenovano **III. MEMORIAL ŠTEFANA ŠEMROVA**.

Štefan Šemrov je ena vidnejših oseb osamosvojitvenih dejanj v letih 1990 in 1991, organizator MSNZ, prenovitelj TO RS, poveljnik Zahodnoštajerske pokrajine TO in kasneje 38. VTP SV. Žal mu je prezgodnja smrt preprečila uživati sadove poguma, odločitev, izhajajočih iz njega in dejanj, ki jih je opravil med težkimi trenutki osamosvajanja Slovenije. Prav je, da spomin nanj obudimo tudi s spominskim srečanjem in tekmovanjem.

Tekmovanja v okviru III. memoriala Štefana Šemrova se je udeležilo 21 ekip, 64 posameznikov. Povabili smo tudi ožje sorodstvo in sodelavce, prijatelje, s katerimi je Štefan Šemrov preživel večino svojega življenja, častne goste, župana občine Laško Franca Zdolška – skupno okoli 110 udeležencev.

Po uvodnih nagovorih predsednika OZVVS Laško Draga Ožeka in župana Franca Zdolška ter Lavrinčevi predstaviti pravil se je tekmovanje začelo. Za zbrano populacijo (OZVVS, Združenja Sever, OZSČ in Društva za ohranjanje spomina na pohod XIV. divizije Laško) so rezultati izjemno dobri, k čemur je pripomogla tudi odlična organizacija tekmovanja v izvedbi Strelske družine Dušana Poženela Rečica pri Laškem in njenih prizadevnih članov, hvala jim.

V ekipni konkurenci je z 280 krogi (od 300 možnih) slavila ekipa Društva XIV. divizije (Andrej Brunšek, Jože Plahuta in Niko Zorec), druga je bila ekipa OZVVS Laško I z 276 krogi (Vinko Lavrinc, Zora Lavrinc in Damijan Sajovic), tretja je bila ekipa OZVVS Celje I (Mojca Zdovc, Marjan Zdovc in Janez Štuhec) z 266 krogi.

V posamični konkurenci so bili rezultati tesnejši: zmagal je Andrej Brunšek (Društvo XIV. divizije Laško) s 97 krogi, drugo mesto je osvojil Peter Tkalec (Združenje Sever Laško) s 95 krogi in več polnimi centri, tretje mesto pa si je priboril Nikolaj Zorec (Društvo XIV. divizije Laško) s prav tako 95 krogi.

Udeleženci III. memoriala Štefana Šemrova

Prireditelji so vsem udeležencem pripravili zajtrk in nato še zelo okusen bograč, Nestlé Kladnik je ponudil odlične kozjanski jabolčni čaj (alkohola ni bilo priporočljivo uživati), vse skupaj pa je zaokrožil »rogati prijatelj zlatorog«. Občini Laško in županu Zdolšku se zahvaljujemo za razumevanje pri pripravi prireditve.

Družabno srečanje se je zavleklo v popoldan, po njem pa gre zahvala članom OZVVS Laško, OZSČ Laško in Društva za ohranjanje spomina na pohod XIV. divizije za pomoč pri pripravi prizorišča in pri njegovem čiščenju.

Želimo, da se prihodnje leto ponovno srečamo na IV. memorialu Štefana Šemrova v tej ali še širši zasedbi.

K. Zemljič

REČICA PRI LAŠKEM

Podeljena priznanja ZVVS

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo je v letu 2008 svoje naloge iz načrta dela opravilo, kar je potrdil tudi zbor veteranov 27. februarja 2009 v Rečici pri Laškem.

Seveda nekaj posameznikov ne bi zmoglo opraviti vsega dela, potrebno je bilo sodelovanje članov, lokalnih skupnosti in posameznikov, ki izkažejo veliko pripravljenost pomagati. Oddolžimo se jim lahko skromno, s priznanji, ki imajo nematerialno, a moralno vrednost. Za izjemen posluš in razumevanje v letih 2007 in 2008 (ob odkrivanju spominskih obeležij hraniteljem orožja Teritorialne obrambe Slovenije v letih 1990–1991 in ob odkritju osrednjih občinskih obeležij osamosvojitveni vojni za Slovenijo v občinah Radeče in Laško) je Zveza veteranov vojne za Slovenijo podelila najvišja priznanja, izročil jih je njen predsednik Janez Pajer: zahvalno listino Zveze veteranov vojne za Slovenijo Občini Laško in Občini Radeče; zlati grb Zveze veteranov vojne za Slovenijo županoma Francu Zdolšku in Matjažu Hanu; bronaste plakete Zveze veteranov vojne za Slovenijo članom OZVVS Laško: Ludviku Knapu iz Radeč, Samu Lahu iz Rimskih Toplic in Jožefu Krajncu iz Laškega.

Predsednik Janez Pajer izroča zlati grb ZVVS županu občine Laško Francu Zdolšku.

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo pa je podelilo: zahvalo OZVVS Laško Moškemu pevskemu zboru Laško, Marjanu Salobirju iz Marija Gradca in Luki Piceju iz Laškega; zlati donator OZVVS Laško je postal Karel Vodšek iz Laškega.

K. Zemljič

HUMANOST NE POZNA MEJA

Krvodajalska akcija OZVVS Ptuj

Dne 19. 3. 2009 smo se člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Ptuj udeležili krvodajalske akcije, ki smo jo posvetili bližnjemu materinskemu dnevu. Po ključju je akcija letos potekala na jožefovo in porodila se je ideja, da jo vsako leto na ta dan ponovimo in postane tradicionalna. Bistvo krvodajalske akcije je humanitarni namen, vendar smo dan izkoristili za še eno druženje članov.

Zbirati smo se pričeli ob 7. uri zjutraj in akcijo zaključili okrog 12. ure. Po podatkih je bil med nami rekorder Janko Kocmut, ki je kri daroval že 77-krat. Nekateri izmed nas so kri darovali prvič. S tem je spet bil naš namen izpolnjen, saj smo marsikoga spodbudili k nečemu novemu, humanemu.

Člani OZVVS Ptuj na krvodajalski akciji (foto Lojze Cajnko)

Nič nam ni bilo težko tudi po dve uri in več čakati, da pride mo na vrsto. Ta čas smo izkoristili za pogovor. Krvodajalsko akcijo je vodil naš član Lojze Cajnko, ki je večino dogajanja ovekovečil s fotoaparatom.

VSEM, KI STE SE NAM PRIDRUŽILI IN DAROVALI KRI, ŠE ENKRAT ISKRENA HVALA!

V. Žgeč

Letni občni zbor OZVVS Ptuj

V petek, 27. 2. 2009, smo člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Ptuj pripravili redni letni občni zbor, zbralo se nas je 183. Dogodek so popestrili gosti, med njimi poslanec državnega zbora in župan občine Destrnik Franc Pukšič. V nagovoru je opozoril na dogodke, ki tudi med veterani vzbujajo precej ogorčenja, to so zahteve tako imenovanih izbrisanih, zahteve bivših visokih oficirjev JA po pokojninah v Sloveniji, in izpostavil odločnost, s katero se moramo potegovati za pravično postavitve meje s Hrvaško. Veteranom se je zahvalil za doprinos k nastanku Slovenije in izrazil osebno zadovoljstvo, da je lahko bil s nami.

Uvodoma sta podpredsednik in praporščak izvedla svečano veteransko dejanje. Nato sta svečanost s svojim nastopom popestrila naša veteranska prijatelja iz OZVVS Celje Viki Ašič in Andrej Bremec, ki sta nas popeljala v svet lepe slovenske pesmi tudi še ob koncu zbora. Njun nastop so vsi prisotni nagradili z gromkimi aplavzi, predsednik Stanko Žitnik pa jima je v spomin podelil zbornik Ptuj in leto '91A s posvetilom.

V osrednjem delu letnega občnega zbora smo pregledali naloge, ki smo jih izvedli lani, med njimi sta bili najpomembnejši ureditev novih prostorov v bivši vojašnici na Vičavi 1 in vselitev vanje.

Sprejeli smo tudi obsežen program dela za leto 2009. Najbolj pomembne so naslednje aktivnosti: 19. 3. od 7. do 10. ure se bomo udeležili krvodajalske akcije na ptujskem transfuzijskem oddelku, ki jo bomo posvetili bližnjemu materinskemu dnevu; ob dnevu državnosti, 25. juniju, bomo ob podpori Mestne občine Ptuj postavili spominsko obeležje za vse pomembne dogodke v naši zgodovini, tudi v spo-

Prijeten pogled na polno dvorano (foto Lojze Cajnko)

min na vojno za Slovenijo; jeseni se bomo v občini Kidričevo zbrali na letnem srečanju in postavili spominsko obeležje, saj je bilo v Talumu v Kidričevem največje predvojno skrito skladišče TO na našem območju; v novembru bomo pripravili svečanost za vse člane in tudi naše simpatizerje, saj v decembru praznujemo deseto obletnico ustanovitve našega združenja.

Ob koncu smo podelili priznanja območnega združenja nekaterim zaslužnim članom in tistim, ki so nam v preteklosti pomagali na različne načine. Bronasto priznanje OZVVS Ptuj je prejel Franc Rozinger. Zahvalo za pomoč in sodelovanje pa Janez Rojko, Martin Ozmec, Osnovna šola Juršinci, Šolski center Ptuj in Poklicna in elektrotehniška šola Ptuj.

Uradnemu delu je sledilo družabno srečanje. Ob pogostitvi in ponovnem nastopu Vikija Ašiča in Andreja Bremca smo obujali spomine na vojno in prijetna srečanja v preteklih letih.

V. Žgeč

VETERANI OZVVS MEŽIŠKA DOLINA
NA 5. PRVENSTVU VETERANOV VOJNE
ZA SLOVENIJO V VELESLALOMU

Partizanske smučine Cerkno 2009

Dne 31. 1. 2009 smo se člani ZVVS Mežiška dolina zopet udeležili prvenstva v veleslalomu v Cerknem. V zgodnjih jutranjih urah smo se številni udeleženci, vsi polni navdušenja, odpravili proti Cerknemu. Letos je ZVVS Mežiška dolina zastopalo kar 22 tekmovalcev, članov združenja, v vseh starostnih kategorijah. Prvič pa so nastopile tudi tri članice našega združenja: Barbara Kraševc, Marija Vončina in Mira Gorenšek, na kar smo še posebno ponosni.

V moški konkurenci je med veterani, v starostni skupini nad 55 let, dosegel odlično tretje mesto naš član Mirko Perger. Ob tej priložnosti mu Združenje Mežiška dolina še enkrat čestita za dosežen dober rezultat, ki nam je v velik ponos. Prav tako smo med devetimi ekipami območnih združenj ZVVS osvojili odlično tretje mesto in dobili pokal. Za osvojen ekipo tretje mesto so bili s svojimi dobrimi rezultati najbolj zaslužni člani: Mirko Perger, Martin Pepelnik, Sreč-

Udeleženci OZVVS Mežiška dolina na prvenstvu veteranov v veleslalomu v Cerknem

ko Pernak, Janko Grubelnik, Danijel Ravnjak in Matjaž Gorenšek, kakor tudi ostali sotekmovalci, ki so se trudili po svojih najboljših močeh.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem predsedniku združenja Maksimiljanu Gorenšku za pomoč pri izvedbi udeležbe v Cerknem in pri nakupu smučarskih jaken, v katerih se je 15 tekmovalcev Mežiške doline s ponosom spustilo po progi. V imenu tekmovalcev ZVVS Mežiške doline se zahvaljujem predsedniku Maksimiljanu Gorenšku in predsednici sekcije žena Lidiji Zapečnik za spremstvo in moralno spodbudo na tekmovanju.

R. Zapečnik

POHOD SEKCIJE ŽENA VETERANOV Zdravljica na Volinjaku

Poklicanih in povabljenih je bilo kar nekaj članic sekcije žena, da bi se na dan slovenskega kulturnega praznika, 8. februarja, udeležile tradicionalnega pohoda na Volinjak, ki ga vsako leto organizira Kulturno društvo Leše. Žal je bila udeležba maloštevilna, morda zaradi slabega vremena, kajti ni nam bilo naklonjeno, deževalo in snežilo je obenem, pot pa je bila spolzka in mokra.

A nekaj se nas ni ustrašilo, skupaj s svojimi možmi smo se hrabro podale na pot in verjemite, ni nam bilo žal, ko smo

Drugi pohod članic Sekcije žena veteranov Mežiške doline

mokri in premraženi na vrhu Volinjaka družno z vsemi pohodniki zapeli Zdravljico. Kot častni gost se je pohoda udeležil domačin Rudi Mlinar in povedal nekaj lepih misli o Prešernu in pomenu njegovih pesmi. Po varnem povratku po ozki gazi v dolino smo se okrepčali in pogreli v prijetni domačiji in se družili v pozno popoldne.

To je bil naš drugi pohod, katerega pobudnica je bila Zorica Mirkač.

Z. Božič

SEVNICA

Letni zbor sevniških veteranov

V OZVVS Sevnica smo imeli 21. marca redni letni zbor v gostišču Marjana v Krmelju. Zbora se je udeležilo preko 150 naših članov, delegacije iz OZVVS Krško in Brežice, PVD Sever Posavja, odbora za vrednote NOB Sevnica in direktor Posavskega muzeja Brežice. Še posebno smo bili vese-

Delovno predsedstvo OZVVS Sevnica

li udeležbe predsednika ZVVS Janeza Pajerja, župana občine Sevnica Srečka Ocvirka in podžupanje Brede Drenek Sotošek. V slavnostnem delu zbora smo izvedli svečano veteransko dejanje in podelili zaslužnim članom priznanja ter medalje in plakete Obrani Posavje 1991. V delovnem delu zbora je predsednik združenja Slavko Hočevar najprej obudil spomine na žalostni dogodek preteklega leta, ko smo v nesreči pri HE Blanca izgubili naša kolega, župana občine Sevnica Kristijana Janca in predsednika KS Blanca Bogoslava Peklarja. Janez Pajer je v svojem nagovoru podal vsebinski prikaz delovanja zveze z usmeritvami za prihodnost.

V nadaljevanju zbora so bila nanizana poročila o dosedanjem delu in predstavljen plan za leto 2009. Seznanjeni smo bili tudi z vsebino vpisa v Kroniko za leto 2008.

Članom je bila predstavljena nova spletna stran ZVVS s povabilom, naj si jo ogledajo in na njej aktivno sodelujejo. Še naprej pa lahko obiskujejo našo spletno stran - doslej si jo je ogledalo preko 900 obiskovalcev.

F. Zemljak

Mežiški veterani na 6. državnem prvenstvu ZVVS v smučanju in streljanju na Golteh 2009

Dne 7. 2. 2009 smo se veterani Mežiške doline udeležili 6. državnega prvenstva ZVVS v smučanju in streljanju na Golteh.

Udeleženci OZVVS Mežiška dolina na prvenstvu veteranov v smučanju in streljanju na Golteh

Prvenstva se nas je udeležilo 15 tekmovalcev, ki smo dostojno zastopali Združenje Mežiške doline kljub zelo slabim snežnim in vremenskim razmeram ter nekaj padcem.

Glede na to, da se je na prvenstvu pomerilo kar 196 tekmovalcev iz vse Slovenije, smo dosegli solidne uvrstitve. Ker smo tudi letos imeli najmlajšo ekipo, smo bili presenečeni, da ni osvojila pokala.

Ob tem naj pohvalim organizatorje, da so kljub slabim vremenskim razmeram izpeljali prvenstvo.

Zahvala gre predsedniku Združenja Mežiške doline Maksimiljanu Gorenšku za pomoč pri organizaciji udeležbe na Golteh.

Zahvaljujem se tudi pekarni Rednak iz Mežice za podarjene dobrote.

R. Zapečnik

NOVO MESTO

Volilni zbor dolenjskih veteranov

V vojašnici Novo mesto je bil 15. marca 2009 volilni zbor OZVVS Dolenjska. Na njem smo izvolili novo vodstvo. Franc Smerdu, ki je predsedniško dolžnost opravljal več kot dva mandata, se je poslovil, za novega predsednika pa je bil soglasno izvoljen Jože Ribič. Prav tako je bilo na zboru izvoljeno novo predsedstvo, člani nadzornega odbora so dobili še en mandat, nekoliko je spremenjena sestava častnega razsodišča.

Udeleženci letnega zbora OZVVS Dolenjska

Udeležba je bila precejšnja, zbora so se udeležili predstavniki OZVVS Trebnje in Bela krajina, poveljnik vojašnice Novo mesto in župan novomeške občine ter predstavniki društev, s katerimi OZVVS Dolenjska sodeluje: ZB, Policijsko veteransko društvo Sever, ZSČ in tudi podpredsednik ZVVS Marjan Grabnar, ki je zaslužnim članom podelil srebrne in zlate plakete ZVVS. Po končanem zboru so si člani društva ogledali spominsko sobo v vojašnici. **S. P.**

TRŽIČ-DRAŽGOŠE

Pohod veteranov, častnikov in gornikov iz Tržiča v Dražgoše

Ohranjanje spomina in pozitiven odnos do upora proti okupatorju sta nam bila vodilo, da veterani, častniki in gorniki ob sodelovanju občine Tržič skupaj organiziramo pohod iz Tržiča v Dražgoše. Letošnji pohod je bil že drugi in z zadovoljstvom ugotavljamo, da se 22 km dolgega pohoda udeleži vsako leto več občanov Tržiča. Kljub hudemu mrazu je letos pohod štel preko sto pohodnikov, ki so vsi prehodili razmeroma zahtevno pot. Logistično oskrbo s čajem in malico nam je zagotovilo 23. VTP, za varnost pohodnikov pa so poskrbeli tržiški gorski reševalci, ki so tudi naši člani.

Naša želja je, da pohod postane tradicionalen, in še posebno bomo veseli, če se nam bodo na njem v naslednjem letu pridružili tudi veterani iz drugih delov Slovenije.

A. Stritih

Pohodnike je pot vodila iz Tržiča v Dražgoše.

MARTIN KOŠIR, ORGANIZATOR TO

Razstava ob 40. obletnici ustanovitve TO Slovenije

Ustanovitev TO Slovenije leta 1968 pomeni zametek in temelj v zgodovini večkrat izpostavljene, a nikoli v celoti urednične težnje Slovencev po lastnih oboroženih silah. Prav to je bil razlog, da temu pomembnemu dogodku v naši polpretekli zgodovini veterani namenimo posebno pozornost. Iz ohranjenega arhivskega gradiva TO Tržič in slikovnega gradiva, ki je v lasti posameznikov – pripadnikov TO, nam je uspelo pripraviti razstavo o delu, razvoju in organiziranosti TO v občini Tržič. Snovalci razstave smo bili prijetno presenečeni, saj si jo je z zanimanjem ogledalo nepričakovano veliko občanov in nekdanjih teritorialcev. Še posebno smo bili veseli obiska tovariša Martina Koširja in pogovora z njim. Kot organizator TO v letu 1968 in sekretar za LO Slovenije nam je orisal nastajanje in razvoj TO ter tudi težave in politične pritiske Beograda in JLA, ki razvoju TO v Sloveniji nista bila naklonjena. **A. Stritih**

Razstava o delu, razvoju in organiziranosti TO v Tržiču

Drago Rozman novi predsednik gorenjskega pokrajinskega odbora

27.600 članov in članic Zveze veteranov vojne za Slovenije deluje v 55 območnih združenjih in 13 pokrajinah. Ena izmed pokrajin je tudi Gorenjska, ki združuje 4 območna združenja: Škofja Loka, Kranj, Tržič in Zgornja Gorenjska. Gorenjski pokrajinski odbor ima novega predsednika. Janeza Koselja je zamenjal Drago Rozman iz Radovljice, podpredsednik je Zvone Rešek iz Kranja, sekretar pa Drago Bregant s Poljšice pri Gorjah.

Ena izmed lanskih aktivnosti je bila tudi počastitev 40-letnice Teritorialne obrambe v Poljčah. Ob obletnici ustanovitve Teritorialne obrambe sicer pripravijo v območnih združenjih letna srečanja, vsakih 5 let pa organizirajo pokrajinsko srečanje nekdanjih teritorialcev.

Sedež gorenjskega pokrajinskega odbora veteranov vojne za Slovenijo, ki usklajuje delo območnih združenj in pripravlja tudi skupne aktivnosti z drugimi veteranskimi organizacijami, je v veteranskem domu v Radovljici. Ena najpomembnejših nalog v tem in prihodnjem letu je zbiranje arhivskega gradiva o dogajanju v obdobju osamosvajanja.

R. K.

Vinko Študen

1956–2009

Neozdravljiva bolezen je ponovno, veliko prežgodaj iztrgala iz naših vrst prijatelja, dolgoletnega pripadnika TO, veterana vojne za Slovenijo in zvestega člana naše organizacije.

Z veteranskimi častni smo se od Vinka za vedno poslovili v soboto, 21. februarja 2009, na pokopališču v Križah pri Trziču.

Vinko je bil kot pripadnik TO razporejen v I. četi Kokrškega odreda, vrsto let se je odgovorno odzival na številne vaje in usposabljanja. Njegova pripadnost TO in domoljubna zavest sta se izrazili tudi leta 1991, v junijsko-juljski osamosvojitveni vojni za Slovenijo Z enoto, v kateri je bil razporejen, se je udeležil bojnih aktivnosti na letališču Brnik in mejnemu prehodu Ljubelj.

Odlikovali so ga skromnost, tovarištvo in delavnost, za njim bo ostala vrzel v delovnem okolju tovarne Đeko, še posebno nenadomestljiva pa je izguba skrbnega moža in očeta.

Vinko, vsem, ki smo te poznali in imeli priložnost, da smo del tvoje življenjske poti prehodili skupaj, nam boš ostal v trajnem spominu kot bojni tovariš, zaveden Slovenec in skrben družinski oče.

OZVVŠ Trzič

V spomin Borisu Prosenu

1949–2008

14. avgusta 2008 smo se na pokopališču v Ilirski Bistrici poslovili od veterana, dolgoletnega člana upravnega odbora Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Postojna Borisa Prosen. Švojo življenjsko pot je začel v vasi Vrbica. Vseskozi je bil zelo aktiven, temeljit, odkrit in pošten človek, ki je hotel na vseh področjih izboljšati življenje sokrajanov.

Njegove pozitivne lastnosti in vrednote ter ljubezen do domovine Slovenije so bile izjemno pomembne pri opravljanju odgovornih nalog v enotah Teritorialne obrambe občine Ilirska Bistrica. Kot pripadnik rezervne sestave je bil vključen od začetka njene organiziranosti.

Njegova zagnanost in patriotizem sta doprinesla, da je v letu 1990 sodeloval v pripravah na osamosvajanje Slovenije. Med prvimi je bil angažiran pri izjemno pomembnih in zahtevnih nalogah Manevrske strukture narodne zaščite in pozneje v enoti Teritorialne obrambe.

V letih po vojni 1991 je ustvarjal veteransko organizacijo in bil dolga leta član upravnega odbora Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Postojna. Vseskozi se je zavzemal za pravice veteranov.

Boris Prosen nam bo ostal v spominu kot delaven veteran, ki je znal prisluhniti človeku in mu pomagati.

Člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Postojna

V spomin Vojku Štembergerju

1945–2008

*Kdor v mislih
svojih dragih živi, ni umrl.
Umrl je samo,
kdor je pozabljen.*
(Kosovel)

V petek, 29. avgusta 2008, smo se na pokopališču Ilirska Bistrica poslovili od dolgoletnega predsednika Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Postojna Vojka Štembergerja.

Rodil se je 21. aprila 1945 v Ilirski Bistrici. Do končani gimnaziji je bil napoten na služnje vojaškega roka v šolo rezervnih oficirjev pehote v Bilečo. Kmalu po odslužitvi vojaškega roka je kot mlad rezervni častnik opravljal naloge komandirja čete v Južnoprimeških partizanskih odredih. Kot perspektivnega vojaškega častnika so ga v letu 1973 zaposlili v stalni sestavi štaba partizanskih odredov v Ilirski Bistrici, z ustanovitvijo Teritorialne obrambe RŠ pa je bil leta 1975 postavljen na dolžnost komandanta TO občine Ilirska Bistrica. Kot aktiven član častniške organizacije je v letih 1980 in 1981 opravljal naloge sekretarja republiške konference Zveze rezervnih vojaških starešin v Ljubljani. Od 1981 do 1986 je vodil policijsko enoto za varovanje in podporo republiškega vodstva pri Ministrstvu za notranje zadeve RŠ. Leta 1986 se je vrnil v TO na dolžnost komandanta Notranjske pokrajine, ki je zajemala območje takratnih občin Cerknica, Ilirska Bistrica in Postojna.

V pripravah na osamosvajanje RŠ v letih 1990 in 1991 se je vključil v projekt MŠNZ in bil načelnik MŠNZ za Notranjsko. Do reorganizaciji slovenske TO v letu 1990 je opravljal dolžnost namestnika poveljnika Južnoprimeške pokrajine, med vojno 1991 pa je bil poveljnik in nato do leta 1994 vodil 4. DŠTO Južnoprimeške pokrajine s sedežem v Postojni.

Z ustanovitvijo ZVVŠ in društev VVŠ je bil izvoljen za prvega predsednika Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Postojna. To funkcijo je opravljal do zadnjega dne svojega življenja. Istočasno je bil vsa leta aktiven član republiškega predsedstva ZVVŠ.

Za svoje delo je prejel 18 državnih in vojaških odlikovanj. Vojko Štemberger nam bo ostal v spominu kot pošten in vester sodelavec, veteran, ki je bil vedno pripravljen pomagati s svojim znanjem in izkušnjami.

Dogrešali Te bomo!

Člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Postojna

Ante Jug

1957–2009

V prvih dneh pomladi, ko se človek veseli prebujanja narave, poslušanja ptičjega petja in toplih sončnih žarkov nam je vsa ta pričakovanja kot strela z jasnega zavila v žalost novica, da je prenehalo biti srce Antea. Za njim bo ostal spomin na skromnega človeka, moža in očeta, delavca, bojevnika, veterana in rodoljuba - pravega sina slovenskega naroda. Tudi ko se je branila samostojna Slovenija ni bil nemi opazovalec dogodkov. Bil je kamenček v mozaiku tistih, ki smo uresničili tisočletne sanje - sanje o lastni državi

Za svoja dejanja je prejel priznanje 6. pokrajinskega štaba za udeležbo v vojni in z odlokom priznanje ministrstva za obrambo Republike Slovenije STRAŽNICE - 91.

Šlava njegovim dejanjem in spominu.
OZVVŠ »VETERAN« Nova Gorica

Alojz Karlič

1948–2009

V četrtek, 15. januarja 2009, smo se za vedno poslovili od našega člana Alojza Karliča.

V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je sodeloval kot oborožen pripadnik narodne zaščite v krajevni skupnosti Boštanj.

Veterani OZVVŠ Ševnica se ga bomo spominjali kot prijetnega sogovornika ter dobrega in iskrenega tovariša.

OZVVŠ Ševnica

Franc Jašinsky

1946–2009

V sredo, 7. januarja 2009, smo na pokopališču v Šmartnem ob Daki veterani OZVVŠ Velenje k zadnjemu počitku pospremili s praporom našega člana Franca Jašinskega. Dolgotrajna neozdravljiva bolezen je premagala enega izmed zvestih in predanih veteranov našega združenja.

V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je sodeloval kot namestnik Narodne zaščite KŠ Šmartno ob Daki pri varovanju pomembnih objektov. Spominjali se ga bomo kot vestnega in dobrega tovariša. Izrekamo mu zadnjo zahvalo za storjena dejanja pri osamosvojitvi Slovenije, svojcem pa izrekamo iskreno sožalje.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

OZVVŠ Velenje

Anton Valentič

1958–2009

Mnogo prezgodaj nas je zapustil naš član Anton Valentič iz Novega mesta. V najtežjih letih naše zgodovine se je brez oklevanja vključil v enote TO in sodeloval v osamosvojitvenih aktivnostih v 21. OŠTO Novo mesto. Za svoje zasluge je prejel priznanja in zahvale. Med soborci je bil zelo priljubljen in spoštovan, bil pa je tudi aktiven član OZVVŠ Dolenjska.

Tone, naj ti bo lahka slovenska zemlja, h katere osamosvojitvi si tudi ti prispeval svoj delež. Počivaj v miru.

Veterani OZVVŠ Dolenjska

Jože Režek

1968–2008

Zahrbtna bolezen je iz naših vrst mnogo prezgodaj iztrgala našega člana Jožeta Režka iz Mirne Deči.

V letu osamosvajanja Republike Slovenije se je brez oklevanja odzval vpoklicu in aktivno sodeloval v enotah 21. OŠTO Novo mesto, za kar je prejel številna priznanja in zahvale.

Med soborci je bil zelo priljubljen in spoštovan, bil pa je tudi med prvimi, ki so se včlanili v OZVVŠ Dolenjska.

Jože, naj ti bo lahka zemlja domovine, ki si jo tudi ti pomagal graditi.

Počivaj v miru.

Veterani OZVVŠ Dolenjska

Ivan Šuligoj

1940–2009

V soboto, 28. marca 2009, se je za vedno poslovil naš član Ivan Šuligoj. Od njega smo se poslovili 1. aprila na pokopališču v Šelnici ob Dravi. Pokojni Ivan je bil razporejen v CZ kot član štaba v KŠ Šelnica ob Dravi.

V dneh vojne za Slovenijo je bil aktiviran in je veliko dni dežural. Vseskozi je bil izjemno predan in delaven.

Že leta 1997 se je vključil v naše združenje in je dejavno sodeloval v številnih aktivnostih.

Zadnja leta je bolehal na srcu, katero je veliko prezgodaj tudi dokončno zastalo.

Veterani bomo Ivana ohranili v lepem spominu!

OZVVŠ Ruše

Zdenko Šopinger

1962–2009

V torek, 24. marca 2009, smo se na pokopališču v Šelnici ob Dravi poslovili od našega člana, komaj 47-letnega Zdenka Šopingerja.

Pokojni Zdenko je kot rezervni podčastnik opravljal dolžnost komandirja tehničnega oddelka v zalednem vodu v prištavnih enotah OŠ TO Ruše.

Vseskozi je bil izjemno predan in delaven, njegovo delo so odlikovale natančnost, poštenost in doslednost.

Prav tako je tudi v dneh vojne za Slovenijo svoje naloge opravljal odgovorno in dosledno, sodeloval je pri prevozu in hranjenju orožja in streliva v tajnih skladiščih. Bil je pripadnik MŠNZ. Postal je član našega združenja in v mejah možnosti sodeloval pri naših aktivnostih.

Lani je zbolel za neozdravljivo boleznijo, ki je vidno napredovala in mnogo prerano pretrgala življenjsko pot našega člana.

Veterani se ga bomo spominjali kot iskrenega tovariša in prijatelja.

OZVVŠ Ruše

Franc Korent

1951–2009

13. januarja 2009 smo Francija Korenta na pokopališču v Radljah ob Dravi kot aktivnega udeleženca vojne in dolgoletnega člana našega združenja na njegovi zadnji poti spremljali tudi veterani vojne za Slovenijo z območja Mežiške doline in iz pokrajinskega odbora za Koroško. Klicu domovine se je Franci v obdobju, ki je zahtevalo še poseben pogum, odzval brez oklevanja in pomislekov. Za pogum in zasluge v osamosvojitveni vojni je prejel bojni znak Obrani domovino in spominsko značko Dravograd 91. Kljub slabemu zdravju se je redno udeleževal vseh skupnih prireditev in aktivnosti združenja, za kar mu gre še posebna zahvala. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Šlava in hvala ti, Franci!

OZVVŠ Mežiška dolina

Valentin - Tine Komel

1958–2008

V zadnjih decembrskih dneh, ko se poslavlja leto, se je od nas poslovil tudi veteran Tine, ki ga je hitra in zahrblna bolezen ustavila na poti do ciljev, ki jih je, nezavedajoč se bolezn, imel misliti vedno cel kup. Bil je človek, ki je vse svoje življenje posvetil pomoči sočloveku, saj je bil kot prostovoljni in poklicni gasilec vedno prisoten tam, kjer se rešujejo življenja in imetje občanov. V času obranitve domovine 1991 je po zavzetju mednarodnega mejnega prehoda v Rožni dolini aktivno sodeloval v gašenju gorečih tankov. Njegova skromnost, poštenost in zavzetost pomagati sočloveku so bile vzrok ogromnega števila prijateljev in znancev, ki so ga pospremili na zadnji poti.

Šlava njegovim dejanjem in spominu

OZVVŠ VETERAN Nova Gorica

Šekcija Nova Gorica

Rudolf Širnik

1946–2008

Mnogo prezgodaj se je od nas poslovil naš veteran Rudolf Širnik iz Adlešičev. Med vojno za samostojno Slovenijo je bil vključen v varovanje objektov posebnega pomena in si tako pridobil status vojnega veterana. Že pred leti je postal tudi član belokranjskega združenja veteranov vojne za Slovenijo.

Veterani smo ga s praporom pospremili na njegovi zadnji poti. Ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu.

OZVVŠ Bela krajina

Franc Nose

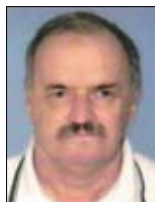
1961–2008

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je zapustil soborec in veteran Franc Nose iz Tisovca. Kot zaveden slovenski vojak se je nemudoma odzval klicu domovine in bil razporejen v kočevsko četo TO. V kolektivu je bil priljubljen, zanesljiv, še posebno pri nastajanju in obrambi južne meje, zaupane naloge je izvajal natančno in pravočasno. Kmalu po ustanovitvi OZVVŠ Kočevje se je aktivno vključil in po svojih zmogljivostih deloval. Njegov trud in delo pri nastajanju nove Slovenije je treba spoštovati, za vse, kar je storil, smo mu veterani OZVVŠ Kočevje hvaležni.

Šoborca smo z veteranskimi častmi pokopali na mestnem pokopališču v Štrugah. Špoštovani Franci, ohranili te bomo v trajnem spominu.

Hvala ti.

OZVVŠ Kočevje

Stanislav Otoničar

1946–2008

Kruta usoda nam je nepričakovano iz naše sredine vzela člana OZVVŠ Kočevje Stanislava Otoničarja. V osamosvojitveno vojno Slovenije se je vključil prvega dne in v njej tudi zavestno deloval. Organizacijske sposobnosti je delil z ostalimi bojevniki predvsem pri zagotavljanju materialnih dobrin za potrebe slovenske vojske in prebivalstva.

Bil je ugleden in zaslužen član našega združenja, kar je dokazoval z opravljenimi nalogami, na naših druženjih, izletih. Zaslužnega člana smo pokopali z veteranskimi častmi na mestnem pokopališču v Kočevju.

Špoštovani Stanislav, hvala ti za vložen trud in naj ti bo lahka slovenska zemlja.

OZVVŠ Kočevje

Miran Bruenec

1965–2008

Kočevski veterani smo izgubili soborca Mirana Bruenca, ki je umrl po kratki bolezni. Borec Miran je bil razporejen v 100. jurišni odred TO, ki je imel nalogo obraniti južno mejo, kakor tudi napad na sosednjo vojašnico, in je v njem aktivno deloval. Zaupane mu naloge je dosledno izvajal, jih pravočasno opravljal in s tem postal zaupen član kolektiva.

Pokopali smo ga z veteranskimi častmi na mestnem pokopališču v Kočevju.

Za trud pri nastajanju nove Slovenije se ti zahvaljujemo.

V spominu te bomo ohranili kot zvestega tovariša in prijatelja.

Dočivaj v miru.

OZVVŠ Kočevje

										AVTOR CVETO ERMAN	PLEME- NITOST	TEVE VODITELJ ODDAJE. AS TUD NOT PADU	ČLAN OSVOBO- DILNE FRONTE	DEL TENISKE IGRE	PREBI- VALEC ATIKE	MAJHNA RACA	
										SLOVENSKI NOGO- METAŠ (ANTON)	13						
										TOPOVSKI PODSTAVEK							
										SLOVENSKI KOMPONIST (BOJAN)							
										EGIPČANSKI BOJ V PODOBJI SOKOLA		9		SREDINA KOČJE SLOVENSKI POLITOLOG (SREČKO)			
										KEMJSKI ZNAK ZA TERBU			SLOVENSKI MATEMATIK (MILAN)				
										NIZEK, RAZME- ROMA RAVEN SVET			INDOSANT				
										UPOSTE- VANJE UPADANJE MORSKE GLADINE					IME IN PRIMEK SLOVENSKE KOSTUMO- GRAFINJE	OGNJE- VITOST	
SPLETNI NASLOV WWW. ZVVS.SI	SLIKA GOLEGA TELESA	PRIPADNIKI VISOKEGA URADNIŠKE GA SLOJA	TELE- VIZIJSKA REKLAMA	PREBIVALKA POLOTOKA ISTRA	NADA VIDMAR	TO NE FORNEZZI ???	OBISČITE TUDI SPLETNO STRAN ZVVS	MANUŠA LOZA	OSOREN ČLOVEK SLOVENSKI LUTKAR								
MOČNA ŽGANA PLJACA IZ PELINA IN JANEŽA		8					LESTEV KOLESAR							KOFI ANAN KRIČANJE, VPITJE			
KIP V PRISTA- NIŠČU V NEW YORKU												ZLITINA ŽELEZA IN NIKLIJA		4			
ČEBELJI SAMEC						STROKOV- NJAK ZA FIZIKO PEVKA PRODNIK						BERIVO ZBIRKA ZAKONOV					
GESLO ZA SPLETNO STRAN STE DOBILI PO POSTI	ZADNJE PREDIVO. PRAVLJIC- NO BRADA- TO BITJE			10		MEŠANICA ENCIMOV V BREZCELIČ- NEM SOKU					7		KOVANJE UNIČUJOČ PREMIK ZEMELJSKIH PLASTI				
ŠTEFAN KOROŠEC			AMERICIJ KOS KAMNA ZA BRUŠE- NJE KOSE			TELICA	6		FRA-NEM. SLIKAR (HANS) AVSTRUJSKA TISK. AGEN.					GUSTAV IPEVEC BRANE OBLAK	1		
ZNAMENJE VLADARSKE OBLASTI						MANUŠI ESKIMSKI ČOLN POSTAVA						OBLJUBA RAHEL VETRIČ					
DANSKI JEZIKO- SLOVEC (RASMUS KRISTIAN)					STANKO LORGER NOVO MESTO			ITALIJANSKI ZNAST- VENIK IN PESNIK ZENO									
PREBIVALCI GLAVNEGA MESTA GEORGIE, ZDA		2						RANO- CELNIK KEMJSKI ZNAK ZA LANTAN			5			NACE SIMONČIČ KEMJSKI ZNAK ZA RADIJ			
IME AMERIŠKE IGRALKE CARRERA				MAŠČOBA, PRIDOBILJE NA IZ SMETANE					BOJNI PLIN, KI RAZJEDA SLUZNICO IN KOZO								
Nagrada križanka:																	
Ime: -----				PASTIRSKA KOČA	11				FINO VOZLANA KOZAŠKA PREPROGA					3		SODELUJE SPISMEMI PRISPEVKI V REVJI VETERAN	
Priimek: -----				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	7	4		
Ulica: -----				4	11	11	12	13	3	5	3			2	0	0	9
Kraj: -----																	

SLOVARČEK: KASAK: fino vozšana kozaška preproga KIRN: slovenski politolog CIMAZA: mešanica encimov v brezceličnem soku
 INVAR: zlitina železa in niklja TIA: ime ameriške igralke Carrere APOSTOLO: italijanski znanstvenik in pesnik Zeno

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Tudi v tej številki glasila Veteran smo za vas pripravili nagradno križanko. Tri srečneže, ki jih bo določil žreb, čakajo praktične nagrade. Rešitve pošljite na dopisnici do 29. maja 2009 na naslov **Zveza veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva ulica 16, 1110 Ljubljana.**

Nagrade iz prejšnje, 37. številke glasila Veteran bodo prejeli:

Valter Saksida, Bernetičeva 16, 6000 Koper
Janez Plohl, Deteljica 6, 4290 Tržič
Zlatko Hrženjak, Jezdarska 8, 2000 Maribor

Ponudbe CVVS Logatec za člane ZVVS

Kontaktne podatki:
Upravnik CVVS Logatec – Janko Rutar
Telefon: (01) 759 1147
Faks: (01) 759 1143
GSM: 031-332 853
E pošta: cvvs.logatec@gmail.com
E pošta: janko.rutar@mors.si

Ponudba storitev v CVVS Logatec se iz leta v leto povečuje, raste pa tudi povpraševanje po storitvah, ki jih v našem centru ponujamo. Lani je bil tako poleg vsakodnevnih uporabnikov zaseden kar 140 dni, različnih vsebin pa se je udeležilo 14.000 ljudi. Vse večje je zanimanje območnih organizacij ZVVS iz vse Slovenije, našo ponudbo namreč vključujejo v svoje programe izletov in družabnih dogodkov.

Naša ponudba za člane ZVVS in njihove družinske člane zajema dva sodobno opremljena apartmaja s 16 posteljami, nočitev vas bo stala 5 evrov na osebo, in namestitev v objektu s 60 posteljami po ceni 4 evre na osebo, kar je izredno primerno za nastanitev večje skupine veteranov izletnikov.

Z vsemi sredstvi opremljen in pokrit piknik prostor lahko člani ZVVS najamete že za 65 evrov, za izvedbo prireditve pa si lahko izposodite tudi gasilske mize in klopi po 2 evra za en komplet.

Omogočamo vam tudi najem večnamenske avdio in video opremljene dvorane – restavracije s 150 sedeži, ki jo lahko uporabljate za 85 evrov na dan. Uporabo fitnesa in športne dvorane pa vam bomo omogočili za 5 in 8 evrov na uro.

Navedene cene veljajo za člane ZVVS, svoje storitve pa nudimo tudi drugim organizacijam in njihovim članom, seveda po drugačnih, vendar še vedno konkurenčnih cenah.

Predstavljamo del naše ponudbe:

Spalnice v skupinskem nastanitvenem objektu

Večnamenska dvorana – restavracija

Spalnice v apartmajih

Dnevna soba v apartmajih

Instant Internet neomejeno.

Brezmejno doživetje interneta in e-pošte za **29 €** na mesec.

Prenahajte razmišljati o času in prostoru. Splet filmov, glasbe, prijateljev, različnih spletnih vsebin ter e-pošte je brezmejen in vključen v ceno naročnine. **Uživajte neskončne možnosti interneta. Neomejeno!**

Paket Internet neomejeno vam, za samo 29 EUR/na mesec, omogoča neomejeno uporabo paketnega prenosa podatkov v Mobilnem omrežju in brezžičnem omrežju NeoWLAN. Za uporabo širokopasovnega interneta je potreben ustrezen signal Mobitela ali tujih pogodbenih operaterjev ter ustrezna podatkovna naprava. Dejanska hitrost prenosa podatkov je odvisna od stanja omrežja, radijskih razmer in drugih dejavnikov na prenosni poti. V ceno mesečne naročnine za paket Internet neomejeno ni vključena pločevinka s podatkovno napravo.

Ponudba USB modemov velja ob sklenitvi/podaljšanju naročniškega razmerja Mobitel GSM/UMTS za 24 mesecev in hkratni 24-mesečni uporabi paketa Internet neomejeno/Poslovni Internet neomejeno. Velja za vse, ki nimate veljavnega aneksa UMTS št. 14/2005 ali UMTS št. 14/2005 Povezani. Ponudba velja do odprodaje zaloga za vse naročniške pakete, razen za osnovni SOS paket, Enotni paket, paket Telemetrija in izbrani paket na pripadajoči številki v storitvi Avtotelefon. Dodatne informacije na www.mobitel.si ali na brezplačni številki za Mobilne uporabnike 041700700.

Vse cene so v EUR ter vključujejo DDV.

WWW.MOBITEL.SI

*Najmočnejše vezi so tiste,
ki jih ne vidimo.*